

การบริหารการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มระบบสองชั้น
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

บาทเย็น นวตภยธัญย์

 การบริหารการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่ม...
อ 372.12
บ 295ก
2558
590100053815

หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร 2558
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย)

การบริหารการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒนา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

บาหยัน นवलกระสังข์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

กุมภาพันธ์ 2558

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย)

การบริหารการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒนา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

บาหยัน นวลกระสังข์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

กุมภาพันธ์ 2558

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

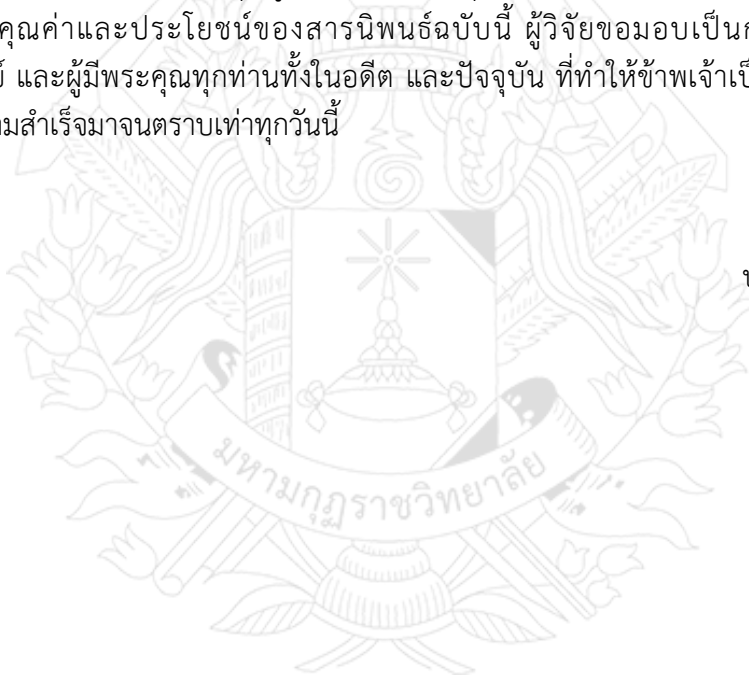
ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก รศ.ดร.สุเทพ เมย์ไธสง อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.สุรสิทธิ์ ไกรสิน นายชนัฐพงศ์ ชี้อัสตัย นายสง่า ไตรมณี คณะผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ ตลอดจนอาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ที่ให้ความรู้ ให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไข และวิจารณ์ผลงาน ทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้คำปรึกษาแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จากท่านผู้อำนวยการโรงเรียนคณะครู กรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการ เก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีขอกราบขอบพระคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้กำลังใจ และสนับสนุนผู้วิจัยเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตาแด่บูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีต และปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา และประสบความสำเร็จมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

บาทยัน นวลกระสังข์

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์และคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ได้พิจารณา สารนิพนธ์
ของ นางบาหยัน นวลกระสังข์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยได้

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมยไธสง)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ร่วม
(ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธาน
(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ดร.)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมยไธสง)

..... กรรมการ
(ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี)

..... กรรมการ
(ดร.จ๋านง กมลศิลป์)

..... กรรมการ
(ดร.วิมลพร สุวรรณแสนทวี)

คณะศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(พระปริยัติสารเวที, ดร.)

วันที่ 26 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558

5520750532020 : สาขาวิชา : การบริหารการศึกษา; ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ : การบริหาร/การศึกษาระดับปฐมวัย

บาหยัน นวลกระสังข์ : การบริหารการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่ม
เบญจพัฒน์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 (EVALUATION
ADMINISTRATION AT PRESCHOOL LEVEL IN SCHOOL OF BENJAPHAT GROUP ATTACHED
TO ELEMENTARY SCHOOL SERVICE OFFICE 2) คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ : สุเทพ
เมยไธสง, Ph.D., อีรภัทร์ ถิ่นแสนดี, Ph.D., 94 หน้า ปี พ.ศ. 2557

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงาน ปัญหา และแนวทางการ
ส่งเสริมการดำเนินงานโรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด
เขต 2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1. ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 5 คน 2.
ครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 5 คน 3. กรรมการสถานศึกษา จำนวน 5 คน และ 4. ผู้ปกครองเด็ก
ระดับปฐมวัย จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบ
สัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง และแบบไม่มีโครงสร้าง กล้องถ่ายรูป เครื่องบันทึกเสียง และ สมุดบันทึก
วิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัยปรากฏว่า

ด้านวิชาการ พบว่า การดำเนินงานได้จัดทำเอกสารและคู่มือทางวิชาการ
จัดทำแผนปฏิบัติงาน จัดอบรมครูระดับปฐมวัยให้เข้าใจหลักสูตรและการจัดประสบการณ์ สำหรับ
สภาพปัญหาที่พบจากการดำเนินงาน ได้แก่ งบประมาณมีน้อย ขาดแคลนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ขาด
สื่อและอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้ ส่วนแนวทางในการส่งเสริมและแก้ไขปัญหาได้แก่ การจัดทำ
เอกสารคู่มือครูให้เฉพาะผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง การจัดประชุมและจัดทำเอกสารจะใช้คอมพิวเตอร์ส่วนตัว
และส่งเสริมให้ครูศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

ด้านงบประมาณ พบว่า จัดสรรงบประมาณสำหรับซื้อหนังสือ และวัสดุ-
อุปกรณ์ จัดให้มีห้องน้ำ-ห้องส้วม สำหรับเด็กระดับปฐมวัยโดยเฉพาะ จัดซื้อสื่อไอที สำหรับสภาพ
ปัญหาที่พบ ได้แก่ งบประมาณสนับสนุนมีน้อย ส่วนแนวทางในการส่งเสริมและแก้ไขปัญหา ได้แก่
ขอรับบริจาคจากผู้ปกครองและผู้มีจิตศรัทธา เพิ่มเติมจากงบประมาณประจำ

ด้านบุคคล พบว่า จัดครูที่จบสาขาวิชาปฐมวัย จัดโครงการเยี่ยมบ้านเด็กเพื่อ
รับทราบปัญหาจากผู้ปกครอง สำหรับสภาพปัญหาที่พบ ได้แก่ ขาดแคลนครูที่จบสาขาวิชาปฐมวัย
ขาดงบประมาณในการอบรมครู เพื่อเพิ่มประสบการณ์ในกิจกรรมการเรียนรู้ ส่วนแนวทางส่งเสริม
และแก้ไขปัญหา ได้แก่ ได้ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
และของงบประมาณเพิ่มเติมจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ด้านบริหารทั่วไป พบว่า จัดทำแผนการดำเนินงานในระดับปฐมวัย ติดตาม
ผลงาน ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบ สำหรับสภาพปัญหา ได้แก่ ขาดวัสดุ-อุปกรณ์ งบประมาณ
ในการดำเนินงาน ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี และขาดแคลนเทคโนโลยีที่ทันสมัย ส่วนแนวทางในการ
ส่งเสริมและแก้ไขปัญหา ได้แก่ จัดสรรงบประมาณจากส่วนอื่นมาทดแทน มีการประชาสัมพันธ์ให้
ชุมชนทราบเป็นระยะ จัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ใหม่ และติดตั้งอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

5520750532020 MAJOR : EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed.

: (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS : ADMINISTRATION/EARLY PRESCHOOL EDUCATION

BAYAN NUALKRASANG: EDUCATIONAL ADMINISTRATION AT PRESCHOOL LEVEL IN SCHOOLS OF BENJAPHAT GROUP ATTACHED TO ELEMENTARY EDUCATION SERVICE OFFICE 2: ADVISORY COMMITTEES: SUTHEP MOEITHAISONG, Ph.D., THEERAPHAT THINSAENDEE, Ph.D., 94 PP, B.E. 2557,

This research serves the purposes to study operations, ongoing encountered problems and approaches for promotions of undertaking operations in Benjaphat Group's schools attached to Elementary Education Service Office 2. The target groups for this research take in: i) 5 school principals, 5 preschool child teachers, 5 school committees, 15 preschool child guardians, constituting 30 individuals. The research tools comprise: i) the structured interview form, ii) the camera, iii) the recorder and notebook. Data have been analyzed with the form of the descriptive analysis.

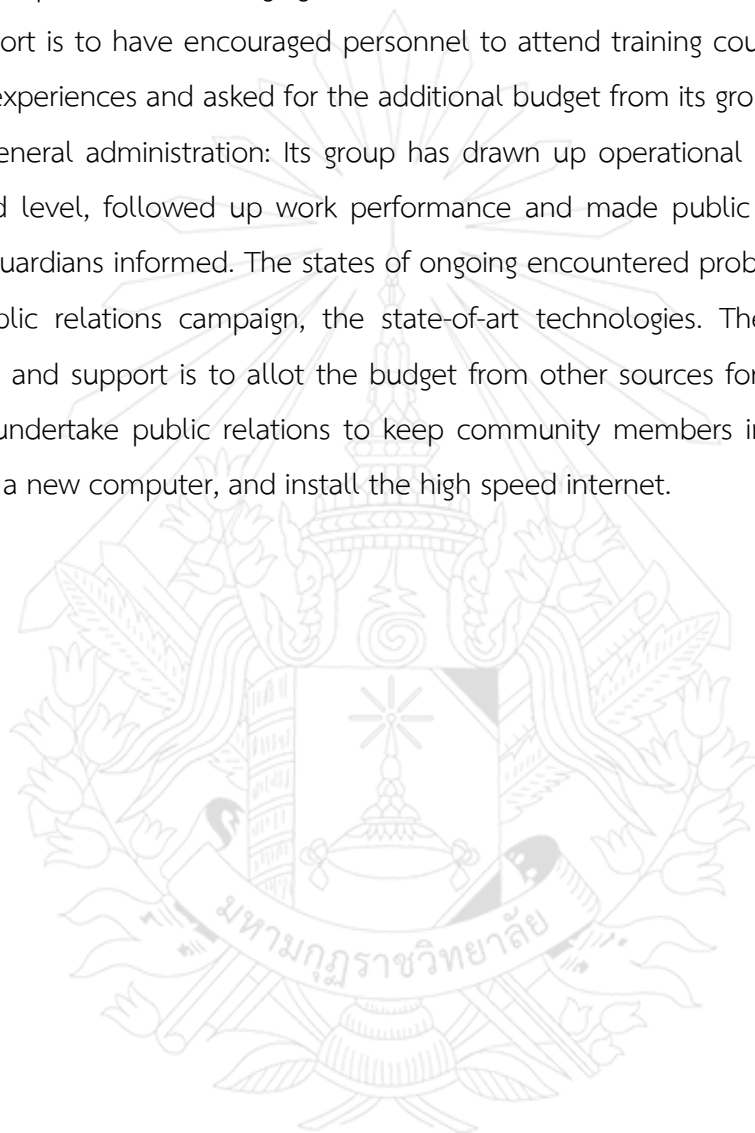
Outcomes sum up the following research findings:

Academic affairs: Its group has drawn up documents and academic manuals, work plans, and had early childhood teachers attended training courses so that they comprehend the courses and provide experiences to children. States of ongoing encountered problems are lacks of: the budget, the computer, instructional media, and tools for providing instructions. The solutions to ongoing encountered problems are that teachers' manuals have been made for the teachers concerned. Also, personal laptops are used to hold the meeting and produce documents, and encourage teachers to further their higher studies.

The budget: The budget allocation does not suffice to purchase textbooks, materials and tools. Its group cannot have a bathroom, lavatory for the early children as specific places for them, and purchase IT media. The state of ongoing encountered problem is the small amount of the budget. The solution to the problem and support is to ask for student guardians' donation and other wholesome donors in addition to the regular budget allocation.

Personnel: Elementary Education Service Office 2 has to recruit directly qualified teachers of early childhood education. Its group plans 'a home visit scheme' to acknowledge children's problems. The states of ongoing encountered problems are to lack directly qualified teachers and the budget to hold training courses to widen teachers' experiences in arranging instructional activities. The solution to the problems and support is to have encouraged personnel to attend training courses on organizing learning experiences and asked for the additional budget from its group office.

General administration: Its group has drawn up operational plans at the early childhood level, followed up work performance and made public relations to keep student guardians informed. The states of ongoing encountered problems are to lack a good public relations campaign, the state-of-art technologies. The solution to the problems and support is to allot the budget from other sources for compensation of scarcity, undertake public relations to keep community members informed regularly, purchase a new computer, and install the high speed internet.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฌ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 ขอบเขตการวิจัย	4
1.3.1 กลุ่มเป้าหมาย	4
1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา	5
1.3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่	5
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	5
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 แนวคิด หลักการของการจัดการศึกษาปฐมวัย	7
2.2 การบริหารการศึกษาระดับปฐมวัย	15
2.3 แนวทางส่งเสริมการดำเนินงานการบริหารการศึกษาระดับปฐมวัย	33
2.4 สภาพพื้นที่โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2	38
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	44
2.5.1 งานวิจัยในประเทศ	44
2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ	48
2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย	48
3 วิธีดำเนินการวิจัย	50
3.1 กลุ่มเป้าหมาย	50
3.2 วิธีการวิจัย	50
3.3 เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	51
3.4 วิธีการดำเนินการ	51
3.5 ขั้นตอนการวิจัย	51

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่ม เบญจพัฒน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2	53
1. ด้านวิชาการ	53
2. ด้านงบประมาณ	55
3. ด้านบุคคล	59
4. ด้านบริหารทั่วไป	60
4.2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหา การจัดกิจกรรมระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2	62
1. ด้านวิชาการ	62
2. ด้านงบประมาณ	65
3. ด้านบุคคล	66
4. ด้านบริหารทั่วไป	67
4.3 ผลการวิเคราะห์แนวทางส่งเสริม การจัดกิจกรรมระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2	69
1. ด้านวิชาการ	69
2. ด้านงบประมาณ	70
3. ด้านบุคคล	71
4. ด้านบริหารทั่วไป	72
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	74
5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	74
5.2 วิธีดำเนินการวิจัย	74
5.3 สรุปผลการวิจัย	75
5.4 อภิปรายผล	76
5.5 ข้อเสนอแนะ	77
บรรณานุกรม	79
ภาคผนวก	82
ภาคผนวก ก ประวัติผู้เชี่ยวชาญ	83
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ	85
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล	89
ภาคผนวก ง รายนามผู้ให้สัมภาษณ์	95
ภาคผนวก จ ประมวลภาพผู้ให้สัมภาษณ์	97
ภาคผนวก ฉ แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	113
ประวัติย่อของผู้วิจัย	132

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546	9
2.1	ตารางครูผู้สอนและเด็กระดับปฐมวัยในกลุ่มโรงเรียนเบญจมพัฒน.....	44

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย	17
2.2	กรอบแนวคิดในการวิจัย	49

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“การศึกษาแก่เด็กต้องเริ่มตั้งแต่เกิด ขึ้นต้นก็ต้องสอนให้รู้จักใช้วัยวะและประสาทสัมผัส ส่วนต่างๆ ต้องอาศัยคอยควบคุมฝึกหัดจนสามารถใช้อย่างเหมาะสมและประสาทส่วนนั้นๆ ทำกิจวัตรทั้งปวง ของตนเองได้ เมื่อสามารถทำกิจวัตรของตนเองได้แล้ว ถัดมาก็สอนให้ทำการต่าง ๆ ให้รู้จักแสวงหาสิ่ง ต่างๆ ที่ต้องการมากขึ้นเพื่อทำให้ชีวิตมีความสะดวกสบาย การให้การศึกษานี้ได้แก่การฝึกกายให้มีความชำนาญและสามารถในการปฏิบัติ ประกอบกับการสอนวิชาความรู้ต่างๆ อันเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพเลี้ยงตัว การให้การศึกษาก่อนขั้นหนึ่ง คือ การสอนและฝึกฝนให้เรียนรู้วิทยาการที่ก้าวหน้าขึ้นไป พร้อมทั้งฝึกฝนให้รู้จักใช้เหตุผลสติปัญญา และหาหลักการของชีวิตเพื่อให้สร้างสรรค์ ความเจริญงอกงามทั้งทางกายและทางความคิด” พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร วิทยาลัยวิชาการศึกษา วันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ.2514 (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริม สุขภาพ, 2549, หน้า 1) ดังนั้นหากจะดูคุณภาพการศึกษาจึงควรดูที่เป้าหมายปลายทาง คือคุณภาพ ของผู้จบการศึกษาว่าจะต้องมีความรู้ ทักษะ คุณสมบัติต่างๆ อย่างน้อยต้องครบถ้วนตามที่หลักสูตร กำหนด เนื่องจากการพิสูจน์คุณภาพผู้เรียนที่จบการศึกษาต้องอาศัยเวลากระบวนการบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพและยั่งยืน เป็นสิ่งที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครองผู้มีส่วนได้เสียและผู้เกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายว่า เมื่อบุตรหลานจบจากสถาบันแห่งนั้นๆ แล้วจะเป็นคนดี คนเก่งและสามารถดำรงชีวิตอยู่ใน สังคมอย่างมีความสุข ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมให้ก้าวหน้าไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ การพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองนั้น จำเป็นต้องมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพและ คุณภาพ กล่าวได้ว่า การศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษาสำคัญยิ่งเพื่อปลูกฝังและสร้างพัฒนาการทางด้าน ต่างๆ ของคนให้เกิดขึ้นทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และการปูพื้นฐานกับเด็ก เล็กนี้เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเมื่อเติบโตใหญ่ นักจิตวิทยาพัฒนาการหลายท่านยอมรับกันว่า เด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิด - 6 ขวบนั้น เป็นระยะที่เด็กเกิดการเรียนรู้มากที่สุดในชีวิตมนุษย์ การเรียนรู้ เหล่านั้นจะมีอิทธิพลต่อชีวิตภายหลังของเด็กเป็นอย่างมาก (สมาน แสงมะลิ, 2521, หน้า 28; อ้างถึง สโลเฟอร์ ตรีพงษ์พันธ์, 2545, หน้า 35) เพราะเป็นระยะของการสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีซึ่งจำเป็น ต่อ การดำเนินชีวิต ที่ปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีของสังคม ต้องดำเนินการอย่างระมัดระวัง (วันดี วุฒิโชค, 2522, หน้า 3) มีนักการศึกษาอีกหลายท่านที่ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา ดังคำกล่าวที่ว่า เด็กวัยก่อน 6 ขวบ เป็นวัยทองของชีวิต หากต้องการให้พลเมืองเป็นแบบไหน ก็ต้องปูพื้นฐานให้ก่อน 6 ขวบ การที่จะรอการพัฒนาในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา หรืออุดมศึกษานั้น ก็อาจจะสาย เกินไป (ราศี ทองสวัสดิ์, 2542, หน้า 1)

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่ผ่านมานั้นมีชื่อเรียกหลากหลาย เช่น การอนุบาลศึกษา การศึกษาก่อนประถมศึกษา การศึกษาก่อนวัยเรียน และการศึกษาระดับปฐมวัย แต่ไม่ว่าจะเรียกว่า อย่งไร ความหมายที่เป็นสากลจะหมายถึง การจัดการศึกษาในลักษณะการอบรมเลี้ยงดู และให้ การศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กแรกเกิด-5 ปี ก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาในประเทศ

ไทยได้มีการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยมาเป็นเวลายาวนานกว่า 50 ปี มีสถานศึกษาหลายประเภท เช่น โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนอนุบาลเอกชน ศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 12 ทำให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน สามารถจัดการศึกษาได้เอง (**รัตติพร ภาธรธวานนท์, 2550, หน้า 1-2**) การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยใช้ทฤษฎีองค์ความรู้ด้านการศึกษาที่หลากหลายทฤษฎีตามความเชื่อของผู้จัดการศึกษาแต่ละแห่ง ซึ่งความรู้เหล่านี้มีการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้ามา โดยลำดับรวมทั้งมีการศึกษาค้นคว้าวิจัยต่อเนื่องกรณีวิชาการ ปัจจุบันคือสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการจัดทำแนวการจัดการจัดการระดับก่อนประถมศึกษา เมื่อ พ.ศ. 2539 ต่อมา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ปรับปรุงแนวการจัดการจัดการระดับก่อนประถมศึกษา ประกาศใช้เป็นหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 และได้พัฒนาเป็นหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานการศึกษาระดับปฐมวัยไว้ในมาตราต่าง ๆ ได้แก่ มาตรา 6 กล่าวถึงการจัดการศึกษาที่ต้องเป็นไปเพื่อคุณธรรม จริยธรรม ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุข มาตรา 8 (2) กล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 18 (1) กล่าวถึงรูปแบบของสถานพัฒนาเด็กระดับปฐมวัยแบบต่างๆ มาตรา 22 ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาที่มุ่งให้นักเรียนมีความสามารถที่จะเรียนรู้ พัฒนาตนเองได้ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดรวมทั้งกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติตามศักยภาพ (**สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542: 30**) ต้องการให้มีการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ซึ่งเน้นการอบรมเลี้ยงดูด้านภาวะโภชนาการ และมีการเตรียมความพร้อมเพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยเพื่อสนองนโยบายของรัฐ โดยมีสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้ดำเนินการจัดมวลประสบการณ์ให้เด็กได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ต่อไป โดยอาศัยแนวการจัดการจัดการระดับปฐมวัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นแนวทางในการปฏิบัติมาโดยตลอด ซึ่งทางสถานศึกษาในสังกัดต้องใช้หลักการแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรแนวการจัดการจัดการของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการทั่วประเทศ จากรายงานการวิจัย เรื่อง ศักยภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในประเทศไทย (**สิริมา ภิญญอนันตพงษ์, 2545, หน้า บทคัดย่อ**) พบว่าปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ 1. หน่วยการจัดการศึกษาที่จัดบริการสำหรับเด็กปฐมวัยมีทั้งภาครัฐและภาคเอกชนยังไม่สามารถจัดบริการได้ครอบคลุมทั่วถึง ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพขาดการประสานงาน ไม่มีความเป็นเอกภาพของนโยบาย เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ร้อยละ 90 อยู่ในความดูแลของพ่อแม่/ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปี ได้รับการบริการการศึกษาร้อยละ 85 ต่อประชากร 2. ขาดการบูรณาการที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาเด็กระดับปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวม มีการบูรณาการของงานด้านต่างๆ ได้แก่ สุขภาพ การศึกษา การพัฒนาชุมชน โดยมีการประสานกับครอบครัวและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนให้ทันเหตุการณ์วิทยาการทั้งระดับท้องถิ่นระดับประเทศและสากล ในความเป็นจริงมีโครงการพัฒนาครอบครัว แต่ยังมีอุปสรรคขัดข้องอยู่หลายอย่างที่ควรแก้ไขจึงไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร 3. การขาดคุณภาพผลการประเมินการจัดบริการพัฒนาเด็กอายุ 3-5 ปี พบว่าด้วยคุณภาพทั้งในด้านการบริหาร และในด้านการจัดการขาดคุณภาพเรื่องวิธีการเรียนรู้ของเด็ก และ

ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Centered) 4. ขาดการให้การเรียนรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครองอย่างทั่วถึง 5. ขาดการอบรมความเข้าใจสาเหตุที่ต้องจัดสรรสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กในระดับปฐมวัย 6. ขาดการกำหนดมาตรฐานการจัดบริการสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีอายุต่ำกว่า 3 ปี บริการสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี ไม่มีการกำกับดูแลคุณภาพมาตรฐานอย่างต่อเนื่องและไม่มีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพที่เหมาะสม เช่น ขาดการกำหนดตัวบ่งชี้คุณภาพ ขาดระบบให้การรับรองคุณภาพ 7. ขาดวิธีบริหารจัดการที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพในกรณีที่มีการจัดการศึกษาโดยองค์กรหรือสถาบันผู้บริหารจัดการบริการ โดยส่วนใหญ่ไม่ได้รับความรู้เฉพาะทางให้การบริการแก่เด็กปฐมวัย ให้เป็นไปอย่างไม่มีคุณภาพ และการจัดหาทรัพยากรที่เหมาะสมตามวัยได้ 8. ขาดการวิจัย/ความรู้เชิงสังเคราะห์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย 9. ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน และประชาชน 10. ขาดการประยุกต์แผนไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งให้สอดคล้องกับรายงานผลการนิเทศ ติดตามผลครูผู้สอนในระดับก่อนประถมศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่าการจัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษายังไม่เป็นไปตามหลักการการเตรียมความพร้อมที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด สืบเนื่องมาจากค่านิยมของผู้ปกครองที่ต้องการให้ลูกเรียนหนังสือแก่โรงเรียน ครู และผู้บริหาร ยังไม่เข้าใจหลักสูตรอย่างถ่องแท้ มุ่งเน้นวิชาการเพื่อให้เท่าโรงเรียนเอกชน ให้ได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองตามค่านิยม และได้พบว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนทางด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกห้องเรียนส่วนใหญ่มีพื้นที่สนาม แต่ไม่มีเครื่องเล่นสนามที่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน หรือบางโรงเรียนไม่มีเครื่องเล่นสนามเลย สภาพการจัดการเรียนการสอนภายในห้องเรียนค่อนข้างคับแคบ การจัดมุมต่าง ๆ ตลอดจนอุปกรณ์ประจำมุมมีค่อนข้างน้อยหรือบางโรงเรียนไม่มีเลย บรรยากาศ การเรียนการสอน หรือพฤติกรรมการเรียนการสอนของครูนั้น ยังเป็นผู้มีบทบาทมากที่สุด ครูใช้วิธีบรรยาย การใช้คำสั่ง วิธีการสอนที่ครูใช้มากที่สุด เรียงลำดับ คือ การเล่านิทาน เล่นเกม โดยใช้เพลงประกอบการสอน เนื้อหาหรือแนวดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ยังไม่ครอบคลุมกิจกรรมตามแนวการจัดประสบการณ์ ตามที่ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด, 2541, หน้า 42) สอดคล้องกับรายงานผลด้านวิชาการ เอกสารสรุปผลการรายงาน ผลการอบรมครูผู้สอน ในระดับก่อนประถมศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า ครูผู้สอนขาดประสบการณ์ขาดความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมวงกลม กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ การใช้แผนการจัดประสบการณ์ ตลอดจนเทคนิคพื้นฐานของการสอนเด็กปฐมวัย ครูปฐมวัยบางส่วนยังสอนหนังสือมุ่งให้เด็กอ่านออกเขียนได้ บวกเลขได้ มากกว่าการเตรียมความพร้อมทั้ง 4 ด้าน ซึ่งทั้งหมดสอดคล้องกับรายงานผลการติดตามตรวจสอบ ประเมินผล นิเทศการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2, 2551, หน้า 17)

จากสรุปผลการติดตาม การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย พบว่า ด้านครูผู้สอนไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก ไม่มีครูที่เลี้ยง ตัวครูผู้สอนเองยังขาดประสบการณ์ในการสอน ครูส่วนใหญ่ไม่ได้จบสาขาวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย ครูบางส่วนยังมุ่งเน้นการสอนแบบต้องการให้เด็กอ่านออก เขียนได้ บวกเลขได้ และผู้ปกครองยังไม่เข้าใจหลักการจัดการศึกษาแบบเตรียมความพร้อมด้านสื่อการเรียนการสอน ทางด้านสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ไม่มีแบบวัดประเมินผล และครูปฐมวัยยังขาด

ประสบการณ์การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ไม่ครอบคลุมกิจกรรมตามแนวการจัดประสบการณ์สอนหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและครูขาดเทคนิคการจัดทำสื่ออุปกรณ์การสอนที่กระตุ้นความสนใจให้เด็กได้เรียนรู้ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ ล้วนมีผลต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย แต่อย่างไรก็ตามการจัดการศึกษาขึ้นอยู่กับการทำงานของโรงเรียน โดยเฉพาะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนและจากแนวความคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานของทางโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พบว่าปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จ คือผู้บริหาร โรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2551, หน้า1) การบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร มีพันธกิจการบริหารอย่างน้อย 4 ด้าน ตามข้อข้อยกเว้นคณะกรรมการเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 32) จัดทำข้อข้อยกเว้นการบริหารและจัดการสถานศึกษาไว้ 4 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านวิชาการ 2. ด้านงบประมาณ 3. ด้านบุคคล และ 4. ด้านบริหารทั่วไป หากทราบปัญหาที่แท้จริงของการบริหารงานต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพ

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในระดับปฐมวัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 เพื่อผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งในการส่งเสริมการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสำหรับการตัดสินใจวางแผน ซึ่งการพัฒนาการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลต่อการบริหารจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการดำเนินงาน การจัดการกิจกรรมระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2

1.2.2 เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานการจัดการกิจกรรมระดับปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2

1.2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริม การดำเนินงานการจัดการกิจกรรมระดับปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1.3.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำหรับงานวิจัย ซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนระดับปฐมวัย กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 แบ่งออกได้ดังนี้

1.3.1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน	จำนวน 5 คน
1.3.1.2 ครูผู้สอนระดับปฐมวัย	จำนวน 5 คน
1.3.1.3 กรรมการสถานศึกษา	จำนวน 5 คน
1.3.1.4 ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย	จำนวน 15 คน

1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการดำเนินงาน ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการบริหารการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ดเขต 2 ประกอบด้วย 1. ด้านวิชาการ 2. ด้านงบประมาณ 3. ด้านบุคคล และ 4. ด้านบริหารทั่วไป

1.3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ดเขต 2 จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ 1.โรงเรียนบ้านห้วยนา 2.โรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู 3.โรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงินวิทยา 4. โรงเรียนบ้านกกกุงคุรุราษฎร์พัฒนา และ 5. โรงเรียนหนองยางวิทยาคม

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1.4.1 การบริหารการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดำเนินงานระดับปฐมวัย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในโรงเรียนกลุ่มเบญจพัฒน์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยแบ่งไว้ 4 ด้าน

1.4.1.1 ด้านวิชาการ หมายถึง การวางแผนเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย การวัดผล ประเมินผลระดับปฐมวัย การจัดหาวัสดุ การจัดสภาพแวดล้อม การนิเทศ การประเมินพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย

1.4.1.2 ด้านงบประมาณ หมายถึง การวางแผนด้านงบประมาณ จัดสรรงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้งบประมาณ เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมดำเนินงานระดับปฐมวัย

1.4.1.3 ด้านบุคคล หมายถึง การวางแผนด้านบุคคล การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดครูเข้าสอน การมอบหมายงาน การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ มีความเข้าใจในการอบรมดูแลเด็กปฐมวัย

1.4.1.4 ด้านบริหารทั่วไป หมายถึง การวางแผนงาน การจัดกิจกรรม ที่เกี่ยวกับงานธุรการ กิจกรรมนักเรียน อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน และงานสัมพันธ์ชุมชน

1.4.2 ปัญหา หมายถึง อุปสรรคของการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่มีต่อการดำเนินงานระดับปฐมวัย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในโรงเรียน ในกลุ่มเบญจพัฒน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2

1.4.3 การแก้ปัญหา หมายถึง แนวทางในการปฏิบัติงานระดับปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการศึกษาตามความคิดเห็น ของผู้บริหาร และครูระดับปฐมวัย

1.4.4 การศึกษาระดับปฐมวัย หมายถึง การจัดประสบการณ์ตามหลักการ และเป้าหมายของหลักสูตรปฐมวัย อายุ 3-5 ปี โดยไม่จัดเป็นรายวิชา แต่มีการจัดให้อยู่ในรูปกิจกรรม และได้มีการบูรณาผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ให้เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม และสติปัญญา โรงเรียนกลุ่มเบญจพัฒน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2557 เพื่อเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆก่อนที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับประถมศึกษา

1.4.5 โรงเรียนกลุ่มเบญจพัฒน์ หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านห้วยนา, โรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู, โรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงินวิทยา, โรงเรียนบ้านกกกุงคุรุราษฎร์พัฒนา, และโรงเรียนหนองยางวิทยาคม

1.4.6 ผู้อำนวยการโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนกลุ่มเบญจพัฒน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2557

1.4.7 กรรมการสถานศึกษา หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียน ตัวแทนชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งจากโรงเรียนให้มีส่วนร่วม ในการบริหารการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2557

1.4.8 ครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้สอนปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2557

1.4.9 ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย หมายถึง ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2557

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการส่งเสริมการดำเนินการบริหารการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2

1.5.2 ครูผู้สอนสามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน และพัฒนาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

1.5.3 ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการปรับปรุง ส่งเสริม และวางแผนการบริหารการศึกษาระดับปฐมวัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารการศึกษาาระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 และได้รวบรวมนำเสนอตามหัวข้อ ต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิด หลักการของการบริหารการศึกษาปฐมวัย
- 2.2 การบริหารการศึกษาาระดับปฐมวัย
- 2.3 แนวทางส่งเสริมการดำเนินงานการบริหารการศึกษาาระดับปฐมวัย
- 2.4 สภาพพื้นที่โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิด หลักการของการบริหารการศึกษาาระดับปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาาระดับปฐมวัย มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 10-24) หลักการเป็นสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาหลักการของหลักสูตรให้เข้าใจ เพราะในการจัดประสบการณ์ให้เด็กอายุ 3-5 ปี ต้องยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษา โดยต้องคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กทุกคน ทั้งเด็กปกติ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ และเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา รวมทั้งการสื่อสารและการเรียนรู้ หรือเด็กที่มีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล เด็กผู้ด้อยโอกาส เพื่อให้เด็กพัฒนาทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านจิตใจ ด้านสังคม และสติปัญญาอย่างสมดุล จัดกิจกรรมที่หลากหลายบูรณาการผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรงผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือบุคคลที่มีความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของการพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ และนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้อย่างมีความสุขเป็นคนดีและคนเก่งของสังคมและให้สอดคล้องกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา ด้านสภาพเศรษฐกิจสังคม อาศัยความร่วมมือจากบุคคล ครอบครัว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กร เอกชน สถาบันศาสนาสถานประกอบการ

หลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล วิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชนสังคมและวัฒนธรรมไทย
3. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย

4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข

5. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก จุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มีสาระสำคัญ ดังนี้

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการเหมาะสมกับวัย ความรู้ ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านจิตใจ ด้านสังคม และสามารถใช้สติปัญญาในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข เมื่อเด็กจบการศึกษาระดับปฐมวัย เด็กจะบรรลุตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในจุดหมาย 12 ข้อ ในแต่ละช่วงอายุผู้สอนต้องคำนึงถึงคุณลักษณะตามวัยของเด็ก ด้วยมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามที่หลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย พุทธศักราช 2546 จะครอบคลุมพัฒนาการ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วสัมพันธ์กัน
3. มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
4. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
5. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหวและรักการออกกำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย
8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
10. มีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

คุณลักษณะตามวัยของหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มีสาระสำคัญ ดังนี้

คุณลักษณะตามวัยเป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติเมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้นๆ พัฒนาการแต่ละวัยอาจเกิดขึ้นตามวัยมากน้อยแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม การอบรมเลี้ยงดู และประสบการณ์ที่เด็กได้รับผู้สอนจำเป็นต้องทำความเข้าใจตามวัยของเด็กอายุ 3-5 ปี เพื่อนำไปพิจารณาจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กแต่ละวัยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ขณะเดียวกันต้องสังเกตเด็กแต่ละคน ซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อนำข้อมูลไปช่วยพัฒนาเด็กให้เต็มความสามารถและศักยภาพ และสามารถช่วยเหลือเด็กได้ทันท่วงทีที่พัฒนาการของเด็กไม่เป็นไปตามวัย ครูผู้สอนจำเป็นต้องหาจุดบกพร่องและรีบแก้ไขโดยจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก ถ้าเด็กมีพัฒนาการสูงกว่าวัย ผู้สอนควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพ

โครงสร้างของหลักสูตร

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมายที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฏิบัติ การจัดหลักสูตรสถานศึกษาจึงกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร การศึกษาระดับปฐมวัย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย พุทธศักราช 2546

โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย พุทธศักราช 2546		
ช่วงอายุ	อายุต่ำกว่า 3 ปี	
	อายุ 3-5 ปี	
สาระการเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
สาระการเรียนรู้	- ด้านร่างกาย	- เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก
	- ด้านอารมณ์ และจิตใจ	- เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคล และสถานที่แวดล้อมรอบตัวเด็ก
	- ด้านสังคม	- ธรรมชาติรอบตัวเด็ก
	- ด้านสติปัญญา	- ธรรมชาติดรอบตัวเด็ก
ระยะเวลาเรียน	ขึ้นอยู่กับอายุเด็กที่เริ่มเข้ารับการอบรมเลี้ยงดูและรับการศึกษา	

2.1.1 หลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย พุทธศักราช 2546

1. การจัดชั้นหรือกลุ่มเด็ก ให้ยึดอายุเป็นหลักและอาจเรียกชื่อแตกต่างกันไปตามหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแล เช่น กลุ่มเด็กที่มีอายุ 3 ปี อาจเรียกชื่ออนุบาล 1 กลุ่มเด็กที่มีอายุ 4 ปี อาจเรียกชื่ออนุบาล 2 กลุ่มเด็กที่มีอายุ 5 ปี อาจเรียกชื่อ อนุบาล 3 หรือเด็กเล็ก

2. ระยะเวลาเรียน ใช้เวลาในการจัดประสบการณ์ ให้กับเด็กปฐมวัย 1-3 ปีการศึกษา โดยประมาณ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้ารับการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา

3. สาระการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ประสบการณ์สำคัญ สาระที่ควรเรียนรู้ทั้งสองส่วน ใช้เป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยผู้สอนหรือผู้จัดการศึกษาอาจจัดในรูปแบบหน่วยการสอนแบบบูรณาการ หรือเลือกใช้รูปแบบที่เหมาะสมกับเด็กระดับปฐมวัย รวมทั้งต้องสอดคล้องกับปรัชญา และหลักการบริหารการศึกษาปฐมวัย

3.1 ประสบการณ์สำคัญ จะช่วยอธิบายให้ผู้สอนเข้าใจว่าเด็กระดับปฐมวัยนั้นต้องทำอะไร เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวอย่างไร ทุกประสบการณ์มีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็กช่วยแนะผู้สอนในการสังเกตสนับสนุนและวางแผนการจัดกิจกรรมให้เด็ก ประสบการณ์สำคัญที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์องค์ความรู้ของเด็ก ตัวอย่างเช่น เด็กเข้าใจความหมายของพื้นที่ ระยะเวลาผ่านประสบการณ์สำคัญการบรรจุและเทออก ผู้สอนวางแผนจัดกิจกรรมให้เด็กเล่นบรรจุทราย/เทน้ำลงในภาชนะ ถ่ายเททราย/น้ำออกจากภาชนะต่างๆ ขณะเล่นทรายเล่นน้ำ ให้เด็กเรียนรู้

ผ่านประสบการณ์สำคัญซ้ำแล้วซ้ำอีก มีการปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ สิ่งของ ผู้ใหญ่ และเด็กอื่น ๆ ผู้สอนที่เข้าใจและเห็นความสำคัญจะยึดประสบการณ์สำคัญ เครื่องมือสำหรับการสังเกตพัฒนาการเด็กและการกระทำของเด็กเกี่ยวกับการจัดสื่อจะช่วยในการวางแผนกิจกรรมในแต่ละวัน ประสบการณ์สำคัญสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี จะครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ

3.1.1 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายเป็นการช่วยสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสดูแลสุขภาพ อนามัย รักษาความปลอดภัย พัฒนากล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก

3.1.2 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ เป็นการช่วยสนับสนุนให้เด็กแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึกที่เหมาะสม มีความสุข ร่าเริงแจ่มใส พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สุนทรียภาพ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และความเชื่อมั่นในตนเองขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม

3.1.3 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมเป็นการสนับสนุนให้เด็กมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่างๆรอบตัว จากการปฏิบัติกิจกรรมผ่านการเรียนรู้ทางสังคม เช่นการเล่น การทำงานกับผู้อื่น การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันการแก้ปัญหา ข้อขัดแย้งต่าง ๆ

3.1.4. ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้รับรู้เรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัว ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ผ่านการคิดการใช้ภาษา การจำแนกและเปรียบเทียบ การสังเกต จำนวน มิติสัมพันธ์ (พื้นที่/ระยะ) และเวลา

3.2 สารที่ควรเรียนรู้ สารในส่วนนี้กำหนดเฉพาะหัวข้อ ไม่มีรายละเอียดทั้งนี้เพื่อประสงค์จะให้ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเอง ให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการความสนใจของเด็กอาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก ผู้สอนนำสารที่ควรเรียนรู้มาบูรณาการ และจัดประสบการณ์ให้ง่ายต่อการเรียนรู้ ทั้งนี้ได้ประสงค์ให้เด็กต้องท่องจำเนื้อหาแต่ต้องการให้เด็กเกิดแนวคิดหลังจากนำสาระการเรียนรู้นั้นๆมาจัดประสบการณ์ให้เด็ก เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้สารที่ควรเรียนรู้ยังใช้เป็นแนวทางการช่วยผู้สอนกำหนดรายละเอียดความยากง่ายของเนื้อหา ให้เหมาะกับพัฒนาการของเด็ก สารที่ควรเรียนรู้ประกอบด้วยเรื่องราวเกี่ยวกับเด็ก เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคล และสถานที่สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติรอบตัวเด็ก ดังนี้

3.2.1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรรู้จัก ชื่อ นามสกุล รูปร่าง หน้าตาของคนรู้จักอวัยวะต่างๆ และวิธีระมัดระวังร่างกายของตนเองให้สะอาดปลอดภัย มีสุขอนามัยที่ดี เรียนรู้ที่จะเล่นและทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองคนเดียวหรือกับผู้อื่น ตลอดจนเรียนรู้ที่จะแสดงความคิดเห็นความรู้สึก และแสดงมารยาทที่ดี

3.2.2 เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรมีโอกาสรู้จักรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน รวมทั้งบุคคลต่างๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้อง หรือตัวเด็กมีโอกาสใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน

3.2.3 ธรรมชาติรอบตัวเด็ก เด็กควรที่จะได้รู้จักสิ่งมีชีวิตที่เป็นต้นไม้ ดอกไม้ สัตว์ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของโลกที่แวดล้อมเด็กตามธรรมชาติ เช่น ฤดูกาล กลางวัน กลางคืน ฯลฯ

3.2.4 สิ่งต่างๆรอบตัวเด็ก เด็กควรที่จะได้รู้จักสิ่งของ เครื่องใช้ ยานพาหนะ และการสื่อสารต่างๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันของเด็ก

2.1.2 ความหมายของการบริหารการศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยศึกษามุ่งพัฒนาทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ และสังคม เป็นการเตรียมเด็กให้มีพื้นฐานที่ดีอีกทั้งเพื่อเป็นการสนองความต้องการความสนใจของเด็ก โดยจัดให้สอดคล้องกับบุคลิกภาพของเด็ก มุ่งส่งเสริมให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นการปลูกฝังให้เด็กได้มีพื้นฐานที่ดีทั้งด้านคุณธรรมและจริยธรรม นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยไว้ ดังนี้

กูด (Good, 1945, หน้า 200; อ้างถึงใน ราศรี ทองสวัสดิ์, 2541, หน้า 11) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาปฐมวัย หมายถึง โครงการหรือหลักสูตรที่จัดสำหรับเด็กในโรงเรียนเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาลหรือชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นอนุบาลปีที่ 3

ไฮมส์ (Hymes, 1969, หน้า 65; อ้างถึงใน เยาวพา เดชะคุปต์, 2542, หน้า 14) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิด-6 ปี การจัดการศึกษาดังกล่าวมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่นๆ ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและการพัฒนาทางสมอง

เยาวพา เดชะคุปต์ (2536, หน้า 3) กล่าวว่า การจัดการศึกษาก่อนประถมศึกษา หรือที่เรียกกันว่าการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็ก 3-6 ปีให้มีความพร้อมทั้งการเรียนรู้และการเจริญเติบโตให้เป็นผู้ใหญ่ในอนาคต

จันทวรรณ เทวรักษ์ (2536, หน้า 18) ได้ให้ความหมายว่า เด็กในวัยเตรียมอนุบาล ซึ่งเรียกว่า วัยเด็กก่อนประถมศึกษา จะมีอายุระหว่าง 2-4 ขวบ จะใช้ชื่ออนุบาล 1 และอนุบาล 2 ตามลำดับ

พัชรี สนวนแก้ว (2536, หน้า 2) ได้ให้ความหมายว่า เด็กปฐมวัย คือเด็กที่อายุตั้งแต่ 2-6 ปี ซึ่งมีการเจริญเติบโตในลักษณะที่ค่อนข้างช้า เมื่อเทียบกับช่วงระยะเวลาการเจริญเติบโตในวัยเด็กอ่อนหรือวัยทารก

ศตวรรษ ประจักษ์ (254, หน้า 13) ได้ให้ความหมายของเด็กปฐมวัย คือ เด็กอายุระหว่าง 3-6 ปี เป็นวัยที่มีความสำคัญที่ทุกฝ่ายจะต้องให้ความร่วมมือกันในการจัดการศึกษา

กล่าวโดยสรุป การบริหารการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปีนั้น การจัดการศึกษาดังกล่าว จะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่นๆ ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้ เป็นช่วงระดับอายุที่สำคัญในการวางรากฐานบุคลิกภาพการพัฒนาทางสมอง

2.1.3 แนวคิดการบริหารการศึกษาปฐมวัย

ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดแนวการบริหารการศึกษาปฐมวัยนั้น ให้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย ความถนัด ความสนใจและให้สัมพันธ์กับวิถีชีวิตตามธรรมชาติของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 254, หน้า 14-15) ดังนี้

2.1.3.1 จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรม สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2.1.3.2 ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

2.1.3.3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้เด็กคิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้

2.1.3.4 จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ทุกวิชา

2.1.3.5 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

2.1.3.6 จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดาผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มีการกำหนดแนวคิดและหลักการบริหารการศึกษาปฐมวัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 3 - 4) ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา พัฒนาการของมนุษย์เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวมนุษย์ เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต ซึ่งครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา จะมีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้าน เด็กแต่ละคนจะเจริญเติบโตและมีลักษณะพัฒนาการแตกต่างกันไปตามวัย โดยที่พัฒนาการเด็กปฐมวัยบ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเด็กอย่างต่อเนื่องในแต่ละวัย เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงอายุ 5 ปี พัฒนาการในแต่ละด้านมีทฤษฎีเฉพาะอธิบายไว้และสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาเด็ก อาทิ ทฤษฎีพัฒนาการทางร่างกายที่อธิบายการเจริญเติบโต และพัฒนาการของเด็ก ว่ามีลักษณะต่อเนื่องเป็นลำดับขั้น เด็กจะมีพัฒนาการถึงขั้นใด จะเกิดวุฒิภาวะของความสามารถขั้นนั้นก่อน หรือทฤษฎีพัฒนาการ ทางสติปัญญาที่อธิบายว่าเด็กเกิดมาพร้อมวุฒิภาวะ ซึ่งจะพัฒนาขึ้นตามอายุประสบการณ์ ค่านิยมทางสังคม และสิ่งแวดล้อมหรือทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่อธิบายว่า เด็กจะพัฒนาได้ดีถ้าในแต่ละช่วงอายุ เด็กได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ตนพอใจ ได้รับความรักความอบอุ่นอย่างเพียงพอจาก ผู้ใกล้ชิดมีโอกาสช่วยตนเองทำงานที่เหมาะสมกับวัยและมีอิสระที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ตนอยากรู้อะไรๆ ตนเอง ดังนั้นแนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กจึงเป็นเสมือนหนึ่งแนวทางให้ผู้สอน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจเด็ก สามารถอบรม เลี้ยงดูและมีการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างของแต่ละบุคคลในอันที่จะส่งเสริมให้เด็กพัฒนาจนบรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการได้ชัดเจนขึ้น

2. แนวความคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ การเรียนรู้ของมนุษย์เรานั้นมีผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เกิดขึ้นจากกระบวนการรู้ที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วยตนเอง และการเรียนรู้จะเป็นไปได้ดี ถ้าผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว มีโอกาสได้คิดริเริ่มตามความต้องการและความสนใจของตนเอง รวมทั้งในบรรยากาศที่เป็นอิสระอบอุ่นและปลอดภัย ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก เนื่องจากการเรียนรู้ นั้นเป็นพื้นฐานของการพัฒนาการในระดับที่สูงขึ้น ทั้งคนเราเรียนรู้มาตั้งแต่เกิด ตามธรรมชาติก่อนจะมาเข้าสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรจึงยึดแนวคิด ที่จะทำให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วย

ตัวเด็กเอง ในสภาพแวดล้อมที่เป็นเอื้อต่อการเรียนรู้และจัดกิจกรรมให้เหมาะกับระดับพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน

3. แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นของเด็ก การเล่นถือเป็นกิจกรรมอีกอย่างหนึ่งที่สำคัญในชีวิตเด็กทุกคน เด็กจะรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลิน ได้สังเกต และมีโอกาสทำการทดลอง คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและค้นพบด้วยตนเอง การเล่นมีอิทธิพลและมีผลต่อการเจริญเติบโตช่วยพัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา จากการเล่นเด็กมีโอกาสนเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย ได้ใช้ประสาทสัมผัส และการรับรู้ผ่อนคลายอารมณ์ และแสดงออกถึงตนเอง เรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่นการเล่น จึงเป็นทางที่เด็กจะสร้างประสบการณ์เรียนรู้สิ่งแวดล้อม เรียนรู้ความเป็นอยู่ของผู้อื่น สร้างความสัมพันธ์อยู่ร่วมกับผู้อื่นกับธรรมชาติรอบตัว ดังนั้นหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ จึงจัด “การเล่น” เป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก

4. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่หรือแวดล้อมตัวเด็กทำให้เด็กแต่ละคนแตกต่างกันไป หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ถือว่าผู้สอนจำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับว่าวัฒนธรรมสังคมที่แวดล้อมตัวเด็กนั้นมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้การพัฒนาศักยภาพ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ผู้สอนต้องเรียนรู้บริบททางสังคม และวัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้เด็กได้มีการพัฒนา เกิดการเรียนรู้ และอยู่ในกลุ่มคนที่มาจากพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตนได้อย่างราบรื่นมีความสุข

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กปฐมวัย การจัดประสบการณ์ต้องเน้นให้เด็กเป็นศูนย์กลางให้เป็นผู้มีความสุขสนุกสนานในการเล่นตลอดทั้งการปรับกิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมในด้านสังคม และวัฒนธรรม

2.1.4. หลักการบริหารการศึกษาระดับปฐมวัย

2.1.4.1 การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม การพัฒนาหลักสูตรพิจารณาจากประสบการณ์ของเด็ก โดยเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่และประสบการณ์ใหม่ที่เด็ก จะได้รับต้องมีความหมายกับตัวเด็กเป็นหลักสู่ออกโอกาสทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส และเด็กพิเศษได้พัฒนารวมทั้งยอมรับในวัฒนธรรมและภาษาของเด็ก พัฒนาเด็กให้รู้สึกเป็นสุขในปัจจุบันมิใช่เพียงเพื่อเตรียมเด็กสำหรับอนาคตข้างหน้าเท่านั้น

2.1.4.2 การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ ต้องเป็นสภาพที่สนองความต้องการและความสนใจของเด็ก ทั้งภายนอกและภายในห้องเรียน ผู้สอนจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้อยู่ในที่ที่สะอาดปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลาย ไม่เครียด มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ มีของเล่นที่หลากหลายเหมาะสมกับวัยให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่นเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่เด็กอยู่ รวมทั้งพัฒนาการอยู่ร่วมกันกับคนอื่นในสังคม ดังนั้นสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนจึงเป็นเสมือนหนึ่งสังคมที่มีคุณค่าสำหรับเด็กแต่ละคนจะเรียนรู้และสะท้อนให้เห็นว่า บุคคลในสังคมเห็นความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษากับเด็กปฐมวัย

2.1.4.3 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กผู้สอนมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอย่างมาก ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาท จากบทบาทความรู้หรือสั่งให้เด็กทำ มาเป็นอำนวยความสะดวกในการจัดสภาพแวดล้อมประสบการณ์และกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กที่ผู้สอนและเด็กมีส่วนร่วมจะริเริ่มทั้ง 2 ฝ่ายโดยผู้สอนจะเป็นผู้สนับสนุนชี้แนะ เรียนรู้ร่วมกับเด็ก ส่วนเด็กเป็นผู้ลงมือกระทำเรียนรู้และค้นพบด้วยตนเอง ดังนั้นผู้สอนจะต้องยอมรับและเห็นคุณค่ารู้จักเข้าใจเด็กแต่ละคนที่ตนดูแลรับผิดชอบก่อน เพื่อจะได้วางแผนสร้างสภาพแวดล้อมและจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ผู้สอนจะต้องรู้จักพัฒนาตนเอง ปรับปรุงและใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เหมาะสมกับเด็ก

2.1.4.4 การบูรณาการการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นระดับปฐมวัย ยึดหลักการบูรณาการที่ว่า “หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรมหนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ” ดังนั้นเป็นหน้าที่ของผู้สอนจะต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ในแต่ละวันให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรม ทักษะและประสบการณ์สำคัญอย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ เพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร

2.1.4.5 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การประเมินผลเด็กระดับปฐมวัยยึดวิธีการสังเกตเป็นส่วนใหญ่ผู้สอนจะต้องสังเกตเป็นส่วนใหญ่ ผู้สอนจะต้องสังเกตและประเมินทั้งการสอนของตนเอง และพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กได้บรรลุตามจุดประสงค์ และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการจากข้อมูลเชิงบรรยาย จากการรวบรวมผลงานการแสดงออกในสภาพที่เป็นจริง ข้อมูลจากครอบครัวเด็ก ตลอดจนการที่เด็กประเมินตนเองหรือผลงานสามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้ และมีความก้าวหน้าเพียงใด ข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการ จะช่วยผู้สอนในการวางแผนการจัดกิจกรรมชี้ให้เห็นความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน ใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสารกับพ่อแม่ ผู้ปกครองเด็ก ขณะเดียวกันยังใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้เด็กในวัยนี้ได้

2.1.4.6 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก เด็กแต่ละคนมีแตกต่างกัน ทั้งนี้ เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เด็กเจริญเติบโตขึ้นมาผู้สอน พ่อแม่และผู้ปกครองของเด็กจะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ดังนั้น ผู้สอนควรจะแลกเปลี่ยนความรู้กับพ่อแม่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก และต้องให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วย ทั้งนี้ได้หมายความว่าผู้ปกครองเป็นผู้กำหนดเนื้อหาหลักสูตรตามความต้องการ โดยไม่คำนึงถึงหลักการจัดที่เหมาะสมกับวัยเด็ก

จากแนวคิดและหลักการบริหารการศึกษาปฐมวัยที่สำคัญเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กที่มีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้าน แนวคิดที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ยึดให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตนเองในสิ่งแวดล้อมที่อิสระ มีการจัดกิจกรรมบูรณาการการเรียนรู้ผ่านการเล่นให้เหมาะสม กับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ถือว่าการเล่นอย่างมีจุดมุ่งหมายเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดต่างๆ หลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย พ.ศ. 2546 จึงกำหนดสาระสำคัญและโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัยขึ้น

2.2 การบริหารการศึกษาระดับปฐมวัย

การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยนั้นผู้บริหารต้องเข้าใจทฤษฎีหลักการทางการบริหาร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานมากที่สุด ใช้เวลาน้อยที่สุด และประหยัดที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้หน่วยงานได้เจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง จึงเป็นหน้าที่ของนักบริหาร (Exclusive's Function) ที่จะต้องมีการกระทำด้วยการใช้ทรัพยากรทางการบริหารให้มีประสิทธิภาพสูง จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการบริหาร (Administrative Process) มาเป็นองค์ประกอบเพื่อให้เกิดระบบในการบริหารงานที่มีระเบียบเพราะระบบของการบริหารเปรียบเสมือนเครื่องมือที่จะทำงานให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ (เยวพา เตชะคุปต์, 2542 ข, หน้า 80 – 81)

2.2.1 การบริหารด้านวิชาการ

การบริหารงานด้านวิชาการ ถือเป็นหลักที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่ง **ธีรวุฒิ ประทุมพนพรัตน์ (2530, หน้า 122)** กล่าวว่า ภารกิจสำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาในทุกระดับ คือ การบริหารวิชาการนักบริหารหลายท่านยอมรับว่าการบริหารวิชาการ มีความสำคัญมากจนเรียกได้ว่าเป็นหัวใจของสถานศึกษา ในสายตาของประชาชนผู้มีส่วนในการจัดการศึกษาเห็นว่าสถานศึกษาจะดีหรือเลว ดูที่ด้านวิชาการของโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับ **ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545, หน้า1-2)** ได้กล่าวเอาไว้ว่า ด้านวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษาสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นประเภทใดในมาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาจากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากด้านวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนเป็นหัวใจของสถานศึกษา เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของการบริหารด้านวิชาการไว้ ดังนี้

ศิริพรรณ จินดาทอง (2540, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของการบริหารด้านวิชาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในสถานศึกษา รวมไปถึงการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นพลเมืองดี

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545, หน้า 2) ได้กล่าวว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน การประเมินผล การสอนเพื่อเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2545, หน้า 192) ได้กล่าวว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกประเภท ที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนของครูและนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

สรุปได้ว่า การบริหารด้านวิชาการ หมายถึง การวางแผนเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย การวัดผลและประเมินผล การจัดหาและการผลิตสื่อการจัดสภาพแวดล้อม การนิเทศ และการประเมินพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548, หน้า 7-14) สำหรับการบริหาร ด้านวิชาการระดับปฐมวัย หมายถึง การจัดประสบการณ์เพื่อเตรียมเด็กให้พัฒนาในทุกด้านไปพร้อมๆ กัน ซึ่งจะต้องครอบคลุมถึงการศึกษาลึกสูตร พัฒนาหลักสูตร จัดสภาพแวดล้อม การจัดหา และผลิตสื่อ การนิเทศ และการประเมินพัฒนาการ ควรมีการดำเนินการ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในระดับปฐมวัย เป็นกรอบแนวทาง หรือทิศทางของการบริหารการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษา หลักสูตรสถานศึกษา ต้องจัดทำให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางคือ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546 และพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น หลักสูตรที่ดีต้องพัฒนาอยู่เสมอและให้เหมาะสมกับผู้เรียนให้ทันต่อเหตุการณ์ และการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ในทุกๆ ด้านในสังคม การพัฒนาหลักสูตรจึงต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีคุณภาพ

1.1 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร เพื่อให้ได้หลักสูตรของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ควรมีการบริหารจัดการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1.1.1 การเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ เช่นการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา การแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาและคณะกรรมการต่างๆ การพัฒนาบุคลากร เป็นต้น

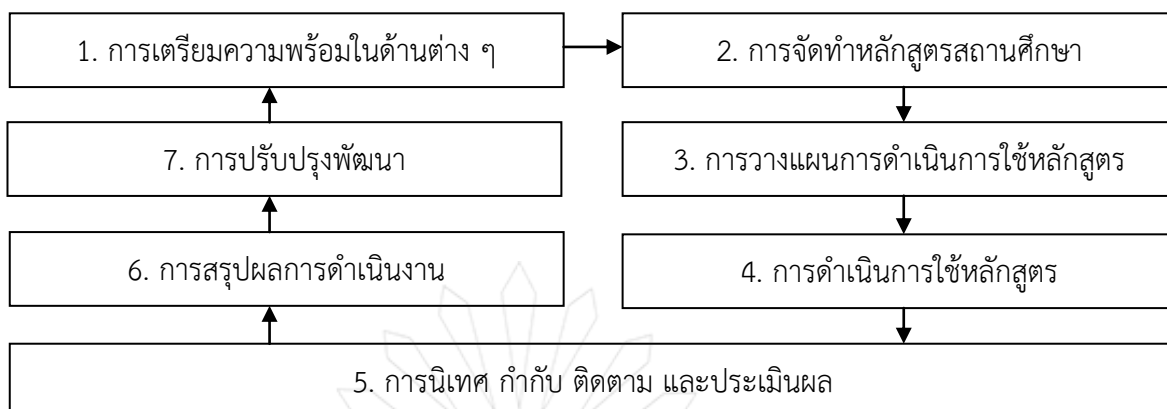
1.1.2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีส่วนประกอบที่สำคัญ เช่น วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย จุดหมาย (มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์) โครงสร้างของหลักสูตรที่ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ของเด็กแต่ละชั้นปีและเวลาที่ใช้ในการจัดประสบการณ์ การจัดประสบการณ์การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการเด็ก การจัดการหลักสูตร

1.1.3 การวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตร เช่น กำหนดแผนที่เกี่ยวข้องกับ การจัดประสบการณ์เรียนรู้ กำหนดแผนส่งเสริมและสนับสนุนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กำหนดแผนการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล เป็นต้น

1.1.4 ดำเนินการใช้หลักสูตร จัดทำสิ่งต่อไปนี้ กำหนดการจัดประสบการณ์ ตารางกิจกรรมประจำวัน แผนการจัดประสบการณ์ จัดประสบการณ์ การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ดำเนินการดังนี้ คือ

1. กำหนดรูปแบบ เครื่องมือการนิเทศ
2. ดำเนินการนิเทศ แนะนำในการช่วยเหลือ
3. เก็บรวบรวมข้อมูล
4. การสรุปผลการดำเนินงาน มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรรายงานผลต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

5. การปรับปรุงและพัฒนา เช่น นำผลที่ได้จากการดำเนินการมาปรับปรุงหรือสร้างหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นใหม่ (ถ้าจำเป็นและมีข้อมูลเพียงพอ)

ภาพที่ 2.1 การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

1.2 ลักษณะสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา มีดังนี้

1.2.1 จัดทำโดยความร่วมมือของทุกฝ่าย ทั้งฝ่ายคณะกรรมการสถานศึกษา บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น

1.2.2 มีเป้าหมายการพัฒนาเด็กทุกด้านโดยองค์รวม ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา สอดคล้องกับจุดหมายหรือมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรปฐมวัย พ.ศ. 2546

1.2.3 มีสาระการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการ ความสนใจของเด็ก และมีความสอดคล้องกับปัญหา ความต้องการ เอกลักษณ์ของชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.2.4 กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

1.2.5 กำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกเป็นช่วงอายุ กลุ่มสาระการเรียนรู้และระยะเวลาเรียนอย่างชัดเจน และนำไปปฏิบัติได้

1.2.6 กำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา มีการจำแนกตามช่วงอายุ สาระการเรียนรู้ และระยะเวลาเรียนอย่างชัดเจนนำไปปฏิบัติได้ และสอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

1.2.7 กำหนดรูปแบบการจัดประสบการณ์ที่ต้องสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่เน้นรูปแบบกิจกรรมการบูรณาการผ่านการเล่น ไม่จัดเป็นรายวิชาโดยอาจเลือกการใช้นวัตกรรมต่าง ๆ ทั้งกำหนดวิธีการจัดประสบการณ์และกิจกรรมตามความเหมาะสมและปฏิบัติได้

1.2.8 กำหนดตารางกิจกรรมประจำวันให้เด็กสามารถปฏิบัติหลากหลาย โดยให้ครอบคลุมทั้งกิจกรรมใน / นอกห้องเรียน กิจกรรมสงบ/เคลื่อนไหว กิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่/ กล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่ม / ครูผู้สอนเป็นผู้ริเริ่มสมดุลกัน กิจกรรมรายบุคคล/ กลุ่มเล็ก/ กลุ่มใหญ่

1.2.9 กำหนดการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก เหมาะสมกับวัยของเด็กได้อย่างชัดเจน และปฏิบัติได้

1.2.10 กำหนดการใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้เด็กมีพัฒนาการรอบด้าน และเกิดการเรียนรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า (ประสบการณ์ตรง) เหมาะสมกับพัฒนาการ และอายุของเด็ก

1.2.11 กำหนดการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัย โดยเน้นการสังเกตและจดบันทึกพฤติกรรมเด็ก การเก็บรวบรวมศึกษาผลงานเด็กและนำผลประเมินมาปรับปรุง พัฒนาคุณภาพเด็กให้เต็มศักยภาพ

1.2.12 กำหนดการบริหารจัดการหลักสูตร โดยการจัดระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินการใช้หลักสูตร

1.2.13 มีการปรับปรุงและพัฒนาสาระของหลักสูตรโดยให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก บริบททางสังคม วัฒนธรรม และสถานการณ์ปัจจุบัน

2. การใช้หลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาปฐมวัยต้องนำหลักสูตรโดยความร่วมมือของทุกฝ่าย ในสถานศึกษาและชุมชนมาใช้ในการพัฒนาเด็กโดยคำนึงถึงการจัดประสบการณ์ การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ สื่อส่งเสริมพัฒนาการ การประเมินพัฒนาการและการเจริญเติบโตของเด็ก ตลอดจนการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ ดังนี้

2.1 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3-5 ปี ต้องจัดให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยและบรรลุตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดำเนินการดังนี้

2.1.1 จัดทำกำหนดการจัดประสบการณ์รายปี นำสาระการเรียนรู้ หลักสูตร สถานศึกษาปฐมวัยมาจัดเรียงให้เหมาะสมกับช่วงเวลาที่ยืดหยุ่นกับสภาพ กิจกรรมของสถานศึกษา และชุมชน ควรจัดให้มีทั้งส่วนที่ครูผู้สอนกำหนดไว้ล่วงหน้าแล้วและที่เปิดโอกาสให้เด็กริเริ่มตามความสนใจและส่วนที่เอื้อให้เด็กได้เรียนรู้บริบททางสังคม วัฒนธรรมที่อาศัยอยู่

2.1.2 จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ พัฒนาเด็กให้ครอบคลุมประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรรู้ ซึ่งกำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาอย่างสอดคล้องกับหลักการ แนวทางการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กคือการเรียนรู้ผ่านการเล่น

2.1.3 จัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมที่กำหนด

2.2 การจัดสภาพแวดล้อมสภาพแวดล้อม มีความสำคัญต่อการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ของเด็ก เนื่องจากธรรมชาติของเด็กวัยนี้สนใจที่จะเรียนรู้ค้นคว้า ทดลอง ต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว การจัดสภาพแวดล้อม มีดังนี้

2.2.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ เป็นการจัดสภาพแวดล้อมเป็นวัตถุจับต้องได้ กำหนดให้มีให้เป็นที่ไปได้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

1. สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน หมายถึง การจัดมุมประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ในห้องเรียน การจัดสื่อตามมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ให้เหมาะสมในเรื่องขนาด น้ำหนัก จำนวนของสื่อ และของเล่น ต่อจำนวนเด็กซึ่งอาจแบ่งพื้นที่ให้เหมาะสมกับการประกอบกิจกรรม ดังนี้

2. พื้นที่อำนวยความสะดวกภายในห้องเรียนจำเป็นต้องมีพื้นที่สำหรับเด็กแสดงผลงาน เก็บแฟ้มผลงาน เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวเด็ก มีพื้นที่สำหรับเก็บเครื่องใช้ของครูผู้สอน และมีป้ายนิเทศตามหน่วยการสอนหรือสิ่งที่เด็กสนใจ

3. พื้นที่ปฏิบัติการและการเคลื่อนไหว ต้องกำหนดให้มีพื้นที่ที่เด็กจะสามารถทำงานได้ด้วยตนเอง และทำกิจกรรมด้วยกันเป็นกลุ่มเล็กกลุ่มใหญ่ เด็กสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระจากกิจกรรมหนึ่งไปยังกิจกรรมหนึ่งโดยไม่รบกวนผู้อื่น

4. พื้นที่จัดมุมเล่นและมุมประสบการณ์ สามารถจัดได้ตามความเหมาะสมขึ้นอยู่กับสภาพของห้องเรียน จัดแยกส่วนที่สามารถใช้เสียงดัง และส่วนต้องการความสงบออกจากกัน การจัดมุมเล่นต่างๆ ครูผู้สอนควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

4.1 ควรมีมุมเล่น/มุมประสบการณ์ อย่างน้อย 4 มุม

4.2 ควรมีการผลัดเปลี่ยนสื่อของเล่นในมุมตามความสนใจของเด็ก

4.3 ควรจัดให้มีประสบการณ์ที่เด็กได้เรียนรู้ไปแล้วปรากฏอยู่ในมุมเล่น

4.4 ควรเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดมุมเล่น เพื่อเป็นการจูงใจ

ให้เด็กรู้สึกเป็นเจ้าของ อยากเรียนรู้ อยากเข้ามาเล่น

4.5 ควรเสริมสร้างวินัยให้กับเด็กโดยมีข้อตกลงร่วมกัน เช่นการจัดเก็บอุปกรณ์ การรอคอย การให้ออกาสผู้อื่นได้เล่น

4.6 อาจจัดมุมสงบไว้ทั้งในและนอกอาคารเพื่อให้เด็กได้อยู่ตามลำพัง

4.7 จัดพื้นที่แสดงผลงานของเด็กทุกคนที่เป็นปัจจุบัน

4.8 สภาพแวดล้อมที่จัดให้เด็กควรมีส่วนที่อ่อนนุ่มบ้าง เช่น พรม เบาะ

5. สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน หมายถึงการจัดให้สภาพแวดล้อมภายในอาณาบริเวณรอบๆ สถานศึกษา รวมทั้งการจัดสนามเด็กเล่น

6. พร้อมทั้งเครื่องเล่นสนาม ควรจัดอย่างระมัดระวัง รักษาความปลอดภัยภายในบริเวณสถานศึกษาและบริเวณรอบนอกสถานศึกษา ดูแลรักษาความสะอาด จัดแต่งปลูกต้นไม้ให้มีความร่มรื่นสวยงามรอบๆ บริเวณสถานศึกษาสิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่ง ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก ดังนี้

6.1 บริเวณสนามเล่น ควรมีพื้นผิวหลายประเภท เช่น ดินทราย กรวด หิน พื้นสำหรับเล่นของเล่นมีล้อ รวมทั้งที่ร่ม ที่โล่งแจ้ง พื้นดินสำหรับขุด ที่เล่นน้ำ บ่อทราย พร้อมอุปกรณ์ประกอบการเล่น เครื่องเล่นสนามสำหรับปีนป่าย ทรงตัวทั้งนี้ต้องไม่ติดกับบริเวณที่มีอันตราย ต้องหมั่นดูแลให้มีความสะอาด ตรวจสอบตราเครื่องเล่นให้อยู่ในสภาพแข็งแรงปลอดภัยอยู่เสมอ นอกจากสนามเด็กเล่น ควรมีที่นั่งพักผ่อนโดยจัดที่นั่งไว้ใต้ต้นไม้ที่มีร่มเงา อาจใช้เป็นที่จัดกิจกรรมกลุ่มย่อย ๆ จัดเป็นหนังสือเคลื่อนที่หรือกิจกรรมที่ต้องการความสงบหรืออาจจัดเป็นลานนิทรรศการให้ความรู้แก่เด็กและผู้ปกครอง

6.2 บริเวณธรรมชาติ ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ พืชผักสวนครัว ถ้าหากบริเวณสถานศึกษามีพื้นที่ไม่มากนักอาจปลูกพืชในกระบะหรือกระถาง สวนสมุนไพร เป็นต้น

2.2.2 สภาพแวดล้อมทางจิตภาพ เป็นการจัดสภาพแวดล้อมที่เกิดจากพฤติกรรมให้เด็กมีโอกาสมีส่วนร่วมด้วยความสนใจ ตั้งใจ กระตือรือร้น ได้พูดคุยหัวเราะ สนุกสนานมากกว่าการ

ถูกบังคับให้ร่วมกิจกรรม ทั้งนี้การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูผู้สอนกับเด็ก ในเชิงบวกจะช่วยให้เด็กมีความสุขสนุกในการเรียนรู้

2.3 สื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก สื่อที่ใช้ประกอบกิจกรรมภายในเด็กปฐมวัย ควรเป็นสื่อที่พัฒนาการเด็ก ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา เหมาะสมกับวัย การใช้สื่อก็จะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ลักษณะสื่อควรมีดังนี้

2.3.1 เป็นสื่อของจริง สื่อธรรมชาติ สื่อที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก

2.3.2 เป็นสื่อที่ปลอดภัย ไม่เป็นอันตรายต่อตัวเด็ก

2.3.3 เป็นสื่อที่เอื้อให้เด็กได้เรียนรู้ ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า สะท้อนวัฒนธรรม และสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

2.3.4 เป็นสื่อที่เด็กควรมีส่วนร่วมในการจัดทำ จัดป้ายนิเทศโดยมีผลงานของเด็กในหลายรูปแบบ และป้ายนิเทศมีการปรับเปลี่ยนทันต่อเหตุการณ์เอื้อต่อการเรียนรู้

ในการบริหารการศึกษาปฐมวัย ถือได้ว่า เป็นการจัดการที่ต้องคำนึงถึงตัวเด็กปฐมวัยเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการใช้สื่อต้องจัดให้เหมาะสมกับพัฒนาการ และเพื่อให้ความรู้กับผู้ปกครอง เช่น การเลือกเรื่อง การพิจารณาเนื้อหาของเกม รายการโทรทัศน์

2.4 การประเมินพัฒนาการและการเจริญเติบโต เด็กปฐมวัยต้องการประเมินพัฒนาการและการเจริญเติบโตของเด็กอย่างสอดคล้องกับหลักการประเมินพัฒนาการ ที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546 เพื่อนำผลการประเมินมาจัดประสบการณ์ หรือดำเนินการส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้บรรลุตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

2.4.1 การประเมินการเจริญเติบโต

1. ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงทุกเดือน แล้วบันทึกการเจริญเติบโตของเด็ก โดยนำน้ำหนัก ส่วนสูง และสัดส่วนของน้ำหนักเมื่อเปรียบเทียบกับส่วนสูงไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุข

2. ประเมินการเจริญเติบโตของเด็กเป็นรายบุคคลและกลุ่ม เมื่อพบว่าน้ำหนัก ส่วนสูงและสัดส่วนของน้ำหนัก เมื่อเปรียบเทียบกับส่วนสูงน้อยกว่าเกณฑ์หรือมากเกินไปเกินเกณฑ์ จะต้องดำเนินการช่วยเหลือด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

2.4.2 การประเมินพัฒนาการเด็ก

1. ประเมินพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคล 4 ด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

2. ประเมินจากการแสดงออกตามสภาพจริงของเด็ก ด้วยการสังเกต บันทึก และรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมและผลงานจากการปฏิบัติกิจกรรมประจำวันของเด็ก

3. ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนว่าจะประเมินอะไร, เมื่อไร, วิธีการ, อย่างไร และใช้เครื่องมืออะไรในการประเมิน จากนั้นจึงเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่วางแผนไว้ นำข้อมูลที่ได้นำมารวบรวมตีความและนำมาใช้ในการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กให้เต็มตามศักยภาพของเด็ก แต่ละคนอย่างสม่ำเสมอต่อเนืองตลอดปี

4. เลือกใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัยของเด็ก เช่น การสังเกต พฤติกรรม การสนทนา การเก็บรวบรวมผลงาน เป็นต้น ทั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินควรมีความหลากหลายใช้งานได้สะดวก และเหมาะสมกับลักษณะของของมูล

5. ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมิน เช่น ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมเด็กที่บ้าน หรือช่วยเก็บรวบรวมผลงานของเด็ก เป็นต้น และควรรายงานผลการประเมินให้ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก

6. มีการรายงานผลในทางบวก บันทึกลงในเอกสารหลักฐาน สมุดประจำตัวเด็ก โดยสถานศึกษาสามารถออกแบบสมุดรายงานประจำตัวเด็กได้เอง เพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์พัฒนาการตามวัยของเด็ก และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สถานศึกษากำหนด

2.5 การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ หน้าที่สำคัญประการหนึ่งของครูผู้สอน คือ การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อนำไปใช้สอนเด็กในชั้นเรียน การสอนเด็กไม่ว่าเด็กวัยใดจะต้องมีการวางแผนการสอนล่วงหน้า เพื่อให้เด็กได้พัฒนาไปตามจุดหมายที่วางไว้ในหลักสูตร ดังนั้น ผู้สอนจะต้องเรียนรู้หลักการและวิธีการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ เช่น

2.5.1 กำหนดสาระการเรียนรู้รายปี ด้วยการวิเคราะห์ตัวบ่งชี้สภาพที่พึงประสงค์ แต่ละช่วงอายุที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด

2.5.2 กำหนดสาระการเรียนรู้รายปี ให้ครอบคลุมประสบการณ์สำคัญทุกข้อและสาระที่ควรเรียนรู้ทั้ง 4 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เกี่ยวกับบุคคล สถานที่แวดล้อมรอบตัวเด็ก ธรรมชาติรอบตัว สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก และนำไปใช้สอนได้จริง

2.5.3 มีการจัดทำกำหนดการสอนตลอดทั้งปี

2.5.4 เขียนแผนการจัดประสบการณ์ อาจใช้รูปแบบความเรียงหรือแบบกึ่งตาราง ทั้งนี้ลักษณะที่ดีของแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยที่ควรพิจารณา

3. การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมิน การใช้หลักสูตร การนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผล การใช้หลักสูตรเป็นการช่วยเหลือและแนะนำทางวิชาการเพื่อให้การดำเนินการด้านต่าง ๆ เด็กปฐมวัยต้องจัดให้มีการนิเทศที่ยึดหลักการสำคัญ คือ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของปรัชญาการศึกษาปฐมวัย ยึดหลักประชาธิปไตย เทคนิคการนิเทศอาจนิเทศเป็นรายบุคคล หรือเป็นรายกลุ่มจะช่วยให้ครูเข้าใจ แนวคิด หลักการ และจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เป็นการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานให้กับครูผู้สอน และเป็นการประเมินการใช้หลักสูตร

สามารถสรุปได้ว่า การบริหารด้านวิชาการระดับปฐมวัย เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการจัด ประสบการณ์ระดับปฐมวัย การวัดและประเมินผลระดับปฐมวัย การจัดหาและการผลิตสื่อ การจัด สภาพแวดล้อม การนิเทศและการประเมินพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย จะครอบคลุมถึงการศึกษา หลักสูตรการพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งการสนับสนุนให้ครูมีการค้นคว้า ทดลอง ปรับปรุงวิธีการสอน อบรมครูผู้สอน สังคม สติปัญญาและคุณธรรมจริยธรรมของเด็ก การบริหารด้านวิชาการสามารถทำ หน้าที่อย่างสมบูรณ์ได้นั้นก็ต่อเมื่อผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญแก่ด้านวิชาการ เข้าใจขอบเขตการ บริหารด้านวิชาการระดับปฐมวัยได้เป็นอย่างดี

2.2.2 การบริหารด้านงบประมาณ

การบริหารงบประมาณ เป็นงานเกี่ยวพันการปฏิบัติงานด้านการบริหารและการสอน ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ตามแนวทางการศึกษาแห่งชาติการบริหารด้านงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ บริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา การจัดหารายได้จากการบริการจัดการ เพื่อผลประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียนเป็นการจัดหางบประมาณการจัดการศึกษาอย่างเพียงพอการกำหนดแผนงานโครงการในการบริหารจัดการเพื่อให้มีการสอดคล้องกับความต้องการ ปัญหา งบประมาณของสถานศึกษาการควบคุมดูแลการใช้จ่ายงบประมาณ ตลอดจนจนถึงการตรวจสอบและประเมินผล รายงานการบริหารงบประมาณ มีนักวิชาการและนักการศึกษาต่าง ๆ ให้ความหมายและขอบข่ายดังนี้

ภิญโญ สาร (2526, หน้า 340) ได้กล่าวว่า งานการเงินของโรงเรียน ได้แก่ การดำเนินงานเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินเพื่อนำมาใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของโรงเรียน การควบคุมดำเนินงานทางการเงิน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ โดยกล่าวว่าผู้บริหารการศึกษาส่วนมากใช้เวลาในการบริหารงานด้านงบประมาณ มากยิ่งกว่าการบริหารงานด้านวิชาการ และด้านอื่นๆ ทั้งๆ ที่วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของโรงเรียน คือการให้การศึกษาหรือด้านวิชาการ แต่อย่างไรก็ตามงานการเงินพัสดุ ก็มีความสำคัญต่อการบริหารงานศึกษาไม่น้อย เพราะงานด้านอื่นๆ จะราบรื่น เรียบร้อยเพียงใด ก็ต้องอาศัยความร่วมมือของฝ่ายธุรการ การเงิน และพัสดุ เพื่อใช้ในการบริหารเป็นอันมาก

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527, หน้า 169-170) ได้ระบุด้านบริหารงบประมาณว่าเป็นการควบคุมดูแลและปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเงิน พัสดุและครุภัณฑ์ ของโรงเรียนให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียบ

พนัส หันนาคินทร์ (2529, หน้า 328) กล่าวว่า ด้านงบประมาณโรงเรียนอาจแบ่งออกเป็นส่วนใหญ่ ๆ ได้ดังต่อไปนี้ งานสารบรรณ งานการเงิน การจัดทำงบประมาณประจำปี การจัดซื้อและควบคุมพัสดุ ครุภัณฑ์ การจัดทำและรายงานกิจกรรมแก่ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป ผู้ปฏิบัติในการดำเนินงานนั้นๆ ให้เสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุดและสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานดังกล่าวนอกจากนี้งบประมาณยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดอีกด้วย อย่างไรก็ตาม งบประมาณ ก็เป็นเพียงแนวทางในการปฏิบัติ ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าเท่านั้น ในการปฏิบัติจริงอาจจะเปลี่ยนแปลงไปได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสำคัญก่อนหลังของแต่ละงาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548, หน้า 20-22) การบริหารงานในด้านงบประมาณเป็นพันธกิจหนึ่งของสถานศึกษา ซึ่งเป้าหมายการให้บริการ และผลผลิตที่ต้องดำเนินการให้มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิภาพสูงสุดตามที่กำหนดไว้ โดยกลยุทธ์ที่กำหนดขึ้นจากการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบครอบคลุมทุกด้าน และจัดทำแผนการดำเนินงานและงบประมาณของเด็กปฐมวัย ดังนี้

ขอบข่าย/ภารกิจ

1. การวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณ

- 1.1 การวิเคราะห์สถานภาพของเด็กปฐมวัย
- 1.2 การจัดลำดับความสำคัญของผลการวิเคราะห์เด็กปฐมวัย
- 1.3 การกำหนดกลยุทธ์เป้าหมายการให้บริการผลผลิต ตัวชี้วัดของเด็กปฐมวัย
- 1.4 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย

2. การบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพการติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานขอบข่ายการดำเนินงานของเด็กปฐมวัย การวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณในการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณของเด็กปฐมวัยควรคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและความต้องการของเด็กปฐมวัย และการปฏิบัติงานตามเงื่อนไข ของการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อตอบสนองนโยบายหน่วยงานต้นสังกัด การวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณ มีองค์ประกอบ ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์สถานภาพของเด็กปฐมวัย โดยการศึกษาวิเคราะห์เด็กปฐมวัยว่ามีจุดเด่นหรือข้อที่ควรปรับปรุงด้านใดบ้าง เพื่อนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ โครงการและกิจกรรม ดังนี้

2.1.1 การวิเคราะห์ด้านปัจจัยในประเด็นต่อไปนี้

1. สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในเด็กปฐมวัย เกี่ยวกับอาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม โรงอาหาร สนามเด็กเล่นมีความเหมาะสมเพียงพอ สะอาดถูกหลักอนามัย เป็นไปตามหลักการบริหารการศึกษาปฐมวัยหรือไม่

2. สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการพัฒนาเด็กมีความครอบคลุมเพียงพอในการจัดประสบการณ์หรือไม่ ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็กมากน้อยเพียงใด ควรจัดสื่อวัสดุอุปกรณ์ใดเพิ่มเติม มีนวัตกรรมเทคโนโลยีอะไรบ้างที่ควรนำมาใช้

3. บุคลากร ผู้บริหาร ครูผู้สอนบุคลากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมีความเหมาะสมเพียงพอ มีความรู้ ความสามารถ ความตั้งใจมุ่งมั่นในการทำงานการพัฒนาบุคลากร มีนักวิชาการและวิทยากรจากภายนอกที่จะช่วยเหลือเด็กระดับปฐมวัยหรือไม่

4. งบประมาณ เด็กปฐมวัยได้รับงบประมาณจากที่ใดบ้าง จำนวนเท่าไร เพียงพอหรือไม่ งบประมาณที่ได้รับจากงบใดบ้าง เช่นงบบุคลากร งบดำเนินงาน งบอุดหนุน งบลงทุน ระเบียบบริหารงบประมาณกำหนดไว้อย่างไร มีข้อจำกัดอย่างไร สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้หรือไม่ หรือสามารถหางบประมาณสนับสนุนจากบุคคลองค์กรหรือหน่วยงานใดได้บ้าง

5. การมีส่วนร่วมของชุมชนสังคมและผู้ปกครอง ชุมชนมีความพึงพอใจในการดำเนินงานของเด็กปฐมวัยเพียงใด และมีความพร้อมในการให้การสนับสนุนเด็กระดับปฐมวัยด้านใดบ้าง และความสัมพันธ์ของผู้ปกครอง ชุมชนกับเด็กปฐมวัยเป็นอย่างไร มีหน่วยงานภาคราชการ ภาคธุรกิจ หรือภาคท้องถิ่นใดบ้างที่สามารถให้การสนับสนุนเด็กระดับปฐมวัย

6. การวิเคราะห์ด้านกระบวนการในการดำเนินการ โดยศึกษาตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานว่าได้ดำเนินการถูกต้องตามสภาพหรือไม่ มีข้อที่ควรแก้ไขปรับปรุง อย่างไรบ้าง จะพัฒนาให้ดีขึ้นได้อย่างไรในประเด็น ต่อไปนี้

- 6.1 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและแผนการจัดประสบการณ์
 6.2 กระบวนการจัดประสบการณ์ตามหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
- 6.3 การพัฒนาบุคลากร
 6.4 การประสานงานกับครอบครัวและชุมชน
7. การวิเคราะห์ผลผลิต เพื่อตรวจสอบผลผลิตคุณภาพเด็ก ที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546 ในประเด็นต่อไปนี้
- 7.1 มีมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา เพียงไร
- 7.2 คุณภาพเด็กเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่
- 7.3 ความพึงพอใจของผู้บริหารอยู่ในระดับใด
8. การจัดลำดับความสำคัญของการผลการวิเคราะห์เด็กปฐมวัย ประเด็นที่เป็นปัญหาต้องแก้ไขจากมากไปน้อย ประเด็นที่น่าพอใจ ประเด็นเฝ้าต่อการดำเนินงานและอุปสรรคที่ขัดขวางการดำเนินงาน
9. การกำหนดกลยุทธ์ เป้าหมายการให้บริการ ผลผลิต และตัวบ่งชี้ของเด็กปฐมวัย โดยวิเคราะห์ทางเลือกในการพัฒนา ที่มีความเป็นไปได้จากผลการวิเคราะห์กลยุทธ์ และการให้บริการผลผลิต และตัวบ่งชี้ของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สามารถยกระดับคุณภาพการบริหารการศึกษาปฐมวัยของเด็กปฐมวัยให้สูงขึ้นตามที่กำหนด
10. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพเด็กระดับปฐมวัย โดยมีการกำหนดแผนงานโครงการกิจกรรมให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ เป้าหมายการดำเนินงาน และตัวบ่งชี้ของเด็กปฐมวัย พร้อมจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยใช้รูปแบบจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี
3. การบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ของเป้าหมายและรายงานผลการดำเนินงานด้านงบประมาณ ดังนี้
- 3.1 การใช้จ่ายงบประมาณโดยติดตามประเมินผลการใช้จ่ายด้านงบประมาณ การดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ กิจกรรม และระยะเวลาที่กำหนดการเบิกจ่ายถูกต้องตามระเบียบงบประมาณการใช้จ่ายที่มีความคุ้มค่าประหยัด
- 3.2 ผลการดำเนินงาน ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน ตามตัวบ่งชี้เป้าหมาย การให้บริการผลผลิตของโครงการกิจกรรมได้ผลตามที่ได้กำหนดหรือไม่ ผลที่ได้จากการกิจกรรมด้านโครงการมีความสอดคล้อง ได้ส่งผลต่อเป้าหมายผลผลิตและเป้าหมายการให้บริการเพียงไร อุปสรรคข้อเสนอนแนะ และแนวทางแก้ไขจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน และเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด
- สรุปได้ว่าการบริหารงบประมาณ เป็นกิจกรรมการบริหารที่สนับสนุนให้การบริหารด้านอื่นๆของโรงเรียนประสบผลสำเร็จ ดำเนินการเป็นไปอย่างราบรื่น สะดวก รวดเร็ว เป็นการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ อำนวยการ โดยปกติโรงเรียนมักจะปฏิบัติโดยยึดกฎหมายระเบียบข้อบังคับ เป็นลักษณะงานที่ปฏิบัติเป็นประจำ สำคัญของผู้บริหารคือ การตรวจสอบการปฏิบัติการควบคุมกำกับติดตามอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับงานการเงินพัสดุ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.3 การบริหารด้านบุคคล

การบริหารด้านบุคคล การบริหารด้านบุคคลให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่สำคัญหลายประการ ดังที่นักการศึกษาและนักวิชาการต่างๆ ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารไว้แตกต่างกัน ดังนี้

ธงชัย สันติวงษ์ (2531, หน้า7) กล่าวว่าเป้าหมายหน้าที่ด้านการบริหารด้านบุคคลคงอยู่ที่การบรรลุเป้าหมายต่างๆ คือ มีการใช้ทรัพยากรมนุษย์โดยได้ประสิทธิภาพ มีบรรยากาศความ สัมพันธ์ในหน้าที่การงานที่ดี ในบรรดาสมาชิกขององค์การ และมีความส่งเสริมความเจริญเติบโต และก้าวหน้าของแต่ละบุคคลเพื่อให้เป้าหมายข้างต้นบรรลุตามที่ต้องการ ภารกิจทั้ง 3 ด้าน ที่ผู้บริหารต้องกระทำให้ผลลุล่วงไปอย่างดี คือ

1. ต้องสามารถให้คนดี มีความรู้ความสามารถมาทำงาน
2. ต้องรู้จักวิธีใช้คน ให้สามารถปฏิบัติงานโดยมีประสิทธิภาพสูง
3. ต้องสามารถดำรงรักษาความเต็มใจของสมาชิกทุกคน ให้ทุกคนทุ่มเทจิตใจ

ช่วยกันทำงานให้กับเป้าหมายส่วนรวมขององค์การ

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2529, หน้า 26) เสนอแนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารด้านบุคคล ดังนี้

1. กำลังคน คำนวณ และการคาดการณ์ กำหนดตำแหน่งที่ต้องการ ทำคู่มือ
 2. สรรหา หาข้อมูลแหล่งที่จะได้ กำหนดเกณฑ์เสนอระดับบน รับสมัคร
 3. คัดเลือก หลักฐานข้อมูลผู้สมัคร ประเมินผลหลักฐานเพื่อคัดเลือก
 4. นำเข้าสู่หน่วยงาน ปฐมนิเทศ ชุมชน ระเบียบ กฎเกณฑ์ ปรับตัวเข้าระบบ
- การปรับเข้ากับตำแหน่ง การปรับตนเอง
5. ประเมินผล กำหนดแบบประเมินผลการประเมินผลการทดลองการปฏิบัติราชการ
 6. การพัฒนา ช่วยพัฒนาวิชาชีพของบุคลากร กำหนดแผนพัฒนาโครงการกิจกรรม ผลการพัฒนา
 7. สิ่งตอบแทนหรือบำรุงรักษา เงินเดือนและการขึ้นสวัสดิการ ผลประโยชน์
- เกี่ยวกับสิ่งตอบแทนที่มีใช้เงินเดือน ควบคุมเรื่องขวัญ
8. คู่มือปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง การขาดงาน การลา มาสาย ความปลอดภัยในการมาปฏิบัติงาน
 9. ความมั่นคงในอาชีพการบรรจุเป็นข้าราชการประจำ การโอนและการย้าย การเกษียณอายุราชการ ความมีอิสระ และมั่นคงในการสอน
 10. การขจัดข้อขัดแย้ง ช่วยเหลือแก้ปัญหาข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับบุคลากร
 11. ให้ข่าวสาร ให้ทราบผลการปฏิบัติงาน และเก็บรวบรวมเรื่องราว ประวัติการทำงานจัดระบบงานสื่อสารให้ทราบความเคลื่อนไหว

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528, หน้า 8) ให้ทัศนะไว้ว่าการบริหารด้านบุคคลให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารจะต้องกระทำภารกิจ 5 ประการ ดังนี้

1. การกำหนดความต้องการบุคลากร ควรวางแผนล่วงหน้า 2-3 ปี ต้องการเพิ่มจำนวนบุคลากรจำนวนเท่าไร ต้องการคุณสมบัติของบุคลากรอย่างไร

2. จัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน ควรมีหลักการ 3 ประการ คือ

2.1 จัดตามวิชาเอก ประสบการณ์ ความถนัด

2.2 ผู้บริหารต้องพิจารณาด้วยตนเองร่วมกับคณะทำงาน และผสมผสานระหว่างข้อ 1 และข้อ 2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการวางแผน โดยจัดแผนภูมิการบริหารสถานศึกษา กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรแต่ละคนให้ชัดเจนเช่น ประจำชั้น ประจำวิชา ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน งานสนับสนุนการสอน เป็นต้น

3. การควบคุม กำกับ ติดตาม และนิเทศบุคลากร ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 กำหนดผู้รับผิดชอบที่นอกเหนือจากผู้บริหารสถานศึกษา

3.2 กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานให้ชัดเจนดำเนินการให้มีวิธีการกำหนดกำกับ

ควบคุม และติดตามการปฏิบัติงานกำหนดวิธีการรายงาน

4. การพัฒนาและการธำรงรักษาบุคลากร จัดทำได้ดังนี้

4.1 จัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรตามกลุ่มสาระต่าง ๆ ที่สถานศึกษาต้องปรับปรุงและพัฒนาให้บุคลากรมีความสามารถเพิ่มขึ้น

4.2 จัดทำโครงการพัฒนาบุคลากร ในด้านสนับสนุนการสอน เช่น การเงิน อนามัย และโภชนาการ

4.3 จัดโครงสร้างด้านสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกแก่บุคลากร

5. การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการ ดังนี้

5.1 กำหนดผู้รับผิดชอบการประเมิน เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา

5.2 กำหนดแนวทางการประเมินที่ชัดเจน มีการจัดสร้างเครื่องมือประเมินที่เที่ยงตรง และเชื่อถือได้

5.3 กำหนดให้มีการรายงานผลการประเมิน โดยการรายงานเป็นรายเดือน รายภาคเรียน หรือประจำปีการศึกษา ที่เห็นว่าเหมาะสม

จะเห็นได้ว่าการบริหารด้านบุคคลเป็นงานที่ย่างยากซับซ้อนเพราะเป็นการบริหารงานที่เกี่ยวกับคน ซึ่งมีชีวิตจิตใจที่แตกต่างกันออกไป เป็นการยากที่จะกำหนดกฎเกณฑ์ให้เป็นที่น่าพอใจและพอใจแก่บุคคลทุกคนในหน่วยงานได้ ดังนั้นผู้บริหารควรยึดแนวการบริหาร 4 ประการ ดังนี้

1. การกำหนดแนวทางเกี่ยวกับตัวบุคคล ที่ต้องดำเนินงานในระดับปฐมวัย เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของบุคคลที่จะต้องรับผิดชอบงานดังกล่าว

2. การจัดแบ่งหน่วยงานที่จะต้องทำหน้าที่และรับผิดชอบเฉพาะ เกี่ยวกับผลการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย ทั้งนี้โดยให้ประสานสัมพันธ์กับฝ่ายต่าง ๆ ของโรงเรียน

3. การบังคับบัญชาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการจัดชั้นในระดับปฐมวัย รวมถึง การที่จะทำให้บุคลากรดังกล่าวทำโดยความเต็มใจและให้ได้ผลดี

4. การควบคุมเพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องปฏิบัติงานตามแผนและนโยบาย

การบริหารด้านบุคคลระดับปฐมวัยนั้น ผู้บริหารต้องคัดเลือกบุคลากรที่มีบุคลิกภาพที่ดี เป็นได้ทั้งมารดา พี่เลี้ยง เพื่อน และผู้นำของเด็ก มีอัธยาศัยใจคอที่ดี กิริยามารยาท ความประพฤติสม กับเป็น “แม่พิมพ์และผู้นำ” ของเด็ก เป็นคนใจดีอยู่กับเด็กได้ ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กล่าวว่า คุณสมบัติของครูผู้สอนในระดับปฐมวัย เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดต่อคุณภาพของเด็ก ปฐมวัย จึงได้กำหนดคุณสมบัติของครูผู้สอนระดับปฐมวัย ไว้ดังนี้

1. คุณลักษณะด้านวุฒิ

จบการศึกษาทางด้านการศึกษาปฐมวัย หรือจบการศึกษาสาขาอื่น ๆ และผ่านการอบรม ความรู้ ด้านการบริหารการศึกษาปฐมวัย

1.1 มีความรู้ด้านจิตวิทยาเด็ก จิตวิทยาพัฒนาการ โดยเข้าใจพัฒนาการในแต่ละด้าน อย่างแม่นยำ

1.2 มีความรู้ด้านหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

1.3 มีความรู้และความสามารถจัดกิจกรรมได้ตามหลักการบริหารการศึกษาปฐมวัย

1.4 มีความรู้และพัฒนาสื่อสำหรับเด็กปฐมวัย ที่เหมาะสมกับกิจกรรมแต่ละกิจกรรมที่ จัดให้กับเด็ก

1.5 มีความรู้การประกันคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัย

1.6 มีความรู้และทำวิจัยในชั้นเรียนได้ สามารถนำผลการวิจัยมาพัฒนาเด็กได้เป็นอย่างดี

2. คุณลักษณะด้านความสามารถ

2.1 มีความสามารถในการวางแผนการจัดประสบการณ์ การดำเนินงานในชั้นเรียนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 มีความสามารถในการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อบอุ่น เอื้อต่อการพัฒนา ทุกด้าน

2.3 มีความสามารถในการจัดกิจกรรมได้หลากหลาย โดยให้เด็กมีโอกาสเลือกตัดสินใจ ในการปฏิบัติตามความสนใจและความต้องการของเด็ก

2.4 มีความสามารถในการจัดกิจกรรม โดยให้เด็กได้ฝึกกระบวนการคิด การเรียนรู้จาก การปฏิบัติจริงตามแนวการจัดประสบการณ์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

2.5 มีความสามารถในการเล่นนิทาน การพูด การเตรียมเด็กให้พร้อมโดยวิธีการต่าง ๆ

2.6 มีความสามารถในการจัดกิจกรรมในรูปแบบบูรณาการให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่น อย่างมีความสุข

2.7 มีความสามารถในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ให้กับเด็กโดยผ่านกิจกรรมต่าง ๆ

2.8 มีความสามารถในการจัดหาและผลิตสื่อ เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้

2.9 มีความสามารถในการพัฒนาและนำนวัตกรรม เทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับการจัด ประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสม

2.10 มีความสามารถในการประเมินพัฒนาการที่หลากหลายเพื่อสรุปการประเมินพัฒนาการที่หลากหลาย มีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อการประเมินพัฒนาการและนำไปพัฒนาเด็ก

3. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ

- 3.1 มีสุขภาพจิตดี อารมณ์มั่นคง ใจเย็น
- 3.2 ยิ้มแย้มแจ่มใส อบอวน เป็นมิตร
- 3.3 มีกิริยาท่าทางสง่าผ่าเผย ใช้วาจาสุภาพ เรียบร้อย อ่อนโยน
- 3.4 แต่งกายสะอาด สุภาพ เรียบร้อย
- 3.5 มีวินัยในตนเอง มีลักษณะผู้นำ ผู้ตามที่ดี
- 3.6 มีความกระตือรือร้น กระฉับกระเฉงในการทำงาน

4. คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์

- 4.1 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ปรับตัวเข้ากับบุคคลทุกระดับได้อย่างเหมาะสม
- 4.2 ยอมรับความคิดเห็น และความสามารถของผู้อื่น
- 4.3 เข้าใจความรู้สึก และความต้องการของผู้ปกครอง
- 4.4 สัมพันธภาพที่ดีกับเด็กปฏิบัติต่อเด็กทุกคนอย่างเท่าเทียมกันและเป็นกันเองกับเด็กทุกคน
- 4.5 มีสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลหรือหน่วยงานอื่น มองบุคคลอื่น และมองโลกในแง่ดี
- 4.5 มีศิลปะในการพูดใช้คำพูดต่อเด็ก เพื่อนร่วมงาน ผู้ปกครองและบุคคลทั่วไปได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์

5. คุณลักษณะด้านอุดมการณ์ในวิชาชีพครู

- 5.1 รักและศรัทธาต่อวิชาชีพครู
- 5.2 อุทิศเวลา กำลังกาย กำลังใจ และสติปัญญาให้กับงานวิชาชีพครู
- 5.3 มีความสำนึกในหน้าที่ของความเป็นครู ปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ
- 5.4 มีความภูมิใจในความเป็นครูปฐมวัย เป็นผู้วางรากฐานที่ดีให้กับเด็กปฐมวัยที่จะเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ
- 5.5 มีความมุ่งมั่น ไม่ทอดทิ้ง และเปี่ยมรอยต่อการสอน
- 5.6 มีความเชื่อว่าเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน การจัดประสบการณ์จึงเน้นเด็กเป็นสำคัญจะช่วยให้เด็กพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
- 5.7 มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนศึกษาหาความรู้อยู่เสมอเพื่อพัฒนาตนเองซึ่งจะบังเกิดผลกับเด็กและเพื่อนครู

6. คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม

- 6.1 มีความเมตตา กรุณา ซื่อสัตย์ สุจริต
- 6.2 มีความโอบอ้อมอารี
- 6.3 มีความเชื่ออย่างมีเหตุผล ไม่หลงงมงาย
- 6.4 มีสติมั่นในการคิด และการกระทำ
- 6.5 มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองดี

6.6 มีความเป็นกัลยาณมิตรกับเด็ก เพื่อร่วมงาน ผู้ปกครอง บุคคลทั่วไป ปฏิบัติตนในจรรยาบรรณในวิชาชีพครูรักเด็ก เอาใจใส่ให้ความดูแลช่วยเหลือเมื่อเด็กเกิดปัญหา

สรุปได้ว่า การบริหารด้านบุคคลระดับปฐมวัย บุคลากรในสถานศึกษาเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของสถานศึกษา ที่ผู้บริหารจะต้องบริหารให้มีบุคลากรเพียงพอ จัดบุคลากรให้เหมาะสมกับชั้นปฐมวัย ส่งเสริมขวัญและกำลังใจให้เพียงพอพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถควบคุม กำกับและนิเทศ ตลอดจนประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารงานด้านบุคคลประสบผลสำเร็จ สามารถช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่มีอยู่ให้คลี่คลายลุล่วงไปได้ และจะช่วยให้การบริหาร งานด้านอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพไปด้วย ดังนั้น การบริหารด้านบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพก็จะเป็นกุญแจไขไปสู่ความสำเร็จในการบริหารงานตามภารกิจของโรงเรียน

2.2.4 การบริหารด้านบริหารทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548, หน้า 27-31) กล่าวไว้ว่าการบริหารงานทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ แก่การบริหารงานอื่นๆ ให้บรรลุผลตามคุณภาพที่กำหนดโดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และการอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการให้ บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัย ตามหลักการบริหารงานที่เน้นความโปร่งใสความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การบริหารการ ศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพ

ขอบข่าย/ภารกิจ

1. การจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ
2. การส่งเสริมสนับสนุนการบริหารด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และด้านบริหารทั่วไป
3. การบริหารจัดการอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมในเด็กปฐมวัย
4. การประชาสัมพันธ์ บริการ และความร่วมมือ

ขอบข่ายการดำเนินงานของเด็กระดับปฐมวัย

1. การจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ รวบรวมข้อมูลจากทุกฝ่าย เพื่อนำมาจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการบริหารวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และบริหารทั่วไปให้เป็นปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานของเด็กระดับปฐมวัย ระบบสารสนเทศด้านวิชาการ เช่น จัดทำข้อมูลของเด็กเป็นรายบุคคล เป็นต้น

2. การส่งเสริมในด้านการบริหารงาน ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล สรรวจปัญหา ความต้องการจำเป็นของ ด้านการบริหาร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ในระดับปฐมวัย

2.1 จัดระบบส่งเสริม และอำนวยความสะดวก ในด้านการบริหาร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และบริหารทั่วไป ในระดับปฐมวัย

2.2 จัดหาสื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานทุกด้านในระดับปฐมวัย

2.3 ติดตามประเมินผลการสนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของบุคลากรในระดับปฐมวัย

3. การบริหารจัดการอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม ในเด็กปฐมวัย ได้มีการกำหนดแนวทาง วางแผนการบริหารจัดการอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมของเด็กปฐมวัย ดำเนินการจัดทำ ปรับปรุง บำรุงรักษา/พัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของเด็กปฐมวัยให้ได้ตามมาตรฐานมีความปลอดภัย และเอื้อต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังนี้

3.1 อาคารเรียนของเด็กปฐมวัย ควรจัดให้เป็นสัดส่วนมีรั้วและต้องคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นหลัก เช่น ไม่ตั้งอยู่ในบริเวณที่ลับตา หรือใกล้บริเวณที่อาจเสี่ยงต่อการเกิดอันตราย ไม่มีหลุมหรือบ่อน้ำ รวมทั้งไม่ควรปลูกต้นไม้ที่มีหนามแหลมคม รกทึบ

3.2 ห้องเรียนปฐมวัย ควรมีพื้นที่เพียงพอเอื้อต่อการจัดมุมประสบการณ์ การทำกิจกรรมกลุ่ม การทำกิจกรรมรายบุคคล ห้องเรียนควรมีแสงสว่างเพียงพอ มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก ปราศจากเสียงรบกวน มีทางเข้า-ออกสะดวก

3.3 ห้องน้ำ-ห้องส้วม-ที่ล้างมือ ควรตั้งอยู่บริเวณที่เด็กปฐมวัยใช้ได้สะดวกและไม่ตั้งอยู่บริเวณที่ลับตาคน หากมีประตูจะต้องไม่ใส่กลอนหรือกุญแจ และมีส่วนสูงที่ผู้ใหญ่สามารถมองเห็นได้จากภายนอก มีจำนวนเพียงพอและเหมาะสมกับการใช้งานของเด็กจำนวนอัตราส่วนโถส้วมที่ควรมีต่อเด็กเท่ากับ 1 ต่อ 10-12 คน ในกรณีที่ไม่สามารถจัดทำห้องส้วม สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นการเฉพาะได้ ควรปรับสิ่งที่มีอยู่แล้วให้เหมาะสมตามวัยของเด็ก โดยจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพิ่มเติมเพื่อให้เด็กสามารถใช้ได้อย่างปลอดภัย

3.4 บริเวณที่ประกอบอาหารและรับประทานอาหาร ควรแยกหากจากห้องเรียน และมีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่ถูกต้องลักษณะ ที่สะอาด ปลอดภัยและเหมาะสมกับเด็ก ในกรณีที่ไม่มีบริเวณรับประทานอาหารแยกต่างหากให้เลือกบริเวณที่เหมาะสม แต่ต้องคำนึงถึงความสะดวกความสะอาดและความปลอดภัยของเด็ก

3.5 จัดให้มีมาตรการและดำเนินการเพื่อความปลอดภัยของอาคารสถานที่และสภาพที่แวดล้อมเด็กปฐมวัย ดังนี้

3.5.1 จัดให้มีผู้ดูแลรับผิดชอบด้านความปลอดภัย ให้มีรั้วรอบขอบชิดบริเวณเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กปลอดภัยในการที่จะออกไปเดินเล่นตามมุมต่างๆ คนเดียว หรือออกไปเล่นเป็นกลุ่มๆ ไม่ใช่หน้าต่างกระจก ซึ่งจะแตกง่ายและเป็นอันตรายต่อเด็ก

3.5.2 ติดตั้งอุปกรณ์ระบบความปลอดภัย เครื่องตัดไฟภายในอาคาร รวมทั้งติดตั้งเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่องในแต่ละชั้นตอนอาคาร

3.5.3 ติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงจากพื้น ไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าติดตั้งต่ำกว่าที่มีการกำหนดจะต้องมีฝาปิด เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กเล่นได้ ควรหลีกเลี่ยงเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ทำด้วยวัสดุที่หักง่ายหรือมีส่วนแหลมคม หากเป็นไม้ต้องไม่มีเส้นเหล็กลมคมและไม่ใช้สายไฟต่อพ่วง

3.5.4 มีตู้เก็บยาเครื่องมือเวชภัณฑ์การปฐมพยาบาลอยู่ในที่สูงและสะดวกต่อการหยิบใช้และเก็บในที่ปลอดภัยให้พื้นมือเด็ก

3.5.5 ติดตั้งวัสดุกันลื่นในบริเวณห้องน้ำ-ห้องส้วม และเก็บสารเคมี หรือน้ำยาทำความสะอาดไว้ในที่ปลอดภัยให้พื้นมือเด็ก

3.5.6 ติดตั้งอุปกรณ์เพื่อป้องกันพาหะนำโรค มีมาตรการป้องกันด้านอนามัย

3.5.7 มีตู้เครื่องเล่นให้อยู่ในระยะห่างกันพอสมควร ตรวจสอบ ดูแล บริเวณเครื่องเล่นให้ปลอดภัยจากสัตว์และแมลงมีพิษ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กในขณะที่เด็กเล่น

3.5.8 ดำเนินการจัดแหล่งการเรียนรู้ การบริหารการศึกษาปฐมวัย ต้องอาศัยแหล่งการเรียนรู้เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้พัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตรควรจัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายที่มีอยู่ในท้องถิ่นชุมชน แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษามีการดำเนินการ ดังนี้

1. รวบรวมแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในสถานศึกษาและชุมชน ที่ครอบคลุมไปถึงบุคคล สถานที่ และภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. จัดสร้างแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาที่ตอบสนองการเรียนรู้ใช้แหล่งเรียนรู้ควบคู่ไปกับการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กให้เกิดประโยชน์ และประสิทธิภาพ

4. การประชาสัมพันธ์ การบริการ และขอความร่วมมือ แนวทางการปฏิบัติมีดังต่อไปนี้ การประชาสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมที่สนับสนุนให้เกิดการสร้าง ความเข้าใจที่ดี ตลอดจนมีการเข้ามาสนับสนุนจากบุคคล หน่วยงาน ทำให้การจัดการศึกษาในเด็กปฐมวัยประสบความสำเร็จ

4.1 หลักการประชาสัมพันธ์ ควรคำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้

4.2 ความเหมาะสม คือการใช้วิธีการง่าย ๆ หลาก ๆ วิธี ตามความเหมาะสม

4.3 ความทั่วถึง คือมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงทุกกลุ่มคนทุกหน่วยงาน

4.4 ความบริสุทธิ์ใจและตรงไปตรงมา

4.5 ความต่อเนื่อง คือ การดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ

4.6 ความพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ภายในเด็กปฐมวัย ในการดำเนินงานของเด็กปฐมวัยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งและพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีในการดำเนินงานของเด็กปฐมวัยระหว่างเด็กปฐมวัยกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานอื่น

3. เพื่อสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธา เลื่อมใส และความนิยมในการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย การดำเนินการ และผลงานทั้งหลายของเด็กปฐมวัยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความราบรื่น

แนวทางการดำเนินการประชาสัมพันธ์ ควรดำเนินการ ดังนี้

1. ประชุมชี้แจงครูผู้สอนและบุคลากรอื่นๆของสถานศึกษารวมถึงชุมชนให้ทราบถึงวัตถุประสงค์การจัดตั้งและพัฒนาเป็นเด็กปฐมวัย เพื่อให้เข้าใจตรงกันร่วมมือกันในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามจุดหมายของการบริหารการศึกษาปฐมวัย

2. จัดบริการให้ความรู้ โดยจัดทำเอกสาร จุลสาร แผ่นพับ คู่มือ เว็บไซต์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา พัฒนาการเด็ก วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ประชาชนทั่วไป ตลอดจนหน่วยงานอื่น ๆ

3. จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับความก้าวหน้าของการจัดกิจกรรม การแสดงผลงานทางวิชาการของเด็กปฐมวัย

4. ประชุมพ่อแม่ ผู้ปกครอง เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและเด็กปฐมวัย สร้างบรรยากาศอันอบอุ่นให้ผู้ปกครอง จัดให้มีการพบปะทำกิจกรรมร่วมกับพ่อแม่ ผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง เพื่อพ่อแม่ผู้ปกครองจะได้สร้างความเข้าใจสนับสนุนการเรียนการสอนของบุตรหลานตนได้อย่างถูกต้อง

5. จัดปฐมนิเทศพ่อแม่ผู้ปกครอง อย่างน้อย 2 ครั้ง คือ ก่อนเด็กเข้าเรียนปฐมวัย และก่อนเด็กจะเลื่อนชั้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้พ่อแม่ผู้ปกครองเข้าใจการศึกษาให้ความร่วมมือช่วยเด็ก ให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ให้ดีขึ้น ตัวอย่างหัวข้อ การปฐมนิเทศ เช่น การสอนอ่านเขียนในระดับอนุบาลศึกษาสอนอย่างไร เมื่อไรเด็กจึงจะพร้อมที่จะเขียนหนังสือ งานวิจัยเกี่ยวกับผลการเตรียมความพร้อมให้เด็กเกิดผลดีอย่างไร พ่อแม่ผู้ปกครองช่วยเด็กให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างไร เป็นต้น

6. เยี่ยมบ้านเด็กเพื่อพบปะสนทนากับพ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กในภาวะปกติหรือยามเจ็บป่วย

7. นำเด็กเป็นสื่อกลางในการสร้างความเข้าใจที่ดีแก่พ่อแม่ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างเด็กปฐมวัย ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ

8. จัดให้มีพิธีมอบโล่ เข็ม หรือเกียรติบัตรแก่ครูผู้สอน เด็ก ผู้มีอุปการะคุณกับเด็กปฐมวัย

งานบริการของเด็กระดับปฐมวัย

เด็กปฐมวัย มีหน้าที่ให้บริการแก่บุคคลและหน่วยงาน ได้แก่ เครือข่ายครูผู้สอน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร และสถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ระดับปฐมวัย งานบริการที่เด็กปฐมวัยควรจัดเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร สร้างความรู้ความเข้าใจเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก นวัตกรรม งานวิจัย องค์ความรู้ใหม่ ความเคลื่อนไหวทางการศึกษาระดับปฐมวัย รูปแบบ และกิจกรรมการดำเนินงานของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ให้คำแนะนำปรึกษาในด้านการพัฒนาเด็ก
2. ให้บริการยืมสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์
3. เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการศึกษาระดับปฐมวัยของชุมชน
4. สนับสนุนให้ผู้ปกครองและบุคลากรอื่นๆ ในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาปฐมวัย

5. ประสานความร่วมมือ เด็กระดับปฐมวัย ควรมีการประสานความร่วมมือแก่บุคคลและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ระดับปฐมวัย ดังนี้

6. มีการประสานความร่วมมือกับบุคคล หน่วยงาน เข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา/เด็กปฐมวัย

7. ประสานความร่วมมือกับบุคคลและหน่วยงานต่างๆ ในการเป็นวิทยากรให้ความรู้คำแนะนำเกี่ยวกับเด็ก

8. ประสานความร่วมมือกับบุคคลหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

9. ประสานและสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่บริการการให้บริการข้อมูลสารสนเทศแก่ชุมชน

สรุปได้ว่า การบริหารทั่วไป เป็นงานเกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์โรงเรียน การให้บริการแก่ชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน การให้ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน มีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้า ประสบผลสำเร็จในการเรียนการสอน ในการบริหารงานดังกล่าวผู้บริหารต้องมีการวางแผน ทั้งในการบริการให้นักเรียนได้เรียนในโรงเรียนอย่างมีความสุข โดยการจัดอาคารสถานที่ เพื่อให้โรงเรียนมีอาคารสถานที่ ที่มีสภาพพร้อมที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนและการดำรงชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน นอกจากนี้โรงเรียนยังต้องให้บริการแก่ชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน การให้ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เป็นการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

จากหลักการบริหารโรงเรียนระดับปฐมวัย 4 ด้านดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการบริหารโรงเรียน โดยเฉพาะระดับปฐมวัย ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญต่องานทั้ง 4 ด้าน กล่าวคือด้านวิชาการมุ่งด้านการเตรียมความพร้อมของเด็ก เพื่อสร้างลักษณะนิสัยและสุขนิสัยที่ดีส่วนครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดี แก่ นักเรียน ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณ ด้านวัสดุ สื่อ อุปกรณ์ การเรียนการสอน สภาพแวดล้อมให้เหมาะสม ประชาสัมพันธ์ ประสานความร่วมมือกับบุคคล และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน และร่วมมือกันดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด หากการบริหารงานทั้ง 4 ด้านนี้ให้ราบรื่น สอดคล้องไปด้วยดีแล้ว ผลที่บังเกิดคือ คุณภาพการศึกษาซึ่งจะส่งผลให้เด็กมีคุณภาพเช่นกัน

2.3 แนวทางส่งเสริมการดำเนินงานการบริหารการศึกษาระดับปฐมวัย

แนวทางส่งเสริมการดำเนินงานการบริหารการศึกษาระดับปฐมวัย มีหลักสำคัญที่บทบาทสำคัญของผู้เกี่ยวข้องทั้งหลาย ดังนี้

2.3.1 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัย

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัย เฮียร์รอน และฮิลเคเบรนต์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546, บทหน้า ; อ้างอิงจาก Hearron and Hildebrand. 1997: ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้กล่าวว่า ข้อเสนอแนะภารกิจของสมาคมคณะกรรมการการศึกษาของรัฐแห่งชาติ ได้ให้ข้อเสนอแนะ การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย มีแนวทาง ดังต่อไปนี้

2.3.1.1 ส่งเสริมโรงเรียนระดับปฐมวัย

1. เป็นผู้สนับสนุนการทดลอง เพื่อทดลองรูปแบบที่แตกต่างกันของโรงเรียน
2. มีการทบทวนและปรับปรุงนโยบาย ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และการสอนในต้นปีการศึกษา
3. ทบทวน ปรับปรุงนโยบาย ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผล และการเรียนการสอนสำหรับเด็กระดับปฐมวัย
4. ทบทวนปรับปรุงนโยบายในการฝึกอบรมและให้ประกาศนียบัตรของคณะกรรมการในโครงการครูเด็กปฐมวัย

5. มีสนับสนุนในการให้ข้อมูลและการศึกษา แก่ผู้ปกครอง และประชาชน เกี่ยวกับลักษณะและประโยชน์ของคุณภาพสูงในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

6. จัดหาทรัพยากรเพิ่มเติม ในการจัดโรงเรียนศึกษาระดับปฐมวัย

2.3.1.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดบริการการศึกษาระดับปฐมวัย

1. สร้างระบบการมีส่วนร่วมขององค์กรของรัฐ การวางแผนกำหนดตามมาตรฐาน และการพัฒนาโครงการศึกษาระดับปฐมวัย

2. สร้างระบบการสนับสนุนโครงการศึกษาระดับปฐมวัยและวิชาชีพ

3. จัดหาเงินทุน ให้กำลังใจ สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย

4. มีการสนับสนุนความพยายามในการเพิ่มวัสดุอุปกรณ์ ความมั่นคงในการทำงานของการศึกษาระดับปฐมวัย

2.3.1.3 การจัดงบประมาณสนับสนุนการศึกษาระดับปฐมวัย

1. ส่งเสริมเงินงบประมาณการลงทุนจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

2. สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของคุณภาพ การพัฒนาโครงการศึกษาปฐมวัย

3. ส่งเสริมคุณภาพและการประกันคุณภาพของการจัดบริการการศึกษาระดับปฐมวัย

4. การใช้การสนับสนุนของรัฐ ท้องถิ่น และผู้ปกครองให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

การจัดการศึกษาแก่เด็กระดับปฐมวัยในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546: 100-104) ได้ระบุบทบาทไว้ดังนี้

1. ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย และกำหนดวิสัยทัศน์ด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

2. คัดเลือกบุคลากรที่ทำงานกับเด็ก เช่น ครูผู้สอน ที่เลี้ยงให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงคุณสมบัติของบุคลากร ดังนี้

2.1 มีวุฒิทางการศึกษาด้านการอนุบาลศึกษา การศึกษาระดับปฐมวัย หรือผู้ที่ผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

2.2 มีความรักเด็ก มีจิตใจดี มีอารมณ์ขันใจเย็น มีความเป็นกันเองกับเด็ก

2.3 มีบุคลิกของความเป็นครู มีความเข้าใจธรรมชาติของเด็ก

2.4 พูดจาสุภาพเรียบร้อยเป็นแบบอย่างได้

2.5 มีความเป็นระเบียบ สะอาด และรู้จักประหยัด

2.6 มีความอดทน ขยัน ซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่และการปฏิบัติต่อเด็ก รู้จักรับฟังความเห็นของเด็ก พิจารณาเรื่องราวปัญหาต่างๆ ของเด็ก และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

2.7 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตสมบูรณ์

3. ส่งเสริมการจัดบริการทางการศึกษาให้เด็กได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง และให้มีความเสมอภาคตามเกณฑ์ที่กำหนด
4. ส่งเสริมให้ผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ได้พัฒนาตนเองให้มีความรู้
5. เป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กทุกช่วงอายุ
6. สร้างความร่วมมือ และประสานงานกับบุคลากรทุกฝ่าย ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
7. จัดข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับตัวเด็ก ด้านวิชาการ หลักสูตร อย่างเป็นระบบและประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ
8. จัดสภาพแวดล้อมตลอดจน สื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้
9. นิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้หลักสูตรและการสอน โดยจัดให้มีการนิเทศภายใน อย่างเป็นระบบ
10. กำกับ ติดตาม ให้มีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาและนำผลจากการประเมินไปใช้ ในการพัฒนาคุณภาพเด็ก
11. กำกับ ติดตาม ให้มีการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ นำผลจากการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก บริบททางสังคม และให้มีความทันสมัย

2.3.2 บทบาทผู้สอนระดับปฐมวัย

การพัฒนาคุณภาพเด็ก โดยถือว่าเด็กมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้เด็กพัฒนาตนเองตามธรรมชาติ สอดคล้องกับพัฒนาการและเต็มตามศักยภาพ ดังนั้นผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญ ที่จะทำให้กระบวนการจัดการเรียนรู้ ให้บรรลุผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูปฐมวัยมีบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546, หน้า 101-102)

2.3.2.1 บทบาทในฐานะผู้เสริมสร้างการเรียนรู้

1. จัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กที่เด็กกำหนดขึ้น
2. ส่งเสริมให้เด็กใช้ข้อมูล ศักยภาพ และสภาพแวดล้อมในตัวเด็กในการหาคำตอบในสิ่งที่เด็กเรียนรู้ได้อย่างมีเหตุผล
3. กระตุ้นให้เด็กร่วมคิดร่วมแก้ปัญหา และค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง
4. จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เด็กได้ทำกิจกรรมเต็มศักยภาพตามความแตกต่างของเด็กแต่ละบุคคล
5. สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ ในการจัดกิจกรรม
6. การจัดกิจกรรมการเล่น เป็นสื่อการเรียนรู้ของเด็กอีกอย่างหนึ่ง

7. สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ีระหว่างผู้สอนและเด็ก ในการดำเนินกิจกรรม การเรียนการสอน

8. จัดการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง และนำผลการประเมินที่ได้ มาปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการเรียนของเด็ก

2.2.3.2 บทบาทในฐานะผู้ดูแลเด็ก

1. สังเกตและส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

2. ฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเองในการดำเนินชีวิตประจำวัน

3. ฝึกให้เด็กมีความเชื่อมั่น มีความภูมิใจในตนเอง และกล้าแสดงออก

4. ฝึกให้เด็กการเรียนรู้หน้าที่ ระเบียบวินัย และสร้างวินัยที่ดี

5. สร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีงาม

6. ประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา บ้าน และชุมชน ในการพัฒนา เด็กให้เต็มตามศักยภาพและมีมาตรฐานตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.2.3.3 บทบาทในฐานะนักพัฒนาเทคโนโลยีทางการสอน

1. นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการสอน มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับ สภาพการเรียนการสอนและสภาพของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น

2. ใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการเสริมสร้างการเรียนรู้แก่เด็ก

3. จัดทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรกระบวนการ เรียนรู้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้

4. พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน และมีวิสัยทัศน์ทันสมัยทันต่อ เหตุการณ์ ในยุคของข้อมูลข่าวสาร

2.2.3.4 บทบาทในฐานะผู้บริหารหลักสูตร

1. ทำหน้าที่วางแผนกำหนดการพัฒนาหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ การจัด กิจกรรมการเรียนรู้การประเมินผลการเรียนรู้

2. จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ให้เด็กมีอิสระในการ เรียนรู้ เปิดโอกาสให้เด็กเล่น ทำงาน และเรียนรู้เป็นรายคนและเป็นกลุ่ม

3. ประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนา หลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น

2.3.3 บทบาทคณะกรรมการบริหาร

คณะกรรมการการบริหารมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. ทำหน้าที่กำกับ ดูแล ส่งเสริมสนับสนุนกิจการ

2. เสนอแนะการบริหารงานของผู้บริหาร ในด้านบุคคล ด้านงบประมาณ วิชาการ กิจการ อาคารสถานที่ ให้เป็นไปตามนโยบายของทางราชการ

3. ดูแลการจัดการศึกษาอบรมให้แก่เด็กระดับปฐมวัย ตามแนวทางการจัด การศึกษาการจัดประสบการณ์ และกิจกรรมการนิเทศและการประเมินผล

4. ควบคุมการเงินและงบประมาณ

2.3.4 บทบาทของพ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการศึกษาที่จัดแก่เด็กที่ครู พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ต้องสื่อสารกันตลอดเวลา และพร้อมที่จะร่วมมือกันในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก บทบาทของ พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง มีดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546, หน้า 103)

1. มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษา และมีส่วนร่วมพิจารณาแผนการเรียนรู้ของเด็กร่วมกับครูและเด็ก
2. ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็กในระดับปฐมวัยตามศักยภาพ
3. เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ด้วยการจัดบรรยากาศภายในให้เอื้อต่อการเรียนรู้
4. สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น
5. อบรมเลี้ยงดูเอาใจใส่ ให้ความรัก ส่งเสริมการเรียนรู้พัฒนาการของเด็ก
6. ป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยประสานความร่วมมือกับครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้อง
7. เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน และมีคุณธรรม
8. มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กโดยร่วมมือกับสถานศึกษา

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546, หน้า100 ;อ้างอิงจาก Click, 2004, ไม่ปรากฏเลขหน้า) กล่าวว่าคุณปกครองมีส่วนร่วมกับโรงเรียนได้หลายทาง เป็นต้นว่าร่วมกับชุมชนและโรงเรียนกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยชุมชนมีบทบาทสนับสนุนโรงเรียนช่วยเหลือชั้นเรียนในการดูแลนักเรียน หรือช่วยฝึกฝนนักเรียนที่บ้านในฐานะครู บทบาทการกำหนดนโยบายผู้ปกครองอาจให้คำแนะนำคณะกรรมการบริหารศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ เป็นตัวแทนในคณะกรรมการบริหารช่วยกำหนดนโยบายเกี่ยวกับงบประมาณ บุคลากรมีบทบาทในการสนับสนุนผู้ปกครองอาจสนับสนุนการซ่อมแซมอุปกรณ์ต่างๆ วางแผนการจัดซื้ออุปกรณ์ รับผิดชอบต่อการจัดกิจกรรมทางสังคม จัดบริการเกี่ยวกับการบริการรับส่งนักเรียน จัดหาที่ส่งให้เด็กในโรงเรียน บทบาทการช่วยเหลือครูในห้องเรียน ผู้ปกครองควรเรียนรู้หน้าที่และทักษะการเป็นครูด้วยการช่วยเหลือครูในชั้นเรียน ด้วยการดูแลการทำกิจกรรมในชั้นเรียนทั้งเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล การเตรียมสื่อการเรียน การจัดชั้นเรียน เก็บรักษาข้อมูลการบันทึกความก้าวหน้าของนักเรียน การดูแลให้คำแนะนำแก่เด็กในการเรียน และบทบาทการดูแลนักเรียนที่บ้าน ผู้ปกครองจะต้องเตรียมความพร้อมการเรียนรู้ของนักเรียน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายอันมีคุณค่าต่อการพัฒนาเด็ก การจัดสื่อการเรียนที่บ้านเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ที่บ้านอย่างมีคุณค่า

2.3.5 บทบาทของชุมชน

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้มีการกำหนดให้ชุมชนมีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยได้มีการประสานความร่วมมือเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ชุมชนจึงมีบทบาทในการจัดการศึกษาปฐมวัยดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546, หน้า 103)

2.3.5.1 มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ในด้านบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาสมาคม หรือชมรมผู้ปกครอง

2.3.5.2 มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาปฐมวัย

2.3.5.3 เป็นศูนย์การเรียนรู้ หรือเครือข่ายการเรียนรู้ ให้เด็กได้เรียนรู้ ได้ทดลองทำ เพื่อให้เกิดประสบการณ์จากสถานการณ์จริง

2.3.5.4 สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา และให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.3.5.5 ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา ตลอดจนการเป็นวิทยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กรวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีอันดีงามและศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

2.3.5.6 ประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยา- การของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

2.3.5.7 มีส่วนร่วมในการตรวจสอบประเมินผล ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และทำหน้าที่เสนอแนะในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ชุมชนมีบทบาทในการร่วมมือภายในชุมชน เพื่อพัฒนาโรงเรียนระดับปฐมวัย ในการสนับสนุนครอบครัวและโปรแกรมการศึกษาของโรงเรียนระดับปฐมวัยชุมชน อาจจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองเกี่ยวกับการช่วยเหลือโรงเรียน จัดให้มีการดูแลสุขภาพของนักเรียน การป้องกันผู้ปกครองในการทำร้ายร่างกาย จิตใจของเด็ก การจัดบริการแก่เด็กที่ขาดที่พึ่งพาทางครอบครัว โรงเรียนระดับปฐมวัยต้องการความช่วยเหลือจากชุมชนด้วย (ศึกษา คชโคตร, 2538, หน้า 31 ; อ้างอิงจาก Decker and Decker, 1995, หน้า 58)

2.4 สภาพพื้นที่โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ดเขต 2

โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 จำนวน 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านห้วยนา โรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู โรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงิน วิทยา โรงเรียนบ้านกกกุงคุรุราษฎร์พัฒนา และโรงเรียนหนองยางวิทยาคม ซึ่งมีสภาพพื้นที่ตามบริบทแต่ละโรงเรียน ดังนี้

2.4.1 โรงเรียนบ้านห้วยนา

โรงเรียนบ้านห้วยนา ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 บ้านห้วยนา ตำบลกกกุง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด รหัสไปรษณีย์ 45220 โทรศัพท์ 043-500096 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล 1 ถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตพื้นที่บริการการศึกษา มี 3 หมู่บ้าน คือ 1.บ้านห้วยนา หมู่ที่ 4 ตำบลกกกุง 2.บ้านดอนตู หมู่ที่ 9 ตำบลกกกุง 3.บ้านบัวป่า หมู่ที่ 2 ตำบลคูเมือง สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียน ลักษณะสภาพโดยทั่วไปของสังคมเป็นระบบเครือญาติกันเป็น ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 80 ที่เหลือรับจ้างทั่วไป และประกอบกิจการส่วนตัว เช่น ค้าขาย, เลี้ยงปลา อาชีพหลักของชุมชน คือ ทำนา เนื่องจากสภาพภูมิประเทศ

เอื้ออำนวย เป็นพื้นที่ราบมีแม่น้ำลำคลองเล็กๆ จำนวนประชากร ประมาณ 2,000 คนจำนวนเด็กในวัยเรียน 300 คน อาชีพสำคัญคือ เกษตรกรรม นับถือศาสนาพุทธ รายได้เฉลี่ยต่อครอบครัว/ปี ประมาณ 6,000 บาท

วิสัยทัศน์

ภายในปี 2558 โรงเรียนบ้านห้วยนามุ่งมั่นจัดการศึกษาให้นักเรียน เป็นคนดี คนเก่ง อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต มีความเป็นไทย ครูและบุคลากรทางการศึกษามีประสิทธิภาพในการทำงานสูง และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วยความภูมิใจ ระบบการบริหารจัดการมีประสิทธิภาพประสิทธิผล

ภารกิจของโรงเรียน

โรงเรียนบ้านห้วยนา บ้านห้วยนา ตำบลกกกุง อำเภอเมืองสรวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

มีภารกิจหน้าที่หลักที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 อยู่ 3 ระดับ คือ

1. จัดการศึกษาระดับปฐมวัย
2. จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา
3. จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

พันธกิจ

1. พัฒนาศักยภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษา
2. พัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผล
3. ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และชุมชนมีส่วนร่วม
4. ส่งเสริมการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

เป้าหมาย

1. นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร
2. นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
3. นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีความพอเพียง
4. นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษาแห่งนี้ ต้องเป็นคนดี มีความซื่อตรง เรียบง่าย สืบสานความเป็นไทย ตั้งใจทำงานและสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
5. ผู้ปกครองพึงพอใจในการให้บริการและการจัดการเรียนรู้
6. ผู้บริหารบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมโดยยึดหลักธรรมาภิบาล
7. ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบแบบมีส่วนร่วม
8. พัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนรู้การใช้สื่อช่วยสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
9. ครู และ บุคลากรทางการศึกษาพัฒนาให้สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก้าวทันต่อยุคไอที และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียนและชุมชน พัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาโดยชุมชนมีส่วนร่วม

กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตร ส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 2 ปลุกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ที่ 3 ขยายโอกาสทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาคู่มือและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา ตามแนวทางการกระจายอำนาจ หลักธรรมาภิบาล และเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

2.4.2 โรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู

โรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู ตั้งอยู่หมู่ที่ 10 บ้านสนามชัย ตำบลกกกุง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด รหัสไปรษณีย์ 45220 โทรศัพท์ 043500213 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการเปิดสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัย ถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สร้างอยู่ในที่ดินสาธารณะ ซึ่งเป็นที่ดินสาธารณะของชาวบ้านเหล่าหัวภู โดยได้โรงเรียนขออนุญาตทางราชการใช้จำนวน 7 ไร่ 1 งาน เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวม 8 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 47 คน ข้าราชการ - การครู 5 คน นักการภารโรง 1 คน เจ้าหน้าที่ธุรการ 1 คน อาคารเรียนคือ แบบ ป.1ฉ จำนวน 1 หลัง อาคารอเนกประสงค์ 1 หลัง มีส้วมขนาด 4 ที่ 2 ห้อง ถังเก็บน้ำฝนแบบ ฝ.33 จำนวน 4 ชุด บ่อเลี้ยงปลา 1 บ่อ สนามฟุตบอล 1 แห่ง สนามวอลเลย์บอล 1 แห่ง สนามเซปักตะกร้อ 1 แห่ง มีเขตพื้นที่ให้ บริการ 2 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านเหล่าหัวภูหมู่ที่ 3 และ บ้านสนามชัยหมู่ที่ 10

สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนเป็นที่ราบลุ่ม เป็นชุมชนขนาดเล็ก บริเวณใกล้เคียงโดยรอบโรงเรียนได้แก่ บ้านเรือนของนักเรียน อาชีพหลักของชุมชนคือ การทำนา รับจ้าง ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประเพณี/ศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปคือ บุญข้าวจี่ บุญผะเหวด สงกรานต์ ประเพณีเข้าพรรษา ประเพณีออกพรรษา และผ้าป่า ฯลฯ ผู้ปกครองส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพทำนาเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือรับจ้าง เศรษฐกิจ / รายได้ 34,000 บาท/ครอบครัว

วิสัยทัศน์ (Vision)

ภายในปีการศึกษา 2558 โรงเรียนจัดการศึกษา ให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของชาติ บุคลากรมีความรู้ความสามารถ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ชุมชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มุ่งเน้นกีฬาให้เป็นเลิศ

พันธกิจ (Mission)

1. ปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น
2. ส่งเสริมบุคลากรให้ได้รับการอบรมและการศึกษาต่อ
3. จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน
5. ส่งเสริมให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุกกลุ่มสาระ
6. นำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน

เป้าประสงค์ (Goals)

นักเรียนโรงเรียนบ้านเหล่าหัวภูเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีสุขภาพอนามัยที่และสมบูรณ์แข็งแรง มีความเสียสละและรู้จักสามัคคี ครูมีความรู้ความสามารถ มีทักษะ มีเจตคติที่ดี สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียน 3 ระดับ คือกลยุทธ์ระดับสถานศึกษากลยุทธ์ระดับแผนงาน และกลยุทธ์ระดับโครงการ

กลยุทธ์ระดับสถานศึกษา

1. พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. พัฒนาบุคลากรให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. สามารถใช้ ICT ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กลยุทธ์ระดับแผนงานของโรงเรียน

1. แผนงานพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
2. แผนงานพัฒนาบุคลากร
3. แผนงานพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษา
4. แผนงานพัฒนาชุมชน บ้าน วัด โรงเรียน ส่งเสริมความร่วมมือกับท้องถิ่น

กลยุทธ์ระดับโครงการของโรงเรียน

1. โครงการเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. โครงการแหล่งเรียนรู้สวนสมุนไพร
3. โครงการปรับปรุงมุมหนังสือ
4. โครงการปรับปรุงทะเบียนการเงิน
5. โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมบุคลากรในโรงเรียน
6. โครงการนิเทศภายใน
7. โครงการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
8. โครงการออมวันละบาท
9. โครงการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
10. โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
11. โครงการแข่งขันกีฬาภายใน
12. โครงการประชาธิปไตยในโรงเรียน
13. โครงการเสริมสร้างวินัยนักเรียน
14. โครงการอาหารกลางวัน
15. โครงการอาหารเสริม(นม)

16. โครงการโรงเรียนวิถีพุทธ
17. โครงการปรับปรุงงานสารบรรณ
18. โครงการความสัมพันธ์ชุมชน

2.4.3 โรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงินวิทยา

โรงเรียนบัวสูงบัวเงินวิทยา ตั้งอยู่ที่ บ้านบัวเงิน หมู่ที่ 8 ตำบลกกกุง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 16 มกราคม 2471 ชื่อโรงเรียนประชาบาลหนองผือ (วัดบ้านบัวสูง) โดยหลวงประศาสน์โสภณ นายอำเภอสุวรรณภูมิ อาศัยศาลาวัดบ้านบัวสูงเป็นสถานที่เล่าเรียน โดยรับนักเรียนจากบ้านหนองหินน้อย บ้านหนองยาง บ้านเหล่าหัวภู และบ้านบัวสูง และต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนวัดบ้านบัวสูง รับนักเรียนจากบ้านบัวสูงและบ้านบัวเงินเท่านั้น นายโพธิ์ แสนสิงห์ เป็นครูใหญ่คนแรกของโรงเรียน เปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2521 ได้รับงบประมาณจากทางการให้ก่อสร้างอาคารเรียน แบบ ป.1 ฉ ขนาด 2 ชั้น 2 ห้องเรียน (ต่อมาได้ต่อเติมด้านล่างอีก 2 ห้อง) ได้ก่อสร้างในที่สาธารณะ สภาพพื้นที่ที่เป็นป่ารก ในเนื้อที่ 20 ไร่ 59 ตารางวา ชาวบ้านได้ช่วยกันแผ้วถางให้เป็นพื้นที่ที่ว่างสำหรับก่อสร้างอาคารเรียนได้ และใช้เป็นสถานที่เรียนในปี พ.ศ. 2521 และได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น “โรงเรียนบ้านบัวสูง” ต่อมาในปี พ.ศ. 2522 โรงเรียนได้รับงบประมาณจากราชการก่อสร้างอาคารเรียนแบบ ป.1ก พิเศษ ชั้นเดียว 4 ห้องเรียน อีก 1 หลัง เปิดสอนในระดับ ประถมศึกษาปีที่ 1-6

วิสัยทัศน์

โรงเรียนจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาอย่างต่อเนืองทั้งถึง และมีคุณภาพพัฒนาการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

พันธกิจ

1. พัฒนาศักยภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษา
2. พัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผล
3. ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. ส่งเสริมการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

กลยุทธ์

1. พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. พัฒนาศักยภาพบุคลากรให้สามารถจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.4.4 โรงเรียนบ้านกกกุงคุรุราษฎร์พัฒนา

โรงเรียนบ้านกกกุงคุรุราษฎร์พัฒนา ที่ตั้งหมู่ที่ 1 ตำบลกกกุง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด รหัสไปรษณีย์ 45220 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โทร 043-500211 e-mail : jssamart5@gmail.com เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เนื้อที่ 47 ไร่ 63 ตารางวา

วิสัยทัศน์

ประชากรวัยเรียนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนเป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม สำนึกในความเป็นไทยมีคุณภาพและศักยภาพพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น

พันธกิจ

1. พัฒนาศักยภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษา
2. พัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผล
3. ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. ส่งเสริมการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตร
 กลยุทธ์ที่ 2 ปลุกฝังคุณธรรม ความเป็นชาติไทย วิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ
 กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา ตามแนวทางการกระจายอำนาจ หลักธรรมาภิบาล

2.4.5 โรงเรียนหนองยางวิทยาคม

โรงเรียนบ้านหนองยางวิทยาคม อยู่หมู่ที่ 6 บ้านหนองยาง ตำบลกกกุง อำเภอเมือง สรวงจังหวัด ร้อยเอ็ด 45220 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เปิดสอน ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วิสัยทัศน์

โรงเรียนบ้านหนองยางวิทยาคม เป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษา พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม นำประชาธิปไตย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม น้อมนำหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยประสานความร่วมมือทุกภาคส่วนเข้าร่วมในการจัด การศึกษาพัฒนาหลักสูตร

พันธกิจ (Mission)

1. จัดการศึกษาในระดับปฐมวัยให้เด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 5-6 ในเขตบริการให้ได้รับ การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
2. จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เด็กที่มีอายุย่างเข้า 7-15 ปี ให้ได้รับการศึกษาอย่างมี คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน
3. พัฒนาครูและบุคลากรให้มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ
4. พัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ
5. พัฒนาสถานศึกษาให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี เทคโนโลยีพร้อมเป็นแหล่งเรียนรู้ และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น ให้สอดคล้องตามความต้องการ ของชุมชน

7. สร้างเสริมผู้เรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ พร้อมกำหนดเป็นมาตรการส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษา

ลำดับที่	โรงเรียน	ครูผู้สอนระดับปฐมวัย	เด็กระดับปฐมวัย
1	บ้านห้วยนา	2	24
2	บ้านเหล่าหัวภู	1	9
3	บ้านบัวสูงบัวเงินวิทยา	1	19
4	บ้านกกกุงคุรุราษฎร์พัฒนา	1	15
5	หนองยางวิทยาคม	2	25
รวม		7	92

ตารางที่ 2.1 ตารางครูผู้สอนและเด็กระดับปฐมวัยในกลุ่มโรงเรียนเบญจพัฒนา

8. ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตยในโรงเรียนสู่ครอบครัว และยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

9. น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางในการดำเนินวิถีชีวิต

กลยุทธ์การพัฒนา (Strategies)

1. สร้างความเสมอภาคและเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง
2. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตร และส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยี เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้
3. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่มาตรฐานวิชาชีพ
4. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
5. พัฒนาสถานศึกษาให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี ถูกสุขลักษณะและเป็นแหล่งเรียนรู้
6. ส่งเสริมและพัฒนาความเป็นวิถีประชาธิปไตยในโรงเรียนสู่ครอบครัวและชุมชน
7. ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
8. พัฒนาคุณภาพพระบพประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เข้มแข็ง

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

ทิพาพร ตันขศิริ (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กระดับปฐมวัยในโรงเรียนนานาชาติ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครองของนักเรียนในระดับปฐมวัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กระดับปฐมวัยในโรงเรียนนานาชาติ จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน คือ ด้านอนามัยและความปลอดภัย ด้านครูและบุคลากร ด้านการจัดบริการอาหารสำหรับเด็ก และระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ด้านการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และ

ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ปกครอง คือ ผู้ปกครองให้ความสำคัญในด้านความปลอดภัยของรถโรงเรียน ให้โรงเรียนมีงบประมาณในการส่งครูไปศึกษาดูงานและอบรมตามสถานที่ต่างๆ ที่มีการจัดประชุมของโรงเรียนนานาชาติ การจัดหาอาหารไม่ควรมีเมนูซ้ำๆ กัน หลักสูตรและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องควรได้รับการแปลเป็นภาษาไทย นอกเหนือจากนั้นการจัดการเรียนการสอนควรบูรณาการเนื้อหาที่เรียนกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

จรรยา ชินลี (2552, บทคัดย่อ) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่าการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในปัจจุบัน ยังพบปัญหาบุคลากรยังขาดประสบการณ์ในระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ งบประมาณไม่เพียงพอการเบิกจ่าย งบประมาณไม่คล่องตัว อาคารสถานที่ไม่ได้มาตรฐาน สภาพแวดล้อมภายนอกยังไม่มีความร่มรื่น ที่จะตอบสนองต่อการเรียนรู้ของเด็ก สภาพแวดล้อมภายในการจัดมุมประสบการณ์ ไม่ครอบคลุมกิจกรรมของเด็กตามเกณฑ์มาตรฐาน อุปกรณ์และสื่อการเรียนไม่เพียงพอ ไม่มีการกำหนดนโยบาย และแผนที่จะพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนน้อย ครูผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการ บุคลากรได้รับการพัฒนาโดยการให้ทุนศึกษาต่อแต่ยังไม่ครบทุกคนไม่มีบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าไปนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเด็กเล็กมีสุขภาพฟันผุ สำหรับแนวทางพัฒนาพบว่า ควรสร้างแรงจูงใจและจัดสวัสดิการแก่บุคลากรให้มากขึ้น ประสานงานร่วมกัน ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการจัดจ้างบุคลากร ในตำแหน่งนักการเพื่อปฏิบัติหน้าที่หมุนเวียนในแต่ละศูนย์กำหนดเกณฑ์ให้มีการจัดสรรงบประมาณในส่วนที่เป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาให้เป็นแนวเดียวกัน และปรับปรุงอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมให้มีมาตรฐานด้านความปลอดภัย ควรให้ความรู้เรื่องการผลิตสื่อ การจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการแก่ครูผู้ดูแลเด็ก พัฒนาบุคลากรให้ทั่วถึง และหลากหลายรูปแบบให้ความรู้เรื่องกรณีศึกษาแก่บุคลากรที่รับผิดชอบ และขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุขมาให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องการดูแลและป้องกันสภาพฟันผุ

ฐิติวรรณ หารนอก (2554, บทคัดย่อ) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครอง ต่อการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองหัวหิน อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารการศึกษาปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 92.50 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 53.00 มีการศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 259 คน ร้อยละ 90.9 ประกอบอาชีพรับจ้างอื่น ๆ จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 63.90 และมีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 8,000 บาท มีจำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 67.4 2. ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการบริหารการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อยู่ในระดับมากถึง 13 ข้อ เมื่อพิจารณาเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยพบว่า ข้อที่แสดงถึงความพึงพอใจอยู่ในระดับแรก 3 ข้อ คือ ข้อ 13 ผู้ปกครองมีความภาคภูมิใจที่ส่งบุตรหลานศึกษา ณ โรงเรียนแห่งนี้ ข้อ 5 โรงเรียนแลกเปลี่ยนความรู้เสริมสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองในการจัดการศึกษา และข้อ 12 โรงเรียนมีแผนป้ายนิเทศ แสดง

ข้อมูลข่าวสาร วันสำคัญ ให้ผู้ปกครองได้รับทราบที่โรงเรียนในอันดับท้ายสุด 3 อันดับ คือ ข้อ 3 โรงเรียนมีการสร้างความสัมพันธ์ภาพอันดีต่อกันระหว่าง โรงเรียนบ้าน และชุมชน เพื่อให้โรงเรียนรู้จักบ้านและชุมชนดีขึ้น ข้อ 7 โรงเรียนมีการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองโดยจัดประชุมอบรมเพื่อให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก ข้อ 10 โรงเรียน ได้ส่งผู้บริหาร และครูเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนในโอกาสต่างๆ 3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครอง ที่มีต่อการบริหารการศึกษาปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามสถานภาพของผู้ปกครองที่มีความพึงพอใจในระดับมาก และเมื่อพิจารณาทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

รัตนา ปานเกิด (2554, บทความย่อ) ศึกษาการบริหารการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาอำเภอวังน้ำเขียว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า 1) การศึกษาการบริหารการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการจัดงบประมาณ ด้านการจัดสื่อส่งเสริมพัฒนาการ ด้านการจัดประสบการณ์ และด้านการประเมินพัฒนาการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 1.1 การศึกษาการบริหารการศึกษาปฐมวัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมนั้นมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมา คือ ในด้านการจัดบุคลากร ด้านการประเมินพัฒนาการ ด้านการจัดสื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านการจัดประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 1.2 การศึกษาการบริหารการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามครูผู้สอนปฐมวัย โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ ด้านการจัดสื่อส่งเสริมพัฒนาการ ด้านการจัดบุคลากร ด้านการจัดประสบการณ์ และด้านการประเมิน พัฒนาการมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 1.3 การเปรียบเทียบการบริหารการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ($p < .05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านการจัดบุคลากร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ด้านการจัดงบประมาณแตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญ ด้านการจัดประสบการณ์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ ($p < .05$) ด้านการจัดสื่อส่งเสริมพัฒนาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ($p < .05$) ด้านการประเมินพัฒนา การแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ($p < .05$) โดยผู้บริหารสถานศึกษา มีความสามารถมากกว่า ครูผู้สอนปฐมวัย

เรขา ศรีวิชัย (2554, บทความย่อ) ศึกษาสภาพการบริหารงานของสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยที่มีประสิทธิผล ในจังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า 1. รูปแบบของการบริหารงานสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยที่มีประสิทธิผล ประกอบด้วยปัจจัยนำเข้ามีองค์ประกอบย่อย คือ สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา การตอบสนองความต้องการของชุมชนและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน นโยบายของรัฐบาล นโยบายคณะกรรมการสถานศึกษาผู้เรียน ผู้บริหารและครู จรรยาบรรณวิชาชีพของครู จรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหาร และงบประมาณสำหรับปัจจัยด้านกระบวนการนั้นประกอบ

ไปด้วยการบริหารจัดการ การหลักสูตร การเรียนการสอนและในการวัดและประเมินผลด้านผลผลิต คือ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน และความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน 2. จากการประเมินรูปแบบการบริหารงานของสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยที่มีประสิทธิผลในจังหวัดนนทบุรี พบว่า รูปแบบนี้มีประโยชน์ มีความสอดคล้องและความเป็นไปได้ แต่ความเหมาะสมจำเป็นต้องพัฒนาจากขนาดของสถานศึกษารวมทั้งสถานศึกษา จะต้องแสดงความเป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ในการบริหารจัดการให้ชัดเจนด้วย

วิทวัฒน์ วิชัย (2554, บทคัดย่อ) ศึกษาการบริหารงาน สภาพปัญหาและการแก้ปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลสวนเด็ก จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่าในด้านผลการพัฒนาของเด็กยึดแนวทางตามหลักสูตรปฐมวัย และหลักสูตรของโรงเรียน โดยประมวลผลตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ของการศึกษาปฐมวัย ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ด้านการบริหารด้านวิชาการมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาการวิเคราะห์การวางแผนและการพัฒนาหลักสูตร ตลอดจนสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับปรัชญา หลักการ และเป้าหมายการศึกษาปฐมวัยเหมาะสมกับเด็ก สถานศึกษาและสภาพของชุมชน จัดประสบการณ์เน้นให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการสังเกตสำรวจ เล่น ค้นคว้า ทดลอง และแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ด้านการบริหารจัดการ มีการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติงานประจำปีสอดคล้องกับเป้าหมายหลักสูตรและนโยบายในการจัดการศึกษา ตลอดจนสภาพของท้องถิ่นและสถานศึกษานั้น การให้บริการเด็กสามารถจัดบริการอาหารและน้ำดื่ม ได้ถูกสุขลักษณะดูแลรักษาความปลอดภัยให้แก่เด็กจัดได้อย่างเป็นระบบทั่วถึงด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง และชุมชนจัดให้มีความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชน โดยได้มีการประชุมร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครองและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ด้านบุคคลและการบริหารบุคลากรนั้นผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และความเป็นผู้นำ ความเป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ส่วนด้านคุณลักษณะของครูมีทักษะในการจัดประสบการณ์กิจกรรมให้กับเด็กนั้น โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของบุคลากรกำหนดไว้ชัดเจนและมีการจัดระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผล เสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรกับทุกฝ่ายอย่างเหมาะสม ปัญหาแนวทางการแก้ไขปัญหาพบว่า มีปัญหานักเรียนมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาแตกต่างกันการแก้ปัญหาคือ มีการสอนเสริมและการจัดโครงการแววฉลาดหลังเลิกเรียนหรือเวลาที่นักเรียนว่างอย่างสม่ำเสมอ ส่วนใหญ่ครูมีความคิดเห็นในบางเรื่องไม่ตรงกับผู้บริหาร ได้แก้ไขปัญหาโดยจัดประชุมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นพร้อมกันเป็นหมู่คณะ ด้านเอกสารมีความคลาดเคลื่อนโดยการกำหนดจุดเด่นของโรงเรียนไว้ไม่ชัดเจน ได้มีการแก้ไขปัญหาโดยการตรวจสอบความสมบูรณ์ของเอกสารให้รอบคอบและเตรียมการวางแผนล่วงหน้าให้ดีกว่าก่อนมีการประเมินโรงเรียน

ศุภปัญญา สุขสง (2554, บทคัดย่อ) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหาร ด้านวิชาการระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านเชียงยืน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารด้านวิชาการ ในระดับปฐมวัยของโรงเรียนบ้านเชียงยืน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.12$) พิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อยได้ต่อไปนี้ ด้านการ

บริหารหลักสูตร ($\mu=4.18$) ด้านสื่อ/วัสดุประกอบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\mu=4.12$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\mu=4.11$) และด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา ($\mu=4.07$)

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เลียง (Ling, 2001) ได้วิจัยเรื่อง ความเข้าใจของผู้ปกครองชาวไต้หวันเกี่ยวกับคุณภาพ และความพึงพอใจ ที่มีต่อการจัดโปรแกรมของเด็กอายุระหว่าง 4-6 ปี พบว่า 1.ผู้ปกครองชาวไต้หวันมีความพึงพอใจต่อคุณภาพ ในกระบวนการทำงานมากกว่าคุณภาพของแผนโปรแกรมเด็กก่อนวัยเรียน 2.ระดับการศึกษา และรายได้ของครอบครัว มีอิทธิพลต่อความเข้าใจโปรแกรมเด็กก่อนวัยเรียน 3.การจัดบริการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สถานที่ตั้ง หลักสูตรโปรแกรม คุณวุฒิครู เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความเข้าใจในการเลือกโรงเรียนอนุบาลของผู้ปกครองชาวไต้หวัน

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นวิชาการ และกระบวนการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญ โดยเฉพาะระดับปฐมวัย เพราะเป็นวัยที่สมองจะมีพัฒนาการสูงสุด พร้อมทั้งจะเรียนรู้ จึงถือเป็นการวางรากฐานสำคัญของชีวิตในการดำรงชีวิตและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ในด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารและครูผู้สอนต้องทำความเข้าใจกับแนวการจัดประสบการณ์ ให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กทั้งในและนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กส่วนปัจจัยเกี่ยวกับตัวผู้สอน และประสบการณ์การจัดกิจกรรม ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ในการจัดวางตัวบุคลากรให้เหมาะสมและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จากการศึกษาผลการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการให้มีการวัดผลและประเมินผลให้ครอบคลุม และสนองต่อพัฒนาการของเด็กในทุกด้าน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยใช้วิธีการวัดผล และประเมินผลที่หลากหลายต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถสรุปพัฒนาการของเด็กได้อย่างถูกต้อง จัดกิจกรรมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความสามารถของเด็ก การพัฒนาหลักสูตร สื่อ/อุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการด้านร่างกายอารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม

ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรเอาใจใส่ และศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครอง ในภารกิจด้านวิชาการของผู้บริหาร เพื่อแก้ไขและปรับปรุง ประชาสัมพันธ์ หลักการ และวัตถุประสงค์ของการจัดประสบการณ์ในเด็กปฐมวัยที่ถูกต้อง เพื่อให้การบริหารการศึกษาปฐมวัยบรรลุตามจุดมุ่งหมาย

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

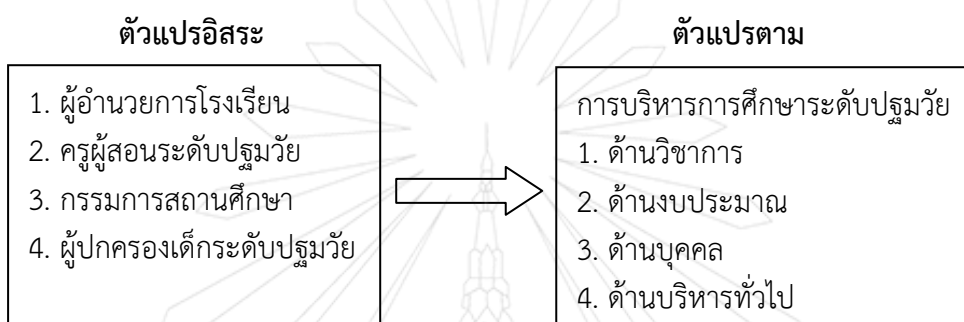
การวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษาการบริหารการศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มเบงพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยใช้กรอบดำเนินการ การบริหารการศึกษาในระดับปฐมวัย ของ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 32) ซึ่งประกอบด้วย

1. ด้านวิชาการ หมายถึง การวางแผนเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เด็กในระดับปฐมวัย การวัดผล และประเมินผลเด็กในระดับปฐมวัย การจัดหาและผลิตสื่อ การจัดสภาพแวดล้อมภาคการประเมินพัฒนาการของเด็กในระดับปฐมวัย

2. **ด้านงบประมาณ** หมายถึง การวางแผนด้านงบประมาณการจัดสรรงบประมาณวัสดุ ครุภัณฑ์ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงิน เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรม ดำเนินงานระดับปฐมวัย

3. **ด้านบุคคล** หมายถึง การวางแผนด้านบุคคล การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดครู เข้าสอน การมอบหมายงาน การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ มีความเข้าใจในการอบรมดูแลเด็กปฐมวัย

4. **ด้านบริหารทั่วไป** หมายถึง การวางแผนงาน การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับงานธุรการ กิจกรรมนักเรียน อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน และงานสัมพันธ์ชุมชน โดยสรุปได้ดังนี้

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาการบริหารการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 กลุ่มเป้าหมาย
- 3.2 วิธีการวิจัย
- 3.3 เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 วิธีการดำเนินการ
- 3.5 ขั้นตอนการวิจัย

3.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย ในกลุ่มเบญจพัฒน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 แบ่งได้ดังนี้

3.1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน	จำนวน 5 คน
3.1.2 ครูผู้สอนระดับปฐมวัย	จำนวน 5 คน
3.1.3 กรรมการสถานศึกษา	จำนวน 5 คน
3.1.4 ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย	จำนวน 15 คน

3.2 วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารและการศึกษาภาคสนาม โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

3.2.1 ศึกษาเอกสาร (Documentary Research) เป็นการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแผนปฏิบัติงานในโรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดกิจกรรมระดับปฐมวัยตามกรอบแนวคิดที่เป็นแนวทางในการจัดสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนด

3.2.2 ศึกษาภาคสนาม (Field Research) การวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลการศึกษาวิจัยภาคสนาม เป็นข้อมูลหลัก โดยดำเนินการ

3.2.2.1 การสัมภาษณ์ (Interview) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ

1. ผู้อำนวยการโรงเรียน	จำนวน 5 คน
2. ครูผู้สอนระดับปฐมวัย	จำนวน 5 คน
3. กรรมการสถานศึกษา	จำนวน 5 คน
4. ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย	จำนวน 15 คน

วิธีการสัมภาษณ์มี 2 วิธี คือ

1. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนระดับปฐมวัย เป็นบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) เกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดกิจกรรมระดับปฐมวัย ปัญหา แนวทางและการส่งเสริมการดำเนินงานการจัดกิจกรรมระดับปฐมวัยโรงเรียน

2. การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) โดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์กรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย

3.3 เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 3.3.1 แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง และแบบไม่มีโครงสร้าง
- 3.3.2 กล้องถ่ายรูป
- 3.3.3 เครื่องบันทึกเสียง
- 3.3.4 สมุดบันทึก

3.4 วิธีการดำเนินการ

3.4.1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสารและแผนปฏิบัติงาน ของโรงเรียน บริบทปฏิบัติงาน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามเกณฑ์มาตรฐาน

3.4.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

3.4.3 ทำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อแก้ไขความบกพร่องของเนื้อหาและภาษา ให้สมบูรณ์

3.4.4 ทำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหา (รายละเอียดในภาคผนวก ก)

3.4.5 แก้ไขข้อบกพร่องตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา

3.4.6 นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่คล้ายกัน กลุ่มศิลาทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เพื่อแก้ไขข้อความและคำที่ไม่ชัดเจน

3.4.7 นำเครื่องมือที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายการวิจัยต่อไป

3.5 ขั้นตอนการวิจัย

3.5.1 ศึกษาสภาพทั่วไปของโรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน์

3.5.2 ศึกษาเอกสารแผนปฏิบัติงานของโรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน์

3.5.3 เก็บข้อมูลภาคสนาม โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านหัวนา โรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู โรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงินวิทยา โรงเรียนบ้านกกกุงคุรุราษฎร์พัฒนา และโรงเรียนหนองยางวิทยาคม

3.5.4 วิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากแผนปฏิบัติงาน ในโรงเรียนของกลุ่มเบญจพัฒน์ และการศึกษาวิจัยภาคสนามมารวบรวมเป็นหมวดหมู่ ตามกลุ่มเป้าหมายแล้ววิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัยที่กำหนดไว้

3.5.5 นำเสนอข้อมูลในการวิจัยจากผลของการวิเคราะห์ข้อมูล ในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

3.5.6 สรุปผลการวิจัยและเขียนรายงาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการบริหารการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มุ่งศึกษาการดำเนินงาน ปัญหา แนวทาง และการส่งเสริมการดำเนินงานการจัดกิจกรรมระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒนา มีการบริหารงานทั้งหมด 4 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านวิชาการ 2. ด้านงบประมาณ 3. ด้านบุคคล 4. ด้านการบริหารทั่วไป

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

1. ด้านวิชาการ

โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒนา ได้รวมกลุ่มกัน ซึ่งประกอบด้วย 5 โรงเรียน เพื่อพัฒนาความเข้มแข็งในด้านการบริหาร ด้านวิชาการ การวางแผนจัดประสบการณ์ของนักเรียนและเด็กระดับปฐมวัย การปรับปรุงพัฒนา การจัดประสบการณ์ การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน เพื่อนำไปใช้ร่วมกันในกลุ่มเบญจพัฒนา โดยมีข้อตกลงกันว่า โรงเรียนใหญ่ที่มีครูมากกว่าจะไปช่วยเหลือโรงเรียนที่มีขนาดเล็กกว่า และเป็นพี่เลี้ยงในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒนา

การบริหารด้านวิชาการระดับปฐมวัย จะครอบคลุมถึงการศึกษาลักษณะการพัฒนาลักษณะ การจัดหาและผลิตสื่อ การจัดสภาพแวดล้อม การนิเทศและการประเมินพัฒนาการ รวมทั้งการสนับสนุนให้ครูมีการค้นคว้า ทดลอง ปรับปรุงวิธีการสอน อบรมครูผู้สอน สังคม สติปัญญาและคุณธรรมจริยธรรมของเด็ก การบริหารด้านวิชาการสามารถทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์ได้นั้นก็ต่อเมื่อผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญแก่ด้านวิชาการ เข้าใจขอบเขตการบริหารด้านวิชาการระดับปฐมวัยได้เป็นอย่างดี

“การดำเนินงานทางด้านวิชาการ สนับสนุนให้ครูผลิตสื่อเพื่อให้ครูใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กระดับปฐมวัย นอกจากนั้นยังสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้วัสดุหาได้ง่ายมาประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กระดับปฐมวัย”

“ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับปฐมวัยส่วนใหญ่จะขาดงบประมาณในการผลิตและจัดหาอุปกรณ์”

“สำหรับแนวทางส่งเสริมนั้น ได้จัดส่งครูเข้ารับการอบรมเพิ่มความรู้ และจัดครูพี่เลี้ยงมาให้คำแนะนำ”

(นาย ประมวล พลอาษา รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหัวนา 8 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“ในด้านวิชาการ โรงเรียนจะสรุปรายงานการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา แล้วดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหาและส่งเสริมในส่วนที่เป็นปัญหา”

(นาย ณรงค์ ชัยปฏิวัติ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงินวิทยา 20 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“ด้านวิชาการ คณะครูในกลุ่มเบญจพัฒน์ ได้ประชุมวางแผนและดำเนินงานภาคเรียน ละ 2 ครั้ง เพื่อให้งานวิชาการดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อย มีการมอบหมายงานและศึกษาปัญหา และแนวทางในการส่งเสริมงานวิชาการให้พัฒนายิ่งขึ้น”

(นาง วรพร โสภณนา ครูผู้สอนระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านกกกุงคุรุราษฎร์พัฒนา 6 พฤศจิกายน 2557 : การสัมภาษณ์)

“การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ครูผู้สอนในโรงเรียนที่สอนและจัดประสบการณ์การ เรียนรู้ ให้เด็ก จะให้เด็กปฏิบัติจริง โดยการพาเด็กไปสังเกตการ และเก็บรวบรวมข้อมูลในสนามหรือ รมไม้”

(นาง อนงค์ เรณู ครูผู้สอนระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงินวิทยา 22 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“ครูในกลุ่มโรงเรียนเบญจพัฒน์ ได้ร่วมกันสร้างและปรับปรุงเครื่องมือวัดผลหรือ ข้อสอบ เพื่อวัดผลเด็กระดับปฐมวัยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ทำให้ครูในกลุ่มเบญจพัฒน์มีข้อสอบที่ดีเป็น มาตรฐาน”

(นาง บัวผัน พลอาษา ครูผู้สอนระดับปฐมวัยโรงเรียนหนองยางวิทยาคม 29 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“ได้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยให้เด็กเคลื่อนไหวประกอบเพลงประกอบจังหวะ และร้องเพลงประกอบ ให้เด็กได้แสดงออก อย่างมีความสุข”

(นาง คำตัน พลอาษา ครูผู้สอนระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู 15 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2555-2557 ด้านวิชาการ สรุปได้ว่า

การดำเนินงาน

1. จัดทำเอกสารและคู่มือครูทางด้านวิชาการระดับปฐมวัย
2. จัดทำแผนปฏิบัติงานระดับปฐมวัยของโรงเรียน
3. จัดอบรมครูในระดับปฐมวัย เพื่อให้เข้าใจกระบวนการหลักสูตร และการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้
4. มีการติดตามและประเมินผล เพื่อปรับปรุงพัฒนางาน
5. สนับสนุนให้ครูปฐมวัยจัดทำ บำรุงรักษา และการผลิตสื่อ ก่อนมีการจัด กิจกรรมในด้านประสบการณ์การเรียนรู้ทุกครั้ง
6. ให้ครูผู้สอนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กได้ปฏิบัติจริง
7. ให้เด็กได้ใช้ภาษากลางเป็นสื่อในการพูดให้มากที่สุดในเวลาเรียนและในห้องเรียน
8. เน้นให้ครูผู้สอนเด็กระดับปฐมวัยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมห้อง
9. การดำเนินงานวัดผลและประเมินผลการเรียน กำหนดแนวทางปฏิบัติถูกต้องตาม ระเบียบ ว่าด้วยการวัดผลและประเมินผล
10. การสร้างและปรับปรุงเครื่องมือวัดผลสำหรับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

11. การดำเนินงานเกี่ยวกับหลักฐาน การวัดและประเมินผลการเรียน มีการจัดทำหลักฐานของเด็กระดับปฐมวัยอย่างถูกต้อง รายงานผลการเรียนตามระเบียบให้ผู้ปกครองได้รับทราบ

สภาพปัญหา

1. งบประมาณในการทำมีน้อย
2. ขาดแคลนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์
3. งบประมาณส่งเสริมบุคลากร เพื่อไปอบรมเพิ่มพูนความรู้มีน้อย
4. ขาดงบประมาณในการผลิตสื่อ และอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้
5. อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มีน้อย
6. การนิเทศภายในห้องยังทำได้ไม่ทั่วถึง
7. สถานที่จัดทำข้อสอบไม่เป็นสัดส่วน
8. ตู้เก็บเอกสารไม่เพียงพอ
9. ครูขาดความรู้เกี่ยวกับการออกข้อสอบให้มีประสิทธิภาพ

แนวทางการส่งเสริมและแก้ไขปัญหา

1. การจัดทำเอกสารและคู่มือครู ให้เฉพาะผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
2. การจัดประชุมและจัดทำเอกสาร จะใช้คอมพิวเตอร์ส่วนตัว
3. เชิญวิทยากรที่เป็นครูต้นแบบมาจัดประสบการณ์การเรียนรู้และให้การอบรมที่

สำนักงานพื้นที่การประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2

4. ให้ครูได้รับการอบรมสร้างข้อสอบให้มีคุณภาพ
5. จัดซื้อตู้เก็บเอกสาร เก็บเอกสารให้เป็นสัดส่วน
6. ส่งเสริมให้ครูศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

2. ด้านงบประมาณ

การบริหารงบประมาณ เป็นงานเกี่ยวพันกับการปฏิบัติงานด้านการบริหารและการสอนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามแนวทางการศึกษาแห่งชาติ การบริหารงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัวตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้น ผลสัมฤทธิ์ การบริหารงบประมาณแบบมุ่งนำผลงานให้มีการจัดหาผลประโยชน์

การบริหารงบประมาณ เป็นกิจกรรมการบริหารที่สนับสนุนให้การบริหารด้านอื่นๆ ของโรงเรียนประสบผลสำเร็จดำเนินการเป็นไปอย่างราบรื่น สะดวก รวดเร็ว เป็นการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการ อำนาจการ โดยปกติโรงเรียนมักจะปฏิบัติโดยยึดกฎหมายระเบียบข้อบังคับเป็นลักษณะงานที่ปฏิบัติเป็นประจำ สำคัญของผู้บริหารคือ การตรวจสอบการปฏิบัติการควบคุมกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับงานการเงินพัสดุเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

“ฝ่ายที่รับผิดชอบ ด้านวัสดุ-อุปกรณ์ หนังสือการเรียนรู้อุปกรณ์ของเด็ก ได้มีการสั่งซื้อหนังสือแบบเรียน ชุดนักเรียน และซ่อมแซมเครื่องเล่นสนาม เพื่อให้เด็กได้มีการพัฒนาการเล่นที่เหมาะสมกับวัย ปรับปรุงสภาพแวดล้อม และจัดประสบการณ์ 5 มุมประสบการณ์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาการอย่างเต็มที่”

(นาย ประมวล พลอาษา รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยนา 8 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบด้านวัสดุ-อุปกรณ์ ได้มีการสั่งซื้อหนังสือแบบเรียน วัสดุ อุปกรณ์ ชุดนักเรียน ชุดกีฬา และจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้เหมาะสมกับเด็กระดับปฐมวัย”

(นาย สุเมธ สาลำ ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองยางวิทยาคม 28 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“ได้จัดซื้อ เกมการศึกษา เกมภาพตัดต่อ เกมเรียงลำดับเหตุการณ์ ไม้ดอก ไม้ประดับ มาปรับปรุง สภาพแวดล้อมหน้าห้องเรียนและในห้องเรียนให้สวยงาม น่าอยู่ น่าอาศัย ยิ่งขึ้น”

(นาง หนูหยาด อธิธา ครูผู้สอนระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านหัวนา 8 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“ทางโรงเรียนได้จัดสรรงบประมาณ จัดซื้อเครื่องเล่นสนามใหม่ เพื่อให้เด็กได้เล่นได้ ออกกำลังกายอย่างมีความสุข”

(นางวรรพร โสภณนา ครูผู้สอนระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านกกกุงคุรุราชพัฒนา 6 พฤศจิกายน 2557: การสัมภาษณ์)

“ได้เข้าประชุมร่วมกับคณะครู ผู้ปกครองกับทางโรงเรียนบ้านหัวนา จัดสรรงบประมาณ สำหรับเด็กระดับปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม ตลอดปีการศึกษาได้มีการจัดซื้อ เครื่องเขียน แบบเรียน ชุดกีฬา ชุดนักเรียน เครื่องเล่นสนาม ดินน้ำมัน กระดาษสีต่างๆ กาวกรรไกร และวัสดุ-อุปกรณ์”

(นาย ปรีดา ไชยเสนา คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหัวนา 9 ตุลาคม 2557; การสัมภาษณ์)

“สำหรับการจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนต่างๆในกลุ่มเบญจพัฒน์ ได้ประชุมและจัดสรรให้ โรงเรียนอย่างเหมาะสมตามสัดส่วนของนักเรียนโดยเฉพาะเด็กระดับปฐมวัย จะจัดสรรงบประมาณ เพิ่มขึ้นทุกปี เพื่อนำไปซื้อวัสดุอุปกรณ์ ที่จำเป็นเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนของเด็กระดับปฐมวัย”

(นาย เสรี ฤพล คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านกกกุงคุรุราษฎร์พัฒนา 6 พฤศจิกายน 2557: การสัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2555-2557 ด้านงบประมาณ สรุปได้ว่า

การดำเนินงาน

1. ซื้อหนังสือเรียนเด็ก
2. ซื้อวัสดุ-อุปกรณ์การเรียนต่างๆ
3. ซื้อสื่อการเรียนการสอนต่างๆ
4. ปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้ น่าอยู่ น่าอาศัย รมรื่น เป็นระเบียบ สวยงาม
5. ปรับปรุงห้องเรียนให้สะอาด เป็นระเบียบ
6. จัดมุมประสบการณ์ต่างๆในห้องเรียน
7. จัดให้มีห้องน้ำห้องส้วมในห้องแยกส่วนต่างหาก
8. จัดซื้อสื่อการเรียนด้านไอทีเพื่อให้มีสื่อหลากหลายและมีสื่อที่ทันสมัย

สภาพปัญหา

1. กลุ่มเบญจพัฒน์ส่วนมากเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก งบประมาณสนับสนุนมีน้อย ทำให้การจัดซื้ออุปกรณ์ในแต่ละปีน้อยไปด้วย
2. ขาดสื่อไอที ที่มีราคาแพงทำให้งบประมาณไม่เพียงพอ
3. ผู้เก็บเอกสารที่สำคัญมีน้อยไม่เพียงพอกับการเก็บเอกสารที่สำคัญต่างๆ
4. บุคลากรมีน้อยทำให้ตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างล่าช้า

แนวทางการส่งเสริมและแก้ไขปัญหา

1. ของงบประมาณสนับสนุน จากผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัยเพื่อจัดซื้อวัสดุ-อุปกรณ์
2. ขอรับบริจาค จากผู้มีจิตศรัทธา เพื่อจัดซื้อสื่อไอที
3. ให้ทางโรงเรียนซ่อมแซมตู้เอกสารให้ใช้งานได้

การบริหารการเงิน

การบริหารการเงิน โรงเรียนจัดทำแผนการใช้งบประมาณ เพื่อตรวจสอบติดตามและรายงานผลการใช้เงิน เพื่อความโปร่งใสตรวจสอบได้ มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบตามคำสั่งในการจัดซื้อจัดหา การติดตามการใช้จ่ายเงิน ตามแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการและระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการเงิน มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการจัดซื้อจัดหา การติดตามการใช้จ่ายเงิน”

“ปัญหาจากการดำเนินงาน เงินมีอยู่น้อย งบประมาณไม่เป็นไปตามแผน ค่าใช้จ่ายเพิ่มเพราะความคลาดเคลื่อนจากการประมาณการ”

“แนวทางการส่งเสริม ของงบประมาณสนับสนุนจากทางโรงเรียน และจากผู้มีจิตศรัทธาร่วมบริจาค”

(นาย สุเมธ สาหล้า ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองยางวิทยาคม 28 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“การดำเนินงานได้จัดซื้อหนังสือเรียน วัสดุอุปกรณ์การเรียนต่างๆ เกมการศึกษาให้เด็กระดับปฐมวัยได้ใช้ประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้”

“ปัญหาจากการดำเนินงาน เด็กบางคนมาเพิ่มในกลางปีการศึกษา ไม่มีหนังสือเรียน เนื่องจากไม่มีงบประมาณเพิ่มในกลางปีการศึกษา ทำให้เด็กขาดโอกาส ผู้ปกครองเด็กต้องได้จัดซื้อจัดหาเอง”

“แนวทางการส่งเสริม ใช้งบประมาณอุดหนุนส่วนอื่นมาสนับสนุน ใช้งบบริจาคจากผู้ปกครองในปีงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณในปีถัดไปให้กันเงินงบประมาณเพื่อสำรองจ่ายไว้ด้วย”

(นางสาว ศรีัญญา สาหล้า ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกกกุงคุรุราษฎร์พัฒนา 28 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“การดำเนินงาน ได้รับการแต่งตั้งให้ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณของโรงเรียน ทำให้ทราบว่างบประมาณรายจ่ายของโรงเรียนมีมาก ส่วนใหญ่จะนำไปพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กระดับปฐมวัย แต่ได้งบประมาณน้อย”

“ปัญหาการจัดสรรได้งบประมาณน้อย ทำให้ไม่เพียงพอกับการบริหารจัดการ ทำให้ไม่มีงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์”

“แนวทางการส่งเสริม จัดหางบประมาณจากภาคเอกชนเพิ่ม”

(นาง คำตัน พลอาษา ครูผู้สอนระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู
15 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“การดำเนินงาน ได้มีส่วนร่วมการวางแผนจัดสรรงบประมาณจากทางโรงเรียน ทำให้ทราบว่าแต่ละโรงเรียนมีงบสนับสนุนน้อย”

“ปัญหาจากที่ได้มีส่วนร่วมจัดสรรงบประมาณ ทำให้ทราบว่าแต่ละโรงเรียนได้รับงบประมาณสนับสนุนน้อย”

“แนวทางการส่งเสริม เพิ่มงบประมาณในส่วนของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย”

(นาง อนงค์ เรณู ครูผู้สอนระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงินวิทยา
14 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“การดำเนินงาน ได้จัดทำผ้าป่าสามัคคี เพื่อสนับสนุนการจัดสรรงบประมาณในระดับปฐมวัย”

“ปัญหาจากการจัดผ้าป่าสามัคคี ได้รับเงินบริจาคน้อย เงินไม่พอกับค่าใช้จ่าย”

“แนวทางการส่งเสริม ของงบประมาณในส่วนของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย”

(นาง วรพร โสภักดี ครูผู้สอนระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านกกกุงคุรุราษฎร์
พัฒนา 28 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านงบประมาณ โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒนา ปีการศึกษา 2555-
2557 : สรุปได้ว่า

การดำเนินงาน

งานงบประมาณของโรงเรียนมีอยู่ 2 ส่วน คือ งบประมาณแผ่นดิน งบประมาณรายหัว และงบบริจาค การบริหารงบประมาณดังกล่าวโรงเรียนได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาไว้ชัดเจน และดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างทุกอย่าง ดำเนินตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการเงินและพัสดุ โดยมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการจัดซื้อจัดหา และติดตามการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ตามแผนปฏิบัติการ ส่วนงบประมาณสำหรับจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย จะเพิ่มเงินงบประมาณเป็นกรณีพิเศษ

สภาพปัญหา

1. การใช้จ่ายเงินงบประมาณไม่เป็นไปตามแผน เพราะความคลาดเคลื่อนจากการประมาณการ
2. จำนวนเด็กเพิ่มขึ้นกลางปีการศึกษาเนื่องจากย้ายตามผู้ปกครอง ทำให้จำนวนเด็กในระดับปฐมวัยเพิ่มขึ้น ทำให้การจัดสรรเงินงบประมาณไม่เพียงพอ
3. เงินงบประมาณที่คาดว่าจะได้รับในระดับปฐมวัย ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้

แนวทางการส่งเสริมและแก้ไขปัญหา

1. ขอรับเงินบริจาค จากผู้มีจิตศรัทธา
2. ขอเงินงบประมาณจากส่วนอื่นมาเพิ่มเติมในส่วนขาดหายไป

3. ปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้สะอาด ร่มรื่น น่าอยู่

3. ด้านบุคคล

การบริหารด้านบุคคลระดับปฐมวัย บุคลากรในสถานศึกษาเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของสถานศึกษา ที่ผู้บริหารจะต้องบริหารให้มีบุคลากรเพียงพอ จัดบุคลากรให้เหมาะสมกับเด็กระดับปฐมวัย คุณกำกับและนิเทศตลอดจนประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารงานด้านบุคคลประสบผลสำเร็จ สามารถช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่มีอยู่ให้คลี่คลายลุล่วงไปได้ และจะช่วยให้การบริหารงานด้านอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพไปด้วย ดังนั้นการบริหารด้านบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะเป็นกุญแจไขไปสู่ความสำเร็จในการบริหารงานตามภารกิจของโรงเรียน

“การจัดบุคคลเข้าสอน สำหรับเด็กระดับปฐมวัย ครูที่เข้าสอนจะต้องจบสาขาระดับปฐมวัยเท่านั้น เพื่อที่จะเข้าใจเด็กได้ดีกว่าสาขาอื่น เพื่อให้เด็กได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง”

(นาย สุเมธ สาลำ ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองยางวิทยาคม 28 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“เนื่องจากผู้สอนไม่ได้จบเอกปฐมวัย ทางโรงเรียนจึงได้ส่งครูในระดับปฐมวัยไปอบรม เพื่อเพิ่มความรู้ และพัฒนาศักยภาพของตนเองให้ดียิ่งขึ้น”

(นางสาว ศรีัญญา สาลำ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกกกุงคุรุราษฎร์พัฒนา 28 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“ทางโรงเรียนได้จัดส่งครูที่สอนระดับปฐมวัยไปอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัยทุกปีการศึกษา”

(นาย ณรงค์ ชัยปฏิวัติ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงินวิทยา 22 ตุลาคม 2557: การสัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการได้จัดครูที่จบเอกปฐมวัย เข้าสอนในระดับชั้นระดับปฐมวัยตรงตามเอกที่จบมา”

(นางบัวผัน พลอาษา ครูผู้สอนระดับปฐมวัยโรงเรียนหนองยางวิทยาคม 28 ตุลาคม 2557: การสัมภาษณ์)

“ทางโรงเรียนได้จัดครูระดับปฐมวัยไปเยี่ยมบ้านเด็กทุกภาคเรียนเพื่อสอบถามปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหาเด็กและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ปกครองภาคเรียนละ 1 ครั้ง”

(นายเสถียร บัวสิงห์ กรรมการสถานศึกษาโรงเรียนหนองยางวิทยาคม 28 ตุลาคม 2557: การสัมภาษณ์)

“ได้เข้าร่วมประชุมกับครูและผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัยเกี่ยวกับการบริหารงานด้านบุคคลของโรงเรียนทำให้ทราบปัญหาจึงได้เสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาและแนวทางส่งเสริมงานด้านบุคคลให้ดียิ่งขึ้น”

(นาง สายัญ ฤผล ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัยบ้านหัวนา 23 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2555-2557 ด้านบุคคล สรุปได้ว่า

การดำเนินงาน

1. จัดครูที่จบสาขาวิชาปฐมวัยให้สอนระดับเด็กปฐมวัย
2. จัดให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะนำมาสอนเด็กปฐมวัย
3. จัดโครงการเยี่ยมบ้านเด็กเพื่อรับทราบปัญหาจากผู้ปกครอง
4. ส่งผลงานเด็กเข้าร่วมแข่งขันในระดับเขตพื้นที่การศึกษา

สภาพปัญหา

1. ขาดแคลนครูที่จบสาขาวิชาปฐมวัย
2. ขาดแคลนงบประมาณในการอบรมครูเพื่อเพิ่มประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ
3. งบประมาณมีน้อยไม่เพียงพอกับการรื้อฟื้นกิจกรรมการเรียนรู้ให้เด็ก

แนวทางส่งเสริมและแก้ไขปัญหา

1. ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้เด็ก
2. ขอบประมาณเพิ่มเติม และขอจากผู้มีจิตศรัทธาบริจาค

4. ด้านบริหารทั่วไป

การบริหารทั่วไป เป็นงานเกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์โรงเรียน การให้บริการแก่ชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน การให้ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน มีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้า ประสบความสำเร็จในการเรียนการสอน ในการบริหารงานดังกล่าว ผู้บริหารต้องมีการวางแผน ทั้งในการบริการ ให้เด็กได้เรียนในโรงเรียนอย่างมีความสุข โดยการจัดอาคารสถานที่ เพื่อให้โรงเรียนมีอาคารสถานที่มีสภาพพร้อมที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนประสบความสำเร็จ ในการเรียนและการดำรงชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน นอกจากนั้นยังต้องให้บริการแก่ชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน การให้ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เป็นการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

“ผู้อำนวยการโรงเรียนได้เชิญผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ครู เข้าร่วมประชุมวางแผนการดำเนินงาน ร่วมกันเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เด็กระดับปฐมวัยได้ประสบผลสำเร็จ ในด้านการเรียนและการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข”

(นางสาว ศรีัญญา สาธิตา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกกกุงคุรุราษฎร์พัฒนา 6 พฤศจิกายน 2557 : การสัมภาษณ์)

“ได้ร่วมกิจกรรมวันสำคัญและวันสำคัญต่าง ๆ ทางศาสนา เข้าร่วมกับชุมชนโดยคณะครู ทางนักเรียนไปร่วมทำบุญที่วัด และงานสำคัญต่าง ๆ ที่ชาวบ้านจัดขึ้นในหมู่บ้านได้ร่วมกันพัฒนา

ทำความสะอาดบริเวณวัด ถนนรอบหมู่บ้าน และปลูกต้นไม้ในวันสำคัญต่าง ๆ”

(นาย ชัยนารายณ์ ดุจประยูร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู 15 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“ได้ให้เด็กอนุบาลได้มีส่วนร่วมรดน้ำต้นไม้หน้าเสาธง ทำความสะอาดรอบ ๆ ห้องเรียนและในห้องเรียน ช่วยกันทำทุก ๆ วัน ให้เด็กทุกคนมีส่วนร่วมช่วยกันรักษาสภาพแวดล้อมให้สะอาดและสวยงาม เป็นระเบียบ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของตนเอง”

(นาง หนูหยาด อีริชวา ครูผู้สอนระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านหัวนา 8 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“ได้ไปเยี่ยมบ้านผู้ปกครอง เพื่อนสอบถามความต้องการของผู้ปกครองสอบถามปัญหาด้านการเรียนต่าง ๆ ของเด็ก ตลอดจนแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับเด็ก เพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ดีขึ้น”

(นาง คำตัน พลอาษา ครูระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู 15 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“ได้เข้าร่วมประชุมกับคณะครู ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย ได้ทราบปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน ได้เสนอแนะแนวทางส่งเสริม และการแก้ไขปัญหา”

(นาง บุญมี ผลาผล ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านหัวนา 9 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“ได้เข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญ และร่วมประชุมผู้ปกครอง ที่โรงเรียนบ้านหนองยางวิทยาคม ทำให้ทราบแผนการปฏิบัติงานกิจกรรมระดับปฐมวัยของโรงเรียน และทราบปัญหาต่าง ๆ ที่มีอยู่ และได้เสนอแนะแนวทางการส่งเสริม การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ กับทางโรงเรียน เพื่อจะได้นำไปแก้ไข และปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น”

(นาง สมจิต บัวสิงห์ ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านหนองยางวิทยาคม 28 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“จากที่ได้เข้าไปร่วมประชุมกับคณะครู ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย ทำให้ทราบเกี่ยวกับการดำเนินงาน ด้านการบริหารทั่วไปของโรงเรียน ได้เข้าใจเกี่ยวกับด้านการบริหารทั่วไปของโรงเรียน ได้ให้ข้อคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางการส่งเสริม เพื่อให้ทางโรงเรียนได้พัฒนาในทางที่ดียิ่งขึ้น”

(นาย ดำเนิน วงศ์สมบัติ กรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหัวนา 10 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“ได้เข้าร่วมกิจกรรมและร่วมประชุมที่ทางโรงเรียนได้จัดขึ้น ทำให้ทราบปัญหาของงานด้านการบริหารทั่วไปของโรงเรียนได้ดียิ่งขึ้น ได้เสนอแนะให้ซ่อมแซมเครื่องเล่น สนามเด็กเล่นที่มีสภาพเก่าและทรุดโทรมให้ดีและใช้งานได้ และจัดสภาพแวดล้อมให้ร่มรื่นน่าอยู่อาศัย

(นาย เสถียร บัวสิงห์ กรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองยางวิทยาคม 28 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2555-2557 ด้านบริหารทั่วไป สรุปได้ว่า

การดำเนินงาน

1. ประชุมคณะครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา
2. จัดทำแผนการดำเนินงานในระดับปฐมวัย
3. ติดตามผลงาน และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบ
4. วัดและประเมินผลการดำเนินงาน พร้อมทั้งรายงานให้ผู้บริหารระดับสูงทราบ
5. รายงานการดำเนินงานของโครงการ
6. ปรับปรุงพัฒนาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน
7. ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองมาร่วมกิจกรรมของเด็กระดับปฐมวัย

สภาพปัญหา

1. งบประมาณมีน้อย ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน
2. ขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ สำหรับการดำเนินงาน
3. ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี
4. ขาดแคลนเทคโนโลยีที่ทันสมัย

แนวทางการส่งเสริมและแก้ไขปัญหา

1. จัดสรรงบประมาณ จากส่วนอื่นมาทดแทน
2. ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเป็นช่วงระยะ
3. จัดซื้อคอมพิวเตอร์ใหม่
4. ติดตั้งอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

4.2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหา การจัดกิจกรรมระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

1. ด้านวิชาการ

“ด้านวิชาการ ได้มีการประชุมคณะครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษา วางแผนการจัดกิจกรรมระดับปฐมวัย จัดประสบการณ์เรียนรู้ มีการศึกษาค้นคว้า ปรับปรุงวิธีสอน จัดอบรมครูผู้สอนให้มีความรู้เพิ่มเติม และแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ นั้น จะขาดงบประมาณในการผลิตสื่อ และจัดหาวัสดุ - อุปกรณ์”

(นาง หนูหยาด อีรัชวา ครูผู้สอนระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านหัวนา 8 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“ได้ประชุมคณะครู กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาด้านวิชาการ การดำเนินงาน ติดตามผลงาน วัดผลประเมินผล รายงานผลให้ผู้บริหารทราบ พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบ”

(นาง คำตัน พลอาษา ครูผู้สอนเด็กระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู 29 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“ได้ร่วมประชุมกับทางโรงเรียน เพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น การวางแผน การดำเนินงาน ติดตาม ประเมินผล วัตถุประสงค์ รายงานผล ปรับปรุง พัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น”

(นาง วรณพร โสภณนา ครูผู้สอนเด็กระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านกกกุงคุรุราษฎร์พัฒนา 6 พฤศจิกายน 2557 : การสัมภาษณ์)

“เนื่องจากโรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงินเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ได้มีการขอความร่วมมือจาก คณะครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา เข้าร่วมประชุม เพื่อวางแผนการดำเนินงาน ด้านวิชาการ ปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น”

(นาง อนงค์ เรณู ครูผู้สอนเด็กระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงินวิทยา 22 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“โรงเรียนได้เชิญประชุม คณะครู กรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อวางแผน ดำเนินงาน จัดอบรมหลักสูตร แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ เพื่อแก้ไขปัญหาชื่อของราคาแพง จัดหาสื่อที่มีคุณภาพดี ราคาถูกในท้องถิ่น นำมาใช้ทดแทนเพื่อแก้ไขปัญหา เด็กบางคนพูดภาษากลาง ไม่ชัดเจน ให้เด็กฝึกพูดภาษากลางทุกวัน เพื่อให้เกิดความเคยชิน จัดสภาพแวดล้อมให้สวยงาม”

(นางสาว เรณู แสนชมพู ครูผู้สอนเด็กระดับปฐมวัย โรงเรียนหนองยางวิทยาคม 28 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“ได้เชิญผู้ปกครอง คณะครู กรรมการสถานศึกษา เข้าร่วมประชุม วางแผนดำเนินงาน ปรับปรุงพัฒนางาน ในด้านวิชาการให้ดียิ่งขึ้น การอบรมเพื่อเพิ่มความรู้อย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมให้ ครูได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไป”

(นาย ดำเนิน วงศ์สมบัติ กรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยนา 8 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“โรงเรียนจัดประชุมคณะครู ผู้ปกครอง ภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อร่วมกันวางแผนการ ดำเนินงาน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อแก้ไขปัญหา ปรับปรุงด้านวิชาการให้ดี และพัฒนาให้ เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น”

(นาง สายเพชร ไชยเสนา กรรมการสถานศึกษา โรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู 29 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“โรงเรียนได้เชิญประชุม คณะครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา เพื่อวางแผนการ ดำเนินงาน ด้านงบประมาณมีน้อย ทำให้ขาดแคลนวัสดุ-อุปกรณ์ สำหรับดำเนินงาน และขาดแคลน เทคโนโลยีที่ทันสมัย”

(นาง สุธิชา บัวสิงห์ กรรมการสถานศึกษา โรงเรียนหนองยางวิทยาคม 28 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“ได้ประชุมร่วมกันกับผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย คณะครู เพื่อวางแผนการดำเนินงาน แก้ไขปัญหาการขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน ที่ทันสมัย ขาดแคลนคอมพิวเตอร์ เพราะงบประมาณ ยังมีน้อย”

(นาง สายัญ ลุผล กรรมการสถานศึกษา โรงเรียนบ้านกกกุงคุรุราษฎร์พัฒนา 6 พฤศจิกายน 2557 : การสัมภาษณ์)

“ได้ประชุมร่วมกับคณะครู กรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองเด็กในระดับปฐมวัย เพื่อแก้ไขปัญหาด้านวิชาการ วางแผนการดำเนินงาน ติดตาม วัดผล ประเมินผล”

(นายมานิช ผลาผล ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านหัวนา 8 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“ได้ประชุมวางแผนการดำเนินงาน เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ผ่านมา ปรับปรุงพัฒนา ด้านวิชาการระดับปฐมวัย และส่งครูไปอบรม เพื่อเพิ่มความรู้เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย”

(นาย ปรีชา ไชยสิงห์ ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย โรงเรียนหนองยางวิทยาคม 28 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“ประชุมคณะครู กรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย เพื่อแก้ไขปัญหาในด้านการวางแผนการด้านวิชาการ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็ก ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี ได้ปรับปรุงพัฒนาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ดีขึ้น”

(นาง บุญมี จันทร์แดง ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงิน วิทยา 22 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์ ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดกิจกรรมระดับปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2555-2557 ด้านวิชาการ สรุปได้ว่า

การดำเนินงาน

1. ขาดงบประมาณจัดทำเอกสาร และคู่มือครู ด้านวิชาการ ระดับปฐมวัย
2. ขาดงบประมาณในการจัดอบรมครู
3. ขาดงบประมาณ สนับสนุน จัดทำ บำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน
4. ขาดแคลนงบประมาณในการวัดผล ประเมินผล เครื่องมือวัดผล สำหรับจัดประสบการณ์เรียนรู้

สภาพปัญหา

1. ขาดงบประมาณในการดำเนินงาน
2. ขาดงบประมาณการผลิตสื่อ ขาดอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้
3. สถานที่ยังไม่เป็นสัดส่วนในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
4. ตู้เก็บเอกสารไม่เพียงพอ

แนวทางการส่งเสริมและแก้ไขปัญหา

1. จัดทำเอกสารและคู่มือครู
2. จัดประชุม ด้านวิชาการ การทำข้อสอบ
3. เชิญวิทยากร ครูต้นแบบ มาจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ให้การอบรมครูผู้สอนเด็กระดับปฐมวัย
4. ส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

2. ด้านงบประมาณ

“ด้านงบประมาณ ขาดแคลนวัสดุ-อุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการเรียน เครื่องเขียน แบบเรียน ชุดนักเรียน เกมการศึกษาต่าง ๆ ภาพตัดต่อสำหรับเด็ก ระดับปฐมวัย เครื่องเล่นสนามมีน้อยไม่เพียงพอสำหรับให้เด็ก ๆ เล่น”

(นางสาว ศรัญญา สาลำ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกกกุงคุรุราษฎร์พัฒนา 6 พฤศจิกายน 2557 : การสัมภาษณ์)

“ด้านงบประมาณ ขาดแคลนงบประมาณ ในการจัดซื้อเครื่องเล่นสนามยังมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอสำหรับให้เด็ก”

(นาง สอน ไชยเสนา ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านหัวนา 8 พฤศจิกายน 2557 : การสัมภาษณ์)

“ด้านงบประมาณ ขาดแคลนงบประมาณมีน้อย ไม่เพียงพอกับความต้องการที่จะใช้ในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับเด็ก ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน และเกมการศึกษาต่าง ๆ”

(นาง ทองศรี โคตะมะ ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านกกกุงคุรุราษฎร์พัฒนา 6 พฤศจิกายน 2557 : การสัมภาษณ์)

“ด้านงบประมาณ ขาดงบประมาณด้านการซ่อมแซม บำรุง เครื่องเล่นเด็กปฐมวัย อาคารสถานที่”

(นาย สุเมธ สาลำ ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองยางวิทยาคม 28 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“ด้านงบประมาณ ของงบประมาณครูเพิ่มเติม และขอครูที่จบสาขาวิชาระดับปฐมวัย เข้าสอนในระดับชั้นปฐมวัย และส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ”

(นาย ณรงค์ ชัยปฏิวัติ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงินวิทยา 22 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“ด้านงบประมาณ งบประมาณมีน้อย ไม่เพียงพอกับความต้องการ ขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน และเกมการศึกษาต่าง ๆ”

(นาง สายเพชร ไชยเสนา กรรมการสถานศึกษา โรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู 29 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์ ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดกิจกรรม ระดับปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2555-2557 ด้านงบประมาณ สรุปได้ว่า

การดำเนินงาน

1. งบประมาณมีน้อย ไม่เพียงพอซื้อวัสดุ – อุปกรณ์
2. ขาดงบประมาณในการปรับปรุง สภาพแวดล้อม สนามเด็กเล่น ปรับปรุงห้องเรียน และมุมประสบการณ์
3. ขาดสื่อการเรียนที่ทันสมัย สื่อไอที และคอมพิวเตอร์

สภาพปัญหา

1. ขาดสื่อไอที ที่มีราคาแพง ไม่มีงบประมาณจัดซื้อ
2. ขาดบุคลากรในการจัดทำ เนื่องจากมีบุคลากรน้อย ทำให้การตรวจสอบจัดซื้อจัดจ้างเกิดความล่าช้า
3. ผู้เก็บเอกสารมีน้อย ไม่เพียงพอต่อการเก็บเอกสารสำคัญ
4. ขาดงบประมาณในการซ่อมแซมเครื่องเล่นเด็กปฐมวัย
5. ขาดแคลนงบประมาณในการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ให้ดูดีขึ้น

แนวทางการส่งเสริมและแก้ไขปัญหา

1. ของงบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติม
2. ขอรับบริจาค จากผู้มีจิตศรัทธา
3. ซ่อมแซมตู้เอกสารให้ใช้งานได้

3. ด้านบุคคล

“ด้านบุคคล ขาดแคลนครูระดับปฐมวัย ไม่มีครูจบสาขาวิชาการระดับปฐมวัยเข้าสอนในระดับชั้นระดับปฐมวัย”

(นาย สุเทพ ไชยเสนา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู 29 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“จัดให้ครูที่มีความรู้และประสบการณ์สอนเด็กระดับปฐมวัยเข้าสอนประจำชั้นในระดับปฐมวัย และส่งครูเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ในการจัดประสบการณ์เรียนการสอนให้กับเด็กปฐมวัย”

(นาย ประมวล พลอาษา รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหัวนา 8 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“จัดให้ครูที่มีความรู้และประสบการณ์สอนเด็กระดับปฐมวัยเข้าสอนประจำชั้นในระดับปฐมวัย และส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้น”

(นาย ทองใบ พลอาษา กรรมการสถานศึกษา โรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงินวิทยา 22 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“ขาดแคลนครูที่จบสาขาวิชาการระดับปฐมวัย เนื่องจากทางโรงเรียนไม่มีครูที่จบสาขาปฐมวัยโดยตรง จึงจัดครูที่มีประสบการณ์เข้าสอนเด็กในระดับปฐมวัยเข้ามาสอนแทน”

(นาง สุบัน ทิคลัง ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู 22 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“จัดให้ครูที่จบสาขาวิชาการระดับปฐมวัยเข้าสอนในระดับปฐมวัยก่อนชั้นอื่น เพื่อให้ตรงกับสาขาที่เรียนมา ยังขาดแคลนครูที่จบสาขาวิชาการระดับปฐมวัย และขาดแคลนงบประมาณในการจัดอบรมครูเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้”

(นาง สำลี บัวแดง ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงินวิทยา 22 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“ขาดแคลนครู ครูยังไม่ครบชั้น และไม่มีครูที่จบสาขาวิชาในระดับปฐมวัย ได้จัดครูที่มีประสบการณ์เข้าสอระดับปฐมวัยแทน และมีการส่งเสริมครูเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ในการนำมาใช้จัดมุมประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ให้กับเด็ก”

(นาง ไพรทูล พลอาษา ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านหนองยาง วิทยาคม 28 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์ ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดกิจกรรม ระดับปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2555-2557 ด้านบุคคล สรุปได้ว่า

การดำเนินงาน

1. การวางแผนการดำเนินงานยังไม่เป็นไปตามแผน เนื่องจากบุคลากรนั้นมีน้อย ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน

สภาพปัญหา

1. ขาดแคลนครูที่จบสาขาวิชาในระดับปฐมวัย
2. ขาดงบประมาณในการอบรมเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สำหรับครูผู้สอนระดับปฐมวัย เพื่อเพิ่มเติมความรู้ประสบการณ์การจัดกิจกรรมต่าง ๆ
3. ขาดแคลนงบประมาณ

แนวทางการส่งเสริมและแก้ไขปัญหา

1. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กปฐมวัย
2. ขอบงบประมาณเพิ่มเติม และขอจากผู้มีจิตศรัทธาบริจาค

4. ด้านบริหารทั่วไป

“ด้านบริหารทั่วไป ขาดแคลนวัสดุ-อุปกรณ์ ในการดำเนินงานการประชุมสัมพันธยังไม่ดีพอ และขาดแคลนครู บุคลากร ยังไม่ครบชั้นเรียน”

(นางสาว ศรีัญญา สาเล่า ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกกกุงคุรุราษฎร์พัฒนา 6 พฤศจิกายน 2557 : การสัมภาษณ์)

“ได้หาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทั้ง 4 ด้าน เพื่อปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานให้ดีขึ้นร่วมกับชุมชน และขาดงบประมาณในการสนับสนุน”

(นาง สมใจ จันทร์แดง ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านหนองยาง วิทยาคม 28 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“ขาดแคลน งบประมาณ ในการดำเนินงาน ขาดแคลนสื่อไอทีที่ทันสมัย”

(นาย สวน อ่ำศรี ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านหนองยางวิทยาคม 8 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“ขาดแคลนงบประมาณ เนื่องจากมาจากเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อย จึงไม่มีงบดำเนินงานที่เพียงพอกับความต้องการที่จะใช้ในการดำเนินงาน”

(นาง สุบัน ทีคลัง ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู 15 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“ขาดแคลนงบประมาณ ในการดำเนินงาน วัสดุและอุปกรณ์ ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของเด็ก และขาดคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย”

(นาง ฉวี บัวแดง ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านกกกุงคุรุราษฎร์พัฒนา 6 พฤศจิกายน 2557 : การสัมภาษณ์)

“งบประมาณมีน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการในการดำเนินงาน ขาดแคลน วัสดุ-อุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินงาน และยังขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี”

(นาง สายเพชร ไชยเสนา กรรมการสถานศึกษา โรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู 15 พฤศจิกายน 2557 : การสัมภาษณ์)

“งบประมาณมีน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการ ขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็นต่อการเรียนการสอน และขาดแคลนบุคลากร”

(นาย สุเทพ ไชยเสนา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู 15 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“งบประมาณมีน้อย ขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินงานปรับปรุงอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน”

(นาง สุธิชา บัวสิงห์ กรรมการสถานศึกษา โรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงินวิทยา 22 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“งบประมาณไม่เพียงพอกับความต้องการในการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อม ปรับปรุง ซ่อมแซมเครื่องเล่นเด็กให้มีสภาพที่ดีและน่าเล่น วัสดุ-อุปกรณ์ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของเด็ก และขาดคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย”

(นาง อนงค์ เรณู ครูผู้สอนเด็กระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงินวิทยา 22 พฤศจิกายน 2557 : การสัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์ ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดกิจกรรม ระดับปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2555-2557 ด้านบริหารทั่วไป สรุปได้ว่า

การดำเนินงาน

1. ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี
2. ผู้ปกครองบางคนยังไม่ให้ความสำคัญในการเข้าร่วมประชุม
3. การดำเนินงาน วางแผน ติดตามผลงาน วัดผล และประเมินผล ล่าช้า เนื่องจากบุคลากรยังไม่น้อย
4. ปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

สภาพปัญหา

1. งบประมาณมีน้อย
2. ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี
3. ขาดแคลนเทคโนโลยีที่ทันสมัย

แนวทางการส่งเสริมและแก้ไขปัญหา

1. จัดสรรงบประมาณจากส่วนอื่นมาทดแทน
2. ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเป็นระยะ
3. จัดซื้อ วัสดุ – อุปกรณ์ สื่อไอที และคอมพิวเตอร์ใหม่

4.3 ผลการวิเคราะห์แนวทางส่งเสริม การจัดกิจกรรมระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

1. ด้านวิชาการ

“ด้านวิชาการ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมระดับปฐมวัย ยึดหลักการบูรณาการ ครูผู้สอนต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ในแต่ละวัน ให้เด็กเรียนรู้ ผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรม ทักษะ และประสบการณ์สำคัญอย่างเหมาะสมกับวัย และพัฒนาการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ประเมินผลจากการสังเกตและดูผลงานเด็ก ครูผู้สอนต้องสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับครอบครัวเด็ก”

(นาง หนูหยาด อธิชา ครูผู้สอนเด็กระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านหัวนา 8 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“ได้สนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรม และเด็กระดับปฐมวัยผลิตสื่อการเรียนการสอน โดยใช้วัสดุที่หาง่าย ราคาถูก เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย”

(นาง คำตัน พลอาษา ครูผู้สอนเด็กระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู 15 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“มีการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง เพื่อให้เด็กได้ออกกำลังกาย จัดสภาพแวดล้อม จัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย การวัดผล ประเมินผล ระดับปฐมวัย การจัดหาผลิตสื่อ การนิเทศ การประเมินผล การพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย”

(นาง วรณพร โสภณนา ครูผู้สอนเด็กระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านกกกุงคุรุราษฎร์พัฒนา 28 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“ปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับปฐมวัย ส่วนใหญ่จะขาดงบประมาณในการผลิตและจัดหาอุปกรณ์”

(นาง บัวผัน พลอาษา ครูผู้สอนเด็กระดับปฐมวัย โรงเรียนหนองยางวิทยาคม 29 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“สำหรับแนวทางส่งเสริม ได้จัดให้ครูเข้ารับการอบรมเพิ่มความรู้ และส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไป”

(นาง อนงค์ เรณู ครูผู้สอนเด็กระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงินวิทยา 22 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์ ผลการวิเคราะห์แนวทางส่งเสริมการจัดกิจกรรม ระดับปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2555-2557 ด้านวิชาการ สรุปได้ว่า

การดำเนินงาน

1. การจัดซื้อวัสดุ – อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน
2. ปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่ น่าอาศัย ร่มรื่น
3. ปรับปรุงห้องเรียนให้สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย จัดมุมประสบการณ์ต่าง ๆ

สภาพปัญหา

1. ขาดสื่อไอที
2. บุคลากรมีน้อย ทำให้การตรวจสอบล่าช้า

แนวทางส่งเสริมและแก้ไขปัญหา

1. ขอบประมาณสนับสนุน
2. ขอรับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา
3. ให้ทางโรงเรียนซ่อมแซมเครื่องเล่นสนาม

2. ด้านงบประมาณ

“ให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ จัดซื้อหนังสือ แบบเรียน วัสดุ อุปกรณ์ ชุดนักเรียน และจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้เหมาะสมกับเด็กระดับปฐมวัย”

(นาย ณรงค์ ชัยปฏิวัติ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงินวิทยา 20 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“จัดซื้อเกมการศึกษา ภาพตัดต่อ เกมเรียงลำดับเหตุการณ์ ไม้ดอกไม้ประดับ ปรับปรุงสภาพแวดล้อมบริเวณหน้าห้อง และในห้องเรียนให้สวยงามน่าอยู่”

(นาย ดำเนิน วงศ์สมบัติ กรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยนา 9 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“สำหรับการจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียน มีการบริหารจัดการให้เหมาะสม โดยเฉพาะในระดับปฐมวัย จะจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น เพื่อนำไปจัดซื้อหนังสือ แบบเรียน ชุดนักเรียน ชุดกีฬา เกมการศึกษา เกมภาพตัดต่อ”

(นาย เสรี ลุผล กรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านกกกุงคุรุราษฎร์พัฒนา 6 พฤศจิกายน 2557)

“ทางโรงเรียนได้จัดสรร การซื้อวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องเล่นสนามเพิ่มเติม และปรับปรุงของเก่าให้ใช้งานได้ เพื่อให้เด็กได้เล่นและออกกำลังกาย”

(นาง สุธิชา บัวสิงห์ กรรมการสถานศึกษา โรงเรียนหนองยางวิทยาคม 29 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์ ผลการวิเคราะห์แนวทางส่งเสริมการจัดกิจกรรม ระดับปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2555-2557 ด้านงบประมาณ สรุปได้ว่า

การดำเนินงาน

1. ได้จัดซื้อหนังสือเรียน ชุดนักเรียน แบบเรียน เกมการศึกษา และภาพตัดต่อ
2. ได้ปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่ น่าอาศัย
3. ปรับปรุงอาคาร จัดสภาพแวดล้อมให้สะอาดเป็นระเบียบ

สภาพปัญหา

1. ขาดงบประมาณ งบประมาณมีน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการ
2. ขาดบุคลากร

แนวทางส่งเสริม

1. ขอบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติม
2. ขอบบุคลากรเพิ่มเติม และส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรม เพื่อเพิ่มความรู้และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
3. ขอบจัดซื้อตู้เก็บเอกสารให้เป็นระบบ

3. ด้านบุคคล

“เนื่องจากทางโรงเรียนไม่มีครูที่จบสาขาวิชาระดับปฐมวัย ทางโรงเรียนจึงได้จัดครูที่มีประสบการณ์เข้าสอนระดับปฐมวัย และจัดครูไปอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถ”

(นาย สุเมธ สาลำ ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองยางวิทยาคม 29 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“จัดครูที่จบสาขาวิชาระดับปฐมวัย เข้าสอนในระดับปฐมวัยก่อนชั้นอื่น เพื่อให้ตรงตามสาขาที่เรียนมา เพื่อให้เด็กจะได้รับประสบการณ์และความรู้จากครูโดยตรง”

(นาย ณรงค์ ชัยปฏิวัติ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงินวิทยา 22 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“ได้จัดอบรมครู และไปศึกษาดูงาน เพื่อจะได้นำมาพัฒนาปรับปรุงโรงเรียนของตนเอง และได้ส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น”

(นางสาว ศรีัญญา สาลำ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกกกุงคุรุราษฎร์พัฒนา 6 พฤศจิกายน 2557 : การสัมภาษณ์)

“จัดครูที่มีประสบการณ์เข้าสอนระดับปฐมวัย และจัดอบรมครูเพื่อเพิ่มความรู้อยู่เสมอ”

(นาย ประมวล พลอาษา รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหัวนา 8 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“เนื่องจากทางโรงเรียนมีครูทั้งหมด 3 คน แต่ละคน สอน 3 ห้อง จึงได้จัดครูที่มีประสบการณ์เข้าสอนในระดับปฐมวัย อนุบาล 1-2 จัดครู เข้าสอน 1 คน เพราะขาดแคลนครู”

(นาย สุเทพ ไชยเสนา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู 15 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์ ผลการวิเคราะห์แนวทางส่งเสริมการจัดกิจกรรม ระดับปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2555-2557 ด้านบุคคล สรุปได้ว่า

การดำเนินงาน

1. จัดครูที่จบเอกปฐมวัยเข้าสอนในระดับปฐมวัย
2. จัดครูที่ไม่ได้จบเอกปฐมวัยให้ได้รับการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้

สภาพปัญหา

1. ขาดแคลนงบประมาณสนับสนุน
2. ขาดแคลนครูที่จบสาขาวิชาระดับปฐมวัย

แนวทางการส่งเสริมและแก้ไขปัญหา

1. จัดครูระดับปฐมวัยเข้าอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ ประสบการณ์
2. ส่งเสริมให้ครูศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

4. ด้านบริหารทั่วไป

“ประชุมคณะครู บุคลากร วางแผนการดำเนินงาน มอบหมายงานด้านต่าง ๆ ให้ทำ ติดตาม และประเมินผล อย่างสม่ำเสมอ”

(นาย ประมวล พลอาษา รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหัวนา 8 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“ได้ประชุมคณะครู และบุคลากร เพื่อจัดทำแผนการดำเนินงาน ติดตามผลงาน ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ”

(นาย สุเทพ ไชยเสนา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู 15 ตุลาคม 2557: การสัมภาษณ์)

“ได้เชิญคณะครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ประชุมวางแผนดำเนินงาน ติดตามผลงาน วัดผล ประเมินผลงาน และรายงานผลการดำเนินงาน ปรับปรุงแก้ไขปัญหาให้ดีขึ้น”

(นาย ณรงค์ ชัยปฏิวัติ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงินวิทยา 22 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

“เชิญผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา คณะครู ร่วมกันวางแผนดำเนินงาน ติดตาม ผลงาน วัดและประเมินผลงาน ปรับปรุงสภาพแวดล้อมในอาคาร และนอกอาคารเรียนให้สะอาดเป็นระเบียบ ร่มรื่น สวยงาม น่าอยู่”

(นางสาว ศรีัญญา สาล่า ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกกกุงคุรุราษฎร์พัฒนา 6 พฤศจิกายน 2557 : การสัมภาษณ์)

“ได้ประชุมร่วมกันระหว่างผู้ปกครองเด็กปฐมวัย กรรมการสถานศึกษา คณะครู ร่วมกันวางแผนดำเนินงาน ติดตามผลงาน วัดผล และประเมินผลงาน ปรับปรุงห้องเรียนให้สะอาด เป็นระเบียบ เรียบร้อย สวยงาม ติดตั้งอินเตอร์เน็ตความเร็วสูง”

(นาง คำตัน พลอาษา ครูผู้สอนเด็กระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู 14 ตุลาคม 2557 : การสัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์ ผลการวิเคราะห์แนวทางส่งเสริมการจัดกิจกรรม ระดับปฐมวัยโรงเรียน ในกลุ่มเบญจพัฒน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2555-2557 ด้านบริหารทั่วไป สรุปได้ว่า

การดำเนินงาน

1. ประชุมคณะครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา
2. จัดทำแผนการดำเนินงานในระดับปฐมวัย
3. ติดตามผลงาน และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบ

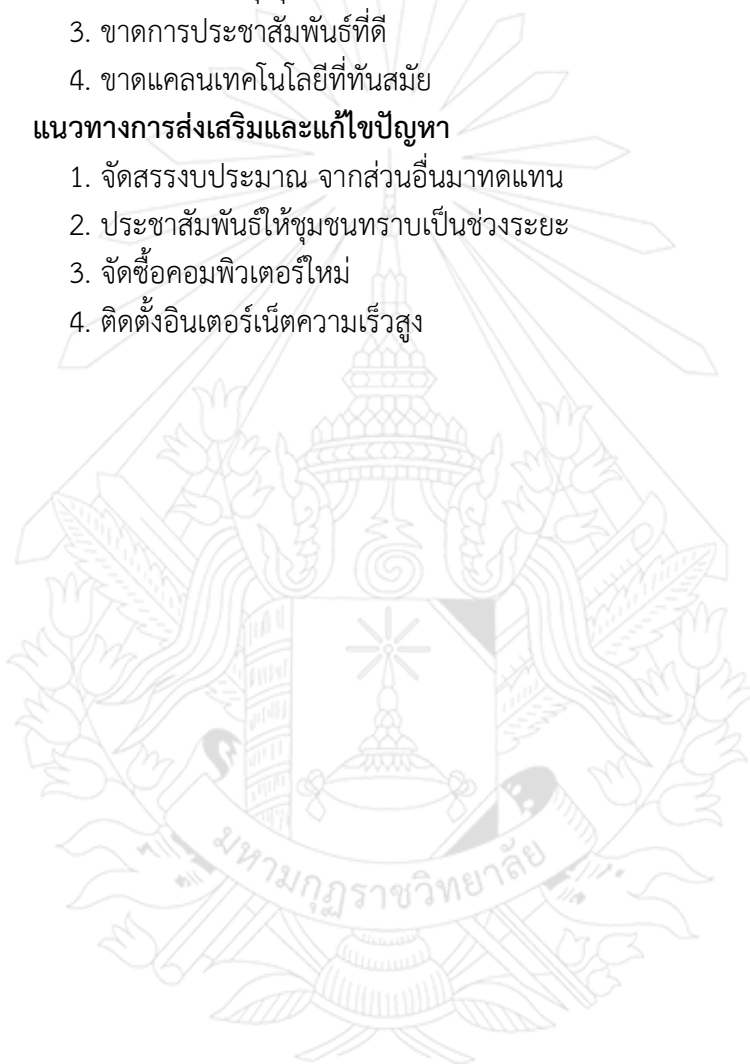
4. วัดและประเมินผลการดำเนินงาน พร้อมทั้งรายงานให้ผู้บริหารระดับสูงทราบ
5. รายงานการดำเนินงานของโครงการ
6. ปรับปรุงพัฒนาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน
7. ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองมาร่วมกิจกรรมของได้ระดับปฐมวัย

สภาพปัญหา

1. งบประมาณมีน้อย ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน
2. ขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ สำหรับการดำเนินงาน
3. ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี
4. ขาดแคลนเทคโนโลยีที่ทันสมัย

แนวทางการส่งเสริมและแก้ไขปัญหา

1. จัดสรรงบประมาณ จากส่วนอื่นมาทดแทน
2. ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเป็นช่วงระยะ
3. จัดซื้อคอมพิวเตอร์ใหม่
4. ติดตั้งอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยนำเสนอสรุปผลการวิจัย โดยมีสาระสำคัญ ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ โดยจะนำเสนอด้วยรายละเอียด ต่อไปนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.1.1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

5.1.2 เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมระดับปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

5.1.3 เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานการจัดกิจกรรมระดับปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัยในกลุ่มเบญจพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 30 คน แบ่งออกได้ดังนี้

1. ผู้อำนวยการโรงเรียน	จำนวน 5 คน
2. ครูผู้สอนระดับปฐมวัย	จำนวน 5 คน
3. กรรมการสถานศึกษา	จำนวน 5 คน
4. ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย	จำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง และแบบสัมภาษณ์ที่ไม่มีโครงสร้าง กล้องถ่ายรูป เครื่องบันทึกเสียง สมุดบันทึก ด้านการดำเนินงานปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต ประกอบด้วย การบริหารงาน 4 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 32) ได้แก่ 1. การบริหารด้านวิชาการ 2.การบริหารด้านงบประมาณ 3.การบริหารด้านบุคคล และ 4.การบริหารด้านทั่วไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัยถึงผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินกิจกรรมการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการสัมภาษณ์การดำเนินงาน สภาพปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 30 คน ประกอบด้วย 1. ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 5 คน 2. ครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 5 คน 3. กรรมการสถานศึกษา จำนวน 5 คน และ 4. ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัย จำนวน 15 คน จำนวนทั้งสิ้น 30 คน ด้วยตนเอง

5.3 สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการบริหารการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 สรุปผลได้ดังนี้

5.3.1 ด้านวิชาการ พบว่า การดำเนินงาน ได้จัดทำเอกสาร และคู่มือทางด้านวิชาการ ระดับปฐมวัย จัดทำแผนปฏิบัติงานระดับปฐมวัยของโรงเรียน จัดอบรมครูระดับปฐมวัย เพื่อให้เข้าใจกระบวนการ หลักสูตร และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มีการติดตามและประเมินผล เพื่อปรับปรุงพัฒนางาน สำหรับสภาพปัญหาที่พบจากการดำเนินงาน มีดังนี้ คือ งบประมาณในการดำเนินงานมีน้อย ขาดแคลนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ขาดงบประมาณในการผลิตสื่อและอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้ ส่วนอุปกรณ์ที่ใช้กับการจัดการเรียนรู้มีน้อย ส่วนแนวทางในการส่งเสริมและแก้ไขปัญหา ได้แก่ การจัดทำเอกสารและคู่มือครู ให้เฉพาะผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง การจัดประชุมและจัดทำเอกสาร จะใช้คอมพิวเตอร์ส่วนตัว และส่งเสริมให้ครูศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

5.3.2 ด้านงบประมาณ พบว่า การดำเนินงาน ได้จัดซื้อหนังสือ และวัสดุ-อุปกรณ์ เพื่อจัดประสบการณ์ตรงให้เด็ก จัดให้มีห้องน้ำ-ห้องส้วม แยกส่วนต่างหาก และจัดซื้อสื่อการเรียนด้านไอที เพื่อให้มีสื่อหลากหลาย และมีสื่อที่ทันสมัย สำหรับสภาพปัญหาที่พบจากการดำเนินงาน ได้แก่ โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒนาเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก งบประมาณสนับสนุนมีน้อย ขาดสื่อไอที และการจัดเก็บเอกสารไม่เป็นระบบระเบียบ เนื่องจากขาดตู้เก็บเอกสาร ส่วนแนวทางในการส่งเสริมและแก้ไขปัญหา ได้แก่ ขอรับบริจาคจากผู้ปกครองและผู้มีจิตศรัทธา เพื่อจักซื้อสื่อไอที และตู้เอกสาร

5.3.3 ด้านบุคคล พบว่า การดำเนินงานได้จัดครูที่จบสาขาวิชาปฐมวัยให้สอนในระดับปฐมวัยก่อนที่จะไปสอนในระดับอื่น เพื่อให้ตรงตามสาขาที่เรียนมา และจัดโครงการเยี่ยมบ้านเด็ก เพื่อรับทราบปัญหาจากผู้ปกครอง สำหรับสภาพปัญหาจากการดำเนินงาน ได้แก่ ขาดแคลนครูที่จบสาขาวิชาปฐมวัย ขาดแคลนงบประมาณในการอบรมครู เพื่อเพิ่มประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และงบประมาณมีน้อย ไม่เพียงพอกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เด็ก ส่วนแนวทางในการส่งเสริมและแก้ไขปัญหา ได้แก่ ได้ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการอบรม เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และของบประมาณเพิ่มเติมจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

5.3.4 ด้านบริหารทั่วไป พบว่า การดำเนินงาน ได้จัดทำแผนการดำเนินงานในระดับปฐมวัย ติดตามผลงาน และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบ วัด และประเมินผลการดำเนินงาน พร้อมทั้งรายงานให้ผู้บริหารระดับสูงทราบตามลำดับต่อไป สำหรับสภาพปัญหาที่พบจากการดำเนินงาน ได้แก่ ขาดงบประมาณในการดำเนินงาน ขาดแคลนวัสดุ-อุปกรณ์ในการดำเนินงาน ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี และขาดแคลนเทคโนโลยีที่ทันสมัย ส่วนแนวทางในการส่งเสริมและแก้ไขปัญหา ได้แก่ จัดสรรงบประมาณจากส่วนอื่นมาทดแทน จัดประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเป็นระยะ จัดซื้อคอมพิวเตอร์ใหม่ และติดตั้งอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

5.4 อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การบริหารการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

5.4.1 ด้านวิชาการ พบว่า การดำเนินงาน ได้ยึดแนวทางตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนในระดับปฐมวัยของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยมีคณะกรรมการฝ่ายวิชาการเป็นผู้รับผิดชอบ ควบคุมดูแล การนิเทศภายใน และประเมินผล ซึ่งมีการวางแผนได้อย่างเหมาะสม คณะครูผู้สอนในระดับปฐมวัย และศึกษานิเทศก์เป็นผู้มีส่วนร่วม ให้คำแนะนำในการผลิตสื่อ อุปกรณ์ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วิฑูรวัฒน์ วิชัย (2554 , บทคัดย่อ)** ที่พบว่า การบริหารงานด้านวิชาการมีการพัฒนาหลักสูตร การวิเคราะห์ การวางแผน ตลอดจนสาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับปรัชญา หลักการ และเป้าหมายการศึกษาปฐมวัยเหมาะสมกับเด็ก สถานศึกษาและสภาพของชุมชน จัดประสบการณ์ เน้นให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการสังเกต สำรวจ เล่น ค้นคว้า ทดลอง และแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง สำหรับปัญหาที่พบคืองบประมาณในการดำเนินงานมีน้อย ขาดแคลนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ขาดงบประมาณในการผลิตสื่อ และอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้ และอุปกรณ์ที่ใช้กับการจัดการเรียนรู้มีน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ **จรรยา ชินสี (2552, บทคัดย่อ)** ซึ่งได้ศึกษาแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอเมืองแมริม จังหวัดเชียงใหม่

5.4.2 ด้านงบประมาณ ผลจากการวิจัยพบว่า การดำเนินงาน ได้จัดซื้อหนังสือ และวัสดุอุปกรณ์ เพื่อจัดประสบการณ์ตรงให้เด็ก จัดให้มีห้องน้ำ-ห้องส้วม แยกส่วนต่างหาก และจัดซื้อสื่อการเรียนด้านไอที เพื่อให้มีสื่อหลากหลาย และมีสื่อที่ทันสมัย สำหรับสภาพปัญหาที่พบจากการดำเนินงาน ได้แก่ โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒนาเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก งบประมาณสนับสนุนมีน้อย ขาดสื่อไอที และการจัดเก็บเอกสารไม่เป็นระบบระเบียบ เนื่องจากขาดตู้เอกสาร ส่วนแนวทางในการส่งเสริมและแก้ไขปัญหา ได้แก่ ขอรับบริจาคจากผู้ปกครองและผู้มีจิตศรัทธา เพื่อจักซื้อสื่อไอที และตู้เอกสาร ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบการบริหารงบประมาณแผ่นดิน และ **สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548 หน้า 20-22)** การบริหารงานในด้านงบประมาณ เป็นพันธกิจหนึ่งของสถานศึกษา เป้าหมายการให้บริการ และผลิตสื่อที่ต้องดำเนินการให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุดตามที่ได้กำหนดไว้ โดยกลยุทธ์ที่กำหนดขึ้นจากการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบครอบคลุมทุกด้าน และจัดทำแผนงานงบประมาณของเด็กปฐมวัย ส่วนปัญหาที่พบด้านงบประมาณของการวิจัย สอดคล้องกับการวิจัยของ **วิฑูรวัฒน์ วิชัย (2544, บทคัดย่อ)** ที่พบว่า มีปัญหาคล้ายคลึงกับปัญหาด้านงบประมาณของการวิจัย การบริหารการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

5.4.3 ด้านบุคคล ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานได้จัดครูที่จบสาขาวิชาปฐมวัยให้สอนในระดับปฐมวัยก่อนที่จะไปสอนในระดับอื่น เพื่อให้ตรงตามสาขาที่เรียนมา และจัดโครงการเยี่ยมบ้านเด็ก เพื่อรับทราบปัญหาจากผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการบริหารบุคคล 4 ประการของ **สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548, หน้า 20-26)** กล่าวว่า คุณสมบัติของครูผู้สอนระดับปฐมวัย เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดต่อคุณภาพของเด็กปฐมวัย ซึ่งได้กำหนดคุณสมบัติของ

ครูผู้สอนระดับปฐมวัย ทั้งทางด้านคุณลักษณะด้านคุณวุฒิ คุณลักษณะด้านความสามารถ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ และคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ ส่วนปัญหาจากการวิจัย พบว่า ขาดแคลนครูที่จบสาขาวิชาปฐมวัย และงบประมาณในการอบรมครู เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และงบประมาณมีน้อย ไม่เพียงพอกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เด็ก จากข้อค้นพบดังกล่าว สอดคล้องกับการวิจัยของ วิทวัส รัชย์ (2554, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ขาดแคลนครูที่จบสาขาวิชาปฐมวัย และขาดแคลนงบประมาณในการอบรมครู

5.4.4 ด้านบริหารทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงาน ได้จัดทำแผนการดำเนินงานในระดับปฐมวัย ติดตามผลงาน และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบ วัดและประเมินผลการดำเนินงาน พร้อมทั้งรายงานให้ผู้บริหารระดับสูงทราบตามลำดับต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ ระเบียบข้อบังคับของ **สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548, หน้า 27-31)** การบริหารงานทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ แก่การบริหารงานอื่นๆ ให้บรรลุผลตามคุณภาพที่กำหนดโดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัย ตามหลักการบริหารงานที่เน้นความโปร่งใสความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การบริหารการศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพ สำหรับสภาพปัญหาที่พบจากการดำเนินงาน ได้แก่ ขาดการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองรับทราบ วัสดุ-อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์มีน้อย ไม่ทันสมัย และห้องน้ำ-ห้องส้วม ยังใช้ร่วมกันกับนักเรียนในระดับประถมศึกษา

5.5 ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่ามีข้อมูลน่าสนใจซึ่งเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงการดำเนินการบริหารการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนกลุ่มเบญจพัฒน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ทำให้การดำเนินงานจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนกลุ่มเบญจพัฒน์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ได้ดำเนินการอยู่ได้พัฒนาปรับปรุงให้เกิด ประสิทธิภาพสูงขึ้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะดังนี้

5.5.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการบริหารจัดการ

1. จัดสรรงบประมาณให้แก่โรงเรียน ได้แก่ งบต่อเติม ซ่อมแซมเพิ่มเติมให้การสนับสนุนด้านอาคารสถานที่ ทำให้มีสถานที่ที่เพียงพอ สะอาด สร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีแก่เด็กปฐมวัย
2. การสนับสนุนด้านความปลอดภัย สุขภาพอนามัยและโภชนาการ
3. ให้การสนับสนุนทุกรูปแบบต่อการพัฒนาครูผู้สอนระดับปฐมวัย กระบวนการสรรหา คัดเลือก การอบรมให้ความรู้ในการจัดแนวการจัดประสบการณ์ การปรับหรือเพิ่มวุฒิทางการศึกษา การนิเทศ กำกับติดตาม การปฏิบัติงานและการประเมินผล การปฏิบัติงาน
4. จัดสวัสดิการที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน

5.5.2 ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

1. จัดประสบการณ์ด้านต่างๆ การเรียนรู้สำหรับเด็ก ด้วยการเสริมสร้างพัฒนาการเด็กให้ครอบคลุม ทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

2. กระตุ้นให้เด็กร่วมคิด แก้ปัญหา ค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง ด้วยวิธีการศึกษาที่นำไปสู่การใฝ่รู้ และพัฒนาตนเอง

3. จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สร้างเสริมให้เด็กทำกิจกรรมได้เต็มศักยภาพและความแตกต่างของเด็กแต่ละบุคคล

4. สอดแทรกการอบรมด้านจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชน เพื่อให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ และมีมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

6. นำนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการสอนมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพ

7. ใช้เทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนในการเสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่เด็ก

8. พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีคุณลักษณะของผู้ใฝ่รู้ มีวิสัยทัศน์ทันสมัยทันเหตุการณ์ในยุคของข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะความรู้ประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย ด้านจิตวิทยา อาหารและโภชนาการเนื่องจากมีความสำคัญต่อเด็กในวัยนี้เป็นอย่างมาก

9. ศึกษาและวางแผนกำหนดหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้

1.0 จัดทำแผนจัดการประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ให้เด็กมีอิสระในการเรียนรู้ทั้งกายและใจ เปิดโอกาสให้เด็กเล่น/ทำงานและเรียนรู้ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

11. ประเมินผลการพัฒนาการของนักเรียน และรายงานผลให้ผู้ปกครองได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ

5.5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

ให้การสนับสนุนด้านวิทยากร ในการจัดอบรมเพื่อให้ความรู้แก่ครูผู้สอนในด้านหลักสูตรแนวการจัดประสบการณ์ การผลิตและใช้สื่อการนิเทศการศึกษาตลอดจนการพัฒนาบุคลากร

5.5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เปรียบเทียบความคิดเห็น ของผู้บริหาร กับครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

2. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยของหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษา

3. ศึกษาสภาพและปัญหากระบวนการวางแผนการจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการการศึกษาระดับปฐมวัยของหน่วยงานในจังหวัด

4. ศึกษาความต้องการความจำเป็นในการนิเทศงานการสอนครูผู้สอนระดับปฐมวัยของหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546*.
นนทบุรี : กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้.
_____. (2546). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ.
_____. (2546). *แนวการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ.
_____. (2544). *คู่มือการผลิตสื่อ ระดับก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว.
_____. (2545 - 2549). *แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค
จำกัด.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สำนักงาน. (2546). *คู่มือสื่อและเครื่องเล่นระดับก่อนประถม-
ศึกษา*. กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว.
_____. (2541). *คู่มือการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว.
_____. (2541). *บริหารศาสตร์ เล่ม 3*. กรุงเทพฯ : พี.เอ.ลีฟวิง.
_____. (2540). *คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว.
- จรรยา ชินสี. (2552). *ศึกษาแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ใน
เขตอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- จันทวรรณ เทวารักษ์. (2536). *ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กอนุบาล
ของโรงเรียนเอกชน เขตดอนเมือง. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- ฐิติวรรณ ทารนอก. (2554). *ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารการศึกษาปฐมวัย
โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองหัวหิน อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- พนัส หัสนาคินทร์. (2529). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2529). *ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดโรงเรียนอนุบาลเอกชนเน้น
นักเรียนเป็นศูนย์กลาง กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการ
บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2545). *สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ภิญโญ สาธร. (2526). "เด็กปฐมวัยในท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลง". *วารสารการศึกษา
ปฐมวัย*. 1(1) : 44.

- ทิพาพร ตันขศิริ. (2551). *ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก ระดับปฐมวัยในโรงเรียนนานาชาติ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- ธงชัย สันติวงษ์. (2531). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนโพธิ์เสนวิทยา อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย. รายงานค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). *การศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : เอพี กราฟฟิกส์ ดีไซน์.*
- _____. (2542). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : แม็ค.*
- _____. (2542). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : แม็ค.*
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2538). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.*
- รัตนา ปานเกิด. (2554). *ศึกษาการบริหารการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาอำเภอวังน้ำเขียว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยสุรนารี.*
- รัตติพร ภาธรธวานนท์. (2550). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- ราศี ทองสวัสดิ์. (2542). *ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- เรขา ศรีวิชัย. (2554). *ศึกษาสภาพการบริหารงานของสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยที่มีประสิทธิผลในจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- วิทวัสวัฒน์ วิชัย. (2554). *ศึกษาการบริหารงาน สภาพปัญหาและการแก้ปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลสวนเด็ก จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2545). *ความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- สุภาพร สุวรรณศรีนนท์. (2549). *บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการสร้างเสริมพัฒนาการ*
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). *การศึกษาการพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาล ในจังหวัดสุรินทร์. ปริญญาโท ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *การพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาปฐมวัย.*

- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2549). *รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดประเมินมาตรฐานการศึกษา (ปมศ.).
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2549) *การพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ* กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดประเมินมาตรฐานการศึกษา (ปมศ.)
- สมาน แสงมะลิ. (2521). *การเสริมสร้างลักษณะที่ดีของเด็กปฐมวัย* : กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สโรพร ตรีพงษ์พันธ์. (2545). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศตวรรษ ประจักษ์. (2544). *มนุษย์สัมพันธ์ในการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศิริพรรณ จินดาทอง. (2540). *การศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อนักเรียนในระดับปฐมวัย : กรณีศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศุภปัญญา สุขสง. (2554). *ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหาร ด้านวิชาการระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านเชียงยืน อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2527). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยม ในจังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Deckor. (1995). "Parent Perceptions of Accreditation Standards in Early Childhood Education". *Dissertation Abstracts International*. 380 : 137.
- Good. (1945). "Parent Perceptions of Accreditation Standards in Early Childhood Education". *Dissertation Abstracts International*. 380 : 137.
- Hymes. (1969). *Why Satisfied Customer Defect*. New York : Harvard Business Review.
- Hearron, Hildebrand. (1997). "Administration and Management of Programs for Young Children". *Dissertation Abstracts International*. 40.
- Liang. P.M. (2001). *Parents' Perceived Quality and Satisfaction with early Childhood Programs : A Study of Taiwanese Parents who have a Child Enrolled in Kindergarten*. Ph.D. Thesis Pennsylvania State University.

ภาคผนวก

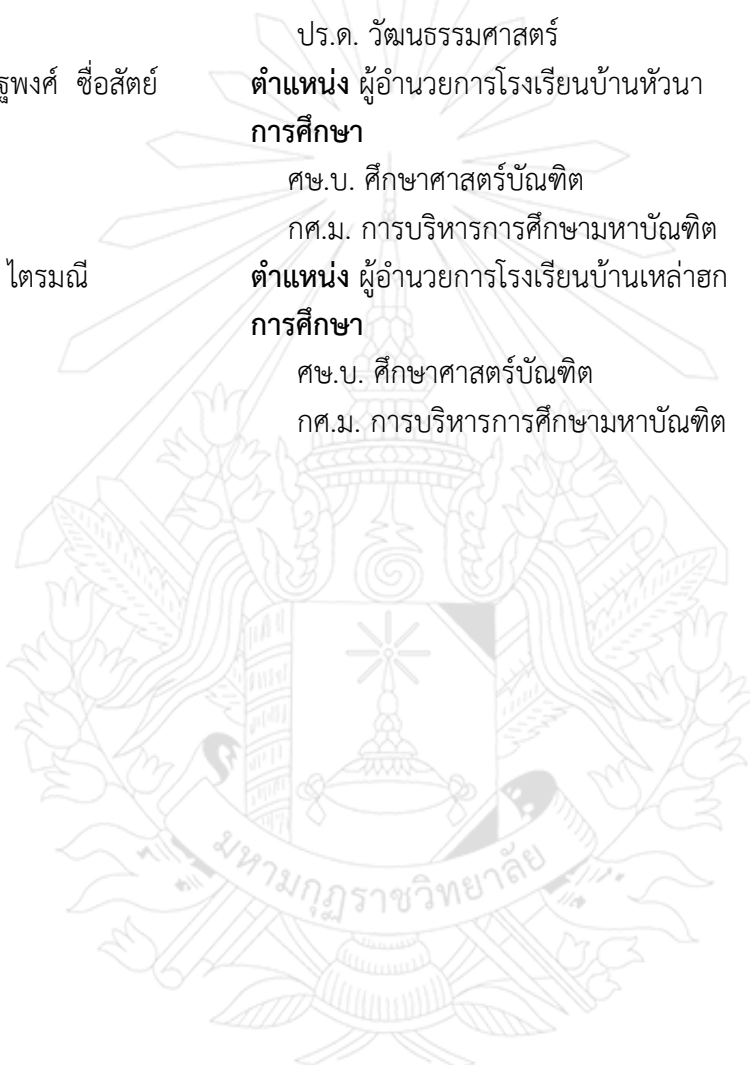
ภาคผนวก ก

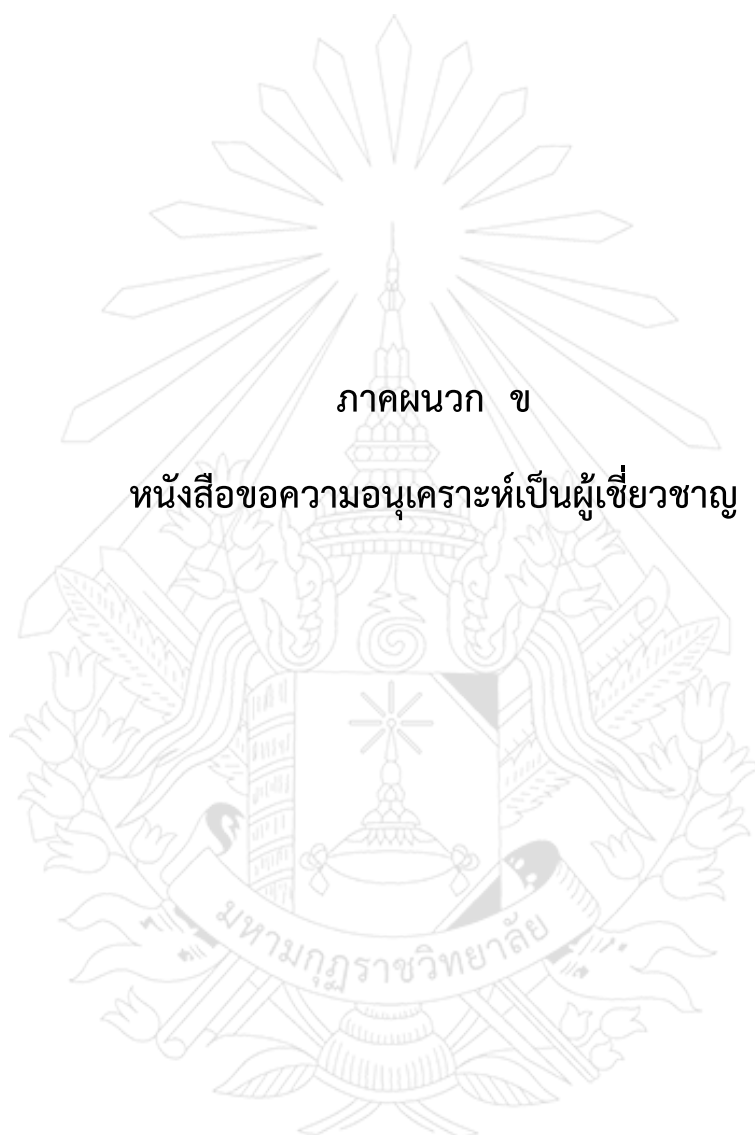
ประวัติผู้เชี่ยวชาญ

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ประวัติผู้เชี่ยวชาญ

1. ผศ.ดร.สุรสิทธิ์ ไกรสิน **ตำแหน่ง** อาจารย์ประจำวิชา/กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ฝ่ายวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด
การศึกษา
ศศ.บ. การจัดการทั่วไป
กศ.ม. การศึกษานอกระบบ
ปร.ด. วัฒนธรรมศาสตร์
2. นายชนัญพงษ์ ชื้อสตัย **ตำแหน่ง** ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหัวนา
การศึกษา
ศษ.บ. ศีษาศาสตร์บัณฑิต
กศ.ม. การบริหารการศึกษามหาบัณฑิต
3. นายสง่า ไตรมณี **ตำแหน่ง** ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเหล่าฮก
การศึกษา
ศษ.บ. ศีษาศาสตร์บัณฑิต
กศ.ม. การบริหารการศึกษามหาบัณฑิต

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ภาคผนวก ง

รายนามผู้ให้สัมภาษณ์

รายนามผู้ให้สัมภาษณ์ข้อมูล

1. นายประมวล พลอาษา	รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหัวนา
2. นายสุเทพ ไชยเสนา	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู
3. นายณรงค์ ชัยปฏิวัติ	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงินวิทยา
4. นายสุเมธ สาลำ	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองยางวิทยาคม
5. นางสาวศรีธัญญา สาลำ	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกกกุงคุราชูร์พัฒนา
6. นางหนูหยาด อรัชวา	ครูปฐมวัยโรงเรียนบ้านหัวนา
7. นางคำตัน พลอาษา	ครูปฐมวัยโรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู
8. นางอนงค์ เรณู	ครูปฐมวัยโรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงินวิทยา
9. นางสาวเรณู แสนชมพู	ครูปฐมวัยโรงเรียนบ้านหนองยางวิทยาคม
10. นางวรรณพร โสภักธนา	ครูปฐมวัยโรงเรียนบ้านกกกุงคุราชูร์พัฒนา
11. นายดำเนิน วงศ์สมบัติ	กรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหัวนา
12. นางสาวเพชร ไชยเสนา	กรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู
13. นายทองใบ พลอาษา	กรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงินวิทยา
14. นางสาวสุธิชา บัวสิงห์	กรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองยางวิทยาคม
15. นางสาวัยญ์ ลุผล	กรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านกกกุงคุราชูร์พัฒนา
16. นายสวน อ่ำศรี	ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านหัวนา
17. นายมาโนช ผลาผล	ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านหัวนา
18. นางสาวสอน ไชยเสนา	ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านหัวนา
19. นางสาวสุนัน ทิคลัง	ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู
20. นางสาวสมทรง ไชยเสนา	ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู
21. นางสาวจันทร์ทอง คำสว่าง	ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู
22. นางอุไร ไชยสิงห์	ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงินวิทยา
23. นางสาวสำลี บัวแดง	ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงินวิทยา
24. นางบุญมี จันทร์แดง	ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงินวิทยา
25. นางสาวสมใจ จันทร์แดง	ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านหนองยางวิทยาคม
26. นายปรีชา ไชยสิงห์	ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านหนองยางวิทยาคม
27. นายไพฑูล พลอาษา	ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านหนองยางวิทยาคม
28. นางฉวี บัวแดง	ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านกกกุงคุราชูร์พัฒนา
29. นางลำดวน ไชยสิงห์	ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านกกกุงคุราชูร์พัฒนา
30. นางทองศรี โคตะมะ	ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านกกกุงคุราชูร์พัฒนา

ภาคผนวก จ
ประมวลภาพผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหัวนา

ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู

ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงินวิทยา

ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองยางวิทยาคม

ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกกกุงครุราษฎร์พัฒนา

ผู้ให้สัมภาษณ์ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านหัวนา

ผู้ให้สัมภาษณ์ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู

ผู้ให้สัมภาษณ์ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงินวิทยา

ผู้ให้สัมภาษณ์ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านหนองยางวิทยาคม

ผู้ให้สัมภาษณ์ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านกกกุงคุรุราษฎร์พัฒนา

ผู้ให้สัมภาษณ์ กรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหัวนา

ผู้ให้สัมภาษณ์ กรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านเหล่าหัวงู

ผู้ให้สัมภาษณ์ กรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงินวิทยา

ผู้ให้สัมภาษณ์ กรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองยางวิทยาคม

ผู้ให้สัมภาษณ์ กรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านกกกุงคุรุราษฎร์พัฒนา

ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านหัวนา

ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านหัวนา

ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านหัวนา

ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู

ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู

ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านเหล่าหัวภู

ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงินวิทยา

ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงินวิทยา

ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านบัวสูงบัวเงินวิทยา

ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านหนองยางวิทยาคม

ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านหนองยางวิทยาคม

ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านหนองยางวิทยาคม

ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านกกกุงคุรุราษฎร์พัฒนา

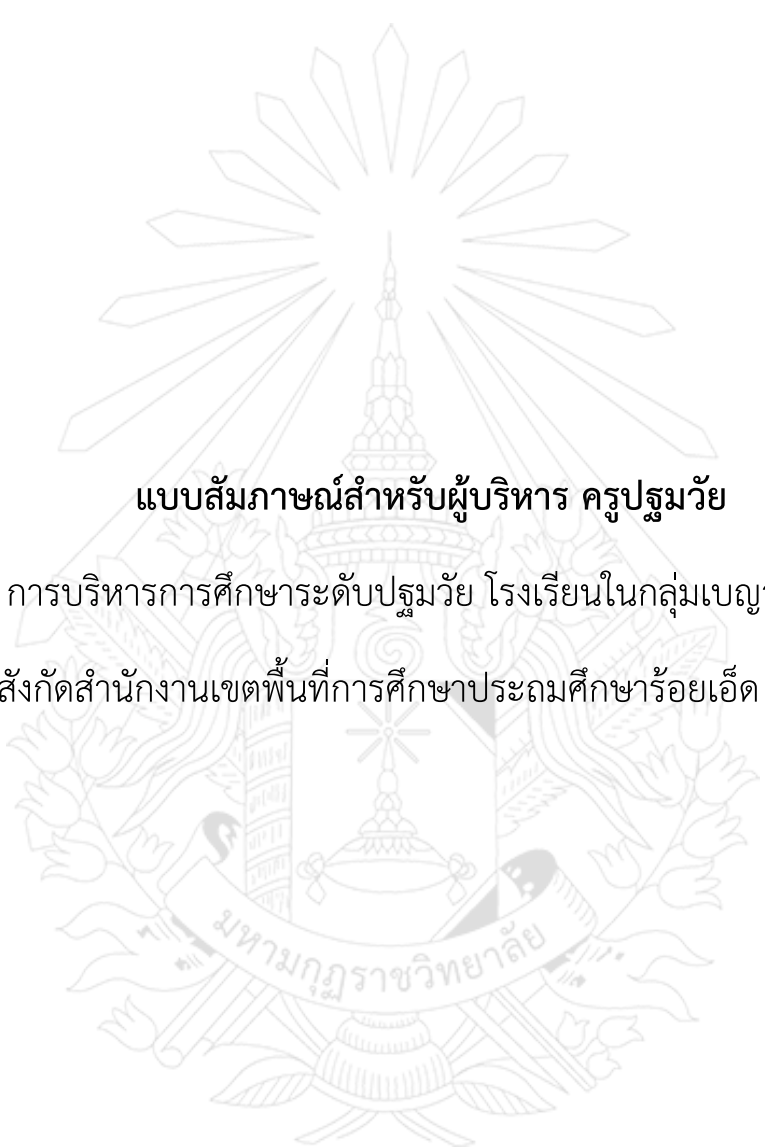
ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านกกกุงคุรุราษฎร์พัฒนา

ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้ปกครองเด็กระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านกกกุงคุรุราษฎร์พัฒนา

ภาคผนวก ฉ
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหาร ครูปฐมวัย

การบริหารการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒนา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ตำแหน่ง.....โรงเรียน.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

สถานที่ให้สัมภาษณ์.....

ผู้สัมภาษณ์

วัน เดือน ปีที่ให้สัมภาษณ์

1.2 การจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย โรงเรียนดำเนินการอย่างไร

การดำเนินงานตาม 1.2 มีปัญหาอะไรบ้าง

ปัญหาดังกล่าวโรงเรียนมีวิธีแก้ไขอย่างไร

แนวทางการส่งเสริมการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยโรงเรียนดำเนินการอย่างไร

1.3 การวัดผลและประเมินผลระดับปฐมวัย โรงเรียนดำเนินการอย่างไร

การดำเนินงานตาม 1.3 มีปัญหาอะไรบ้าง

ปัญหาดังกล่าวโรงเรียนมีวิธีแก้ไขอย่างไร

แนวทางการส่งเสริมการวัดผลและประเมินผลระดับปฐมวัยโรงเรียนดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านงบประมาณระดับปฐมวัย

2.1 การวางแผนงานงบประมาณ โรงเรียนดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

การดำเนินงานตาม 2.1 มีปัญหาอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหาดังกล่าวโรงเรียนมีวิธีแก้ไขอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

แนวทางการส่งเสริมการวางแผนงานงบประมาณระดับปฐมวัยโรงเรียนดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 การจัดสรรงบประมาณวัสดุ ครุภัณฑ์ โรงเรียนดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

การดำเนินงานตาม 2.2 มีปัญหาอะไรบ้าง

ปัญหาดังกล่าวโรงเรียนมีวิธีแก้ไขอย่างไร

แนวทางการส่งเสริมการจัดสรรงบประมาณวัสดุ ครุภัณฑ์ โรงเรียนดำเนินการอย่างไร

2.3 การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล โรงเรียนดำเนินการอย่างไร

การดำเนินงานตาม 2.3 มีปัญหาอะไรบ้าง

ปัญหาดังกล่าวโรงเรียนมีวิธีแก้ไขอย่างไร

แนวทางการส่งเสริมการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล โรงเรียนดำเนินการอย่างไร

2.4 รายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณ โรงเรียนดำเนินการอย่างไร

การดำเนินงานตาม 2.4 มีปัญหาอะไรบ้าง

ปัญหาดังกล่าวโรงเรียนมีวิธีแก้ไขอย่างไร

แนวทางการส่งเสริมการรายงานผลการใช้งบประมาณ โรงเรียนดำเนินการอย่างไร

3. งานบุคคลระดับปฐมวัย

3.1 การวางแผนงานบุคคล โรงเรียนดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

การดำเนินงานตาม 3.1 มีปัญหาอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

ปัญหาดังกล่าวโรงเรียนมีวิธีแก้ไขอย่างไร

.....

.....

.....

.....

แนวทางการส่งเสริมวางแผนงานบุคคล โรงเรียนดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3.2 การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดครูเข้าสอน โรงเรียนดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

การดำเนินงานตาม 3.2 มีปัญหาอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

ปัญหาดังกล่าวโรงเรียนมีวิธีแก้ไขอย่างไร

แนวทางการส่งเสริมกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดครูเข้าสอน โรงเรียนดำเนินการอย่างไร

3.3 การมอบหมายงาน โรงเรียนดำเนินการอย่างไร

การดำเนินงานตาม 3.3 มีปัญหาอะไรบ้าง

ปัญหาดังกล่าวโรงเรียนมีวิธีแก้ไขอย่างไร

แนวทางการส่งเสริมการมอบหมายงาน โรงเรียนดำเนินการอย่างไร

3.4 การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ มีความเข้าใจในการอบรมดูแลเด็กปฐมวัย โรงเรียน
ดำเนินการอย่างไร

การดำเนินงานตาม 3.4 มีปัญหาอะไรบ้าง

ปัญหาดังกล่าวโรงเรียนมีวิธีแก้ไขอย่างไร

แนวทางการส่งเสริมพัฒนาบุคลากร โรงเรียนดำเนินการอย่างไร

4. งานบริหารทั่วไประดับปฐมวัย

4.1 การวางแผนงานบริหารทั่วไป โรงเรียนดำเนินการอย่างไร

การดำเนินงานตาม 4.1 มีปัญหาอะไรบ้าง

ปัญหาดังกล่าวโรงเรียนมีวิธีแก้ไขอย่างไร

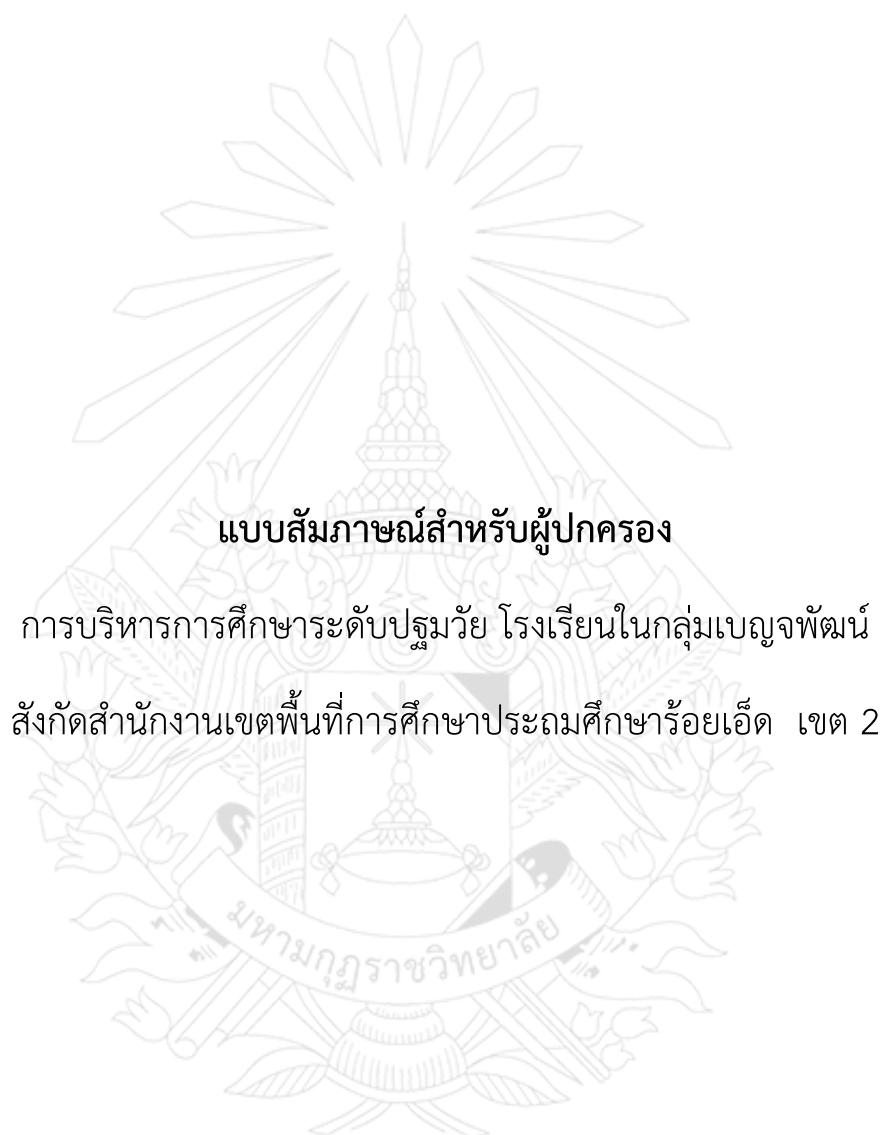
แนวทางการส่งเสริมการวางแผนงานบริหารทั่วไป โรงเรียนดำเนินการอย่างไร

4.2 งานสัมพันธ์ชุมชน โรงเรียนดำเนินการอย่างไร

การดำเนินงานตาม 4.2 มีปัญหาอะไรบ้าง

ปัญหาดังกล่าวโรงเรียนมีวิธีแก้ไขอย่างไร

แนวทางการส่งเสริมงานสัมพันธ์ชุมชน โรงเรียนดำเนินการอย่างไร

แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ปกครอง

การบริหารการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มเบญจพัฒน์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียน.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

สถานที่ให้สัมภาษณ์.....

ผู้สัมภาษณ์

วัน เดือน ปีที่ให้สัมภาษณ์

รายการสัมภาษณ์

1. ด้านวิชาการระดับปฐมวัย

1.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการวางแผนงานด้านวิชาการระดับปฐมวัยของทางโรงเรียน

การดำเนินงานตาม 1.1 มีปัญหาอะไรบ้าง

ปัญหาดังกล่าวท่านอยากให้โรงเรียนแก้ไขอย่างไร

ท่านอยากให้โรงเรียนส่งเสริมแผนงานวิชาการระดับปฐมวัยด้านใด

2. ด้านงบประมาณระดับปฐมวัย

2.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการวางแผนงานด้านงบประมาณระดับปฐมวัยของทางโรงเรียน

การดำเนินงานตาม 2.1 มีปัญหาอะไรบ้าง

ปัญหาดังกล่าวท่านอยากให้โรงเรียนแก้ไขอย่างไร

ท่านอยากให้โรงเรียนส่งเสริมแผนงานงบประมาณระดับปฐมวัยในด้านใด

4. ด้านบริหารทั่วไประดับปฐมวัย

4.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการวางแผนงานด้านงานบริหารทั่วไประดับปฐมวัยของทางโรงเรียน

การดำเนินงานตาม 4.1 มีปัญหาอะไรบ้าง

ปัญหาดังกล่าวท่านอยากให้โรงเรียนแก้ไขอย่างไร

ท่านอยากให้โรงเรียนส่งเสริมแผนงานการบริหารทั่วไประดับปฐมวัยในด้านใด

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางบาหยัน นวลกระสังข์
วัน เดือน ปี เกิด	17 กุมภาพันธ์ 2504
สถานที่เกิด	อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	234 หมู่ 1 ตำบลนาใหญ่ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด 45130
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ.2525 – พ.ศ.2526	ครู 1 ระดับ 1 โรงเรียนบ้านตะเคียนช่างเหล็ก อำเภอขุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ
พ.ศ.2526 – พ.ศ.2532	ครู 2 ระดับ 2 โรงเรียนบ้านบัวบก อำเภอขุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ
พ.ศ.2532 – พ.ศ.2535	อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนบ้านแสนศรี อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด
พ.ศ.2535 – ปัจจุบัน	ครูชำนาญการพิเศษ ระดับ 8 โรงเรียนบ้านห้วยนา ตำบลกกกุง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2518 – 2521	มัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.ศ.3) โรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
พ.ศ.2521 – 2523	มัธยมศึกษาปีที่ 5 (ม.ศ.5) โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด
พ.ศ.2523– 2524	วิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด (ปวช.) จังหวัดร้อยเอ็ด
พ.ศ.2539 – 2543	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (ศษ.บ.)